

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY
PALACKÉHO V OLOMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**KOMENTOVANÝ PŘEKLAD
ODBORNÉHO TEXTU Z OBLASTI
TRESTNÍHO PRÁVA**

**THE ANNOTATED TRANSLATION OF A
SPECIAL TEXT FROM CRIMINAL LAW**

VYPRACOVALA: Izabela Czernek

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Martina Pálušová Ph.D.

2018

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité
prameny.

V Českém Těšíně 12. 04. 2018

Děkuji Mgr. Martině Pálušové, Ph.D., za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní diplomové práce poskytla.

Obsah

Úvod	3
1 Odborný styl	5
1.1 Odborný styl a jeho charakteristika	5
1.2 Odborný překlad	8
2 Ruské a české trestní právo	12
2.1 Trestní zákoník České republiky a Trestní zákoník Ruské federace	14
3 Právní jazyk	17
3.1 Definice právního jazyka	17
3.2 Vymezení právního stylu	17
3.3 Právní jazyk a jeho slovní zásoba	19
3.4 Syntaktické hledisko právního jazyka a vnitřní členění právního textu	21
3.5 Právní překlad	22
4 Překlad vybraných paragrafů Trestního zákoníku Ruské federace	24
5 Komentář k překladu	52
5.1 Formální transformace	52
5.1.1 Kalkování	52
5.1.2 Záměna gramatické kategorie	53
5.1.3 Záměna slovního druhu	54
5.1.4 Záměna větných členů	54
5.1.5 Univerbizace	55
5.1.6 Multiverbizace	57
5.1.7 Změna slovosledu	58
5.1.8 Obmykání	59
5.1.9 Komprese	59

5.1.10	Dekomprese	60
5.1.11	Změna gramatického statusu věty, celková přestavba struktury věty	61
5.2	Sémantické (lexikálně-sémantická) transformace	62
5.2.1	Konkretizace významu	62
5.2.2	Generalizace významu	63
5.2.3	Diferenciace významu	63
5.2.4	Přidání informace, rozšíření informačního základu.....	64
5.2.5	Redukce	64
5.2.6	Explikace	65
Závěr	66
Резюме	70
Seznam použité literatury	78
Přílohy	82

Úvod

Předkládaná práce se zabývá překladem odborného textu z oblasti práva, konkrétně z práva trestního. Jelikož právní systémy neustále podléhají změnám, je nutno na tyto změny reagovat i z překladatelského hlediska. Cílem této diplomové magisterské práce je vytvořit adekvátní překlad vybraného zdrojového textu z ruského do českého jazyka takovým způsobem, aby byl vyvážený po stránce obsahové, stylistické i funkční a navíc aby přeložený text mohl posloužit jako materiál všem zájemcům o studium ruského práva.

K dosažení tohoto cíle je nejdříve nutné charakterizovat odborný styl, ke kterému můžeme právní jazyk zařadit, v němž je zdrojový text napsán. Kromě toho bude zapotřebí vystihnout podstatu základních rysů jazyka právních textů, a to jak v ruském, tak i v českém prostředí. V neposlední řadě porovnáme právní systém České republiky a Ruské federace se zaměřením na komparaci českého a ruského trestního zákoníku.

Stěžejním pramenem dané práce jsou vybrané paragrafy Oddílu IX. Zvláštní části trestního zákoníku Ruské federace s názvem *Trestné činy proti veřejné bezpečnosti a veřejnému pořádku*, konkrétně vybrané paragrafy z Hlavy 24. (*Trestné činy proti veřejné bezpečnosti*) a Hlavy 25. (*Trestné činy proti zdraví obyvatelstva a veřejné mravnosti*). Jedná se o ustanovení trestního zákoníku RF, které zatím nebyly do českého jazyka přeloženy. Právě tento fakt byl stěžejní při rozhodování o výběru zdrojového textu k překladu. Poslední překlad *Trestního zákoníku Ruské federace* do českého jazyka vydal v r. 2003 Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Od té doby však došlo k celé řadě novelizací, tudíž jsme se rozhodli alespoň část mezer v překladu vyplnit.

Práci rozdělíme do pěti kapitol. První kapitola bude pojednávat o odborném funkčním stylu, jenž je nadřazen stylu právního jazyka. Tato kapitola podá souhrn znaků, které jsou typické pro odborný překlad. V následující kapitole budeme věnovat pozornost komparaci ruského a českého práva, respektive trestním zákoníkům obou zemí. Ve třetí kapitole budeme z různých úhlů pohledu definovat právní jazyk a úskalí spojená s jeho překladem. Nutno zmínit, že oporou pro tuto kapitolu se stanou práce teoretika právního překladu Michala Tomáška. Nedílnou součástí diplomové práce je překlad již zmíněného zdrojového textu, kterému zasvětime čtvrtou kapitolu. Poslední část práce bude tvořit translatologická analýza textu, kterou rozdělíme do podkapitol na základě překladových

transformací, ke kterým během překladu dojde, a to na základě jejich rozdělení podle Zdeňky Vychodilové.

1 Odborný styl

1.1 Odborný styl a jeho charakteristika

V dějinách stylistiky vzniklo několik klasifikací funkční stylů, dnes je v českém kontextu dělíme na **styl odborný, publicistický, prostěsdělovací, umělecký a řečnický**. Na druhou stranu v ruském prostředí se podle I. B. Golubové funkční styly dělí do dvou základních skupin, a sice na **knižní funkční styly** (книжные функциональные стили), typické pro písemnou formu řeči, které tvoří **odborný** (научный), **publicistický** (публицистический), **administrativní** někdy též **oficiálně-úřední** (административный / официально-деловой) a **umělecký styl** (художественный / художественно-беллетристический стиль); druhou skupinu tvoří **hovorový styl** (разговорный стиль), který je příznačný pro formu ústní řeči. (Голуб 2004: 17-18)

O charakteristiku odborného stylu se v minulosti pokusila řada badatelů. Již B. Havránek definoval hlavní normy odborné komunikace, kdy zdůraznil požadavek jednoznačnosti a přesnosti. (Havránek 1932: 42) Cílem odborného textu je podat přesnou, jasnou a relativně úplnou informaci, která má jisté vnitřní logické uspořádání a je zaměřena na pojmovou stránku sdělení; získané poznatky jsou předávány širšímu okruhu posluchačů. Výčet základních charakteristických rysů odborného stylu uvedl D. Žváček: sklon k větší sevřenosti větné stavby, k větší nasycenosti výrazu, posuny od konkrétního a dějového vyjadřování k abstraktnímu a nedějovému, odklon od expresivních výrazových prostředků, oslabování subjektivity výrazu, větší podíl pojmenování v obecné platnosti, potřeba přesnosti a jednoznačnosti výrazu. (Žváček 1995: 16)

Dále lze podrobněji odborný styl charakterizovat z hlediska jeho formální podoby a z hlediska morfologického, syntaktického a lexikálního.

Z morfologického hlediska jsou na odborný text kladeny nároky v otázce spisovného jazyka. Příznačný je vyšší výskyt deiktických zájmen, používání času přítomného, značná různorodost spojek. Dalším typickým rysem je tendence k nominalizaci, to znamená, že se zde objevuje vysoký podíl podstatných jmen při současném nevýznamném množství použitých sloves. Vzhledem k tomu, že v odborných textech není žádoucí expresivní vyjadřování, není možné použití citoslovcí, částic, modálních slov nebo přídavných jmen ve tvaru 2. a 3. stupně.

Syntax odborného textu je většinou poměrně složitá, tzn. obtížná pro recepci. Od odborného textu je očekávána maximální věcnost podání a zhuštěnost projevu, která je formulována do dlouhých souvětí. Je vyžadována ekonomičnost vyjádření bez nadbytečných slov. Tato skutečnost odrazuje složitost myšlenek, které jsou v textu formulovány. Na druhou stranu je však také často používána syntaktická kondenzace, neboli syntaktická komprese, která se realizuje využitím infinitivu nebo přechodníkových vazeb, objevují se dějová substantiva, adjektiva (deverbativa) a přechodníkové vazby. Ty poslední jsou typické hlavně pro ruský jazyk, najdeme je však i v češtině. Typické je používání nepřímé řeči, s přímou řečí je možné se setkat pouze v případě, jedná-li se o doslovnou citaci z jiného díla.

Osobitá je také slovní zásoba odborných textů. Ta je do značné míry stereotypní, používají se neexpresivní prostředky obecné slovní zásoby ve spojení se specifickou vrstvou lexikálních jednotek – termínů. Pro odborný styl je také charakteristická vícejazyčnost. Mohou se zde objevovat buď cizojazyčné termíny, které v češtině nemají zavedený ekvivalent, nebo v textu najdeme i celé pasáže citované ze zahraniční literatury, a to v originále. Nedílnou součástí odborného textu také bývá cizojazyčné shrnutí.

Pokud se týká formální podoby odborného stylu, ve většině případů se vyskytuje v písemné formě, pokud pomineme fakt, že jsou texty napsané v tomto stylu později čteny nebo přednášeny (např. v případě referátů, koreferátů, přednášek atd.). Důležitá je otázka okruhu adresátů, kdy autor podle druhu domnělého recipienta volí vhodnou formu výpovědi.

V rovině textové se odborný styl projevuje intertextualitou a vysokou mírou koheze. Srozumitelnosti textu napomáhají titulky, marginální poznámky, faktografické údaje, citace, odkazy na jinou literaturu, parafráze ze souvisejících děl a poznámkový aparát. „Typická je trichotomická architektura odborných textů, tvoří úvod, jádro sdělení a závěrečné shrnutí, často se také vytvářejí jazykové modely.“ (Grygová 2010: 206) Forma odborného textu není obecně stanovena, ale např. u právnických dokumentů je vysoce stereotypní, o čem bude pojednáno v další části práce.

Je důležité zmínit, že je pro odborný styl typická monologická forma, ale zřídka se projevuje osobnost autora. Na rozdíl od autorů umělecké literatury autor odborného textu

svůj názor nevyjadřuje a nezaujímá vůči sdělované informaci žádné stanovisko, výjimku však tvoří např. vědecké polemiky. „Dominantním stylovým rysem českých odborných textů je skrývání autora v textu. Souvisí to se středoevropskou představou o objektivnosti a hodnotové neutrálnosti vědeckých textů, které se mají zaměřovat na věc samu a nepřipustit, aby byla objektivnost vědeckého popisu kontaminována autorským hodnocením. Souvisí to také s tradičně pěstovaným étosem autorské skromnosti.“ (Kaderka 2016: 206) Základními prostředky daného stylového rysu jsou autorský plurál, neosobní konstrukce a metonymické záměny autora a textu. V ruském prostředí je tomu podobně. Jak podotýká D. E. Rozental odborný styl v ruském jazyce má celou řadu jazykových specifik: výpověď je shora připravená, má monologický charakter, předpokládá se strohý výběr jazykových prostředků, kdy abstraktní lexikum převládá nad konkrétním. Typickým rysem odborného stylu v ruštině je i používání klišé a ustálených slovních spojení. (Розенталь 1974: 31-33)

U otázky dějin odborného stylu můžeme pozorovat shodu mezi počátky a vývojem tohoto stylu v českých zemích a v prostoru dnešní Ruské federace. Na našem území můžeme odborný styl datovat již do středověku. V ruském prostoru podle I. B. Golubové již samotný název - деловая речь naznačuje, že se jedná o nejstarší funkční styl v rámci tzv. knižních stylů. Jeho původ je možné spatřovat již v řeči právních dokumentů Kyjevského stát, které můžeme datovat do 10. stol. (Golub 2004: 58)

Jedním z problémů odborného stylu je jeho klasifikace. Můžeme jej členit do následujících kategorií, které uvádí M. Čechová: **styl vědeckých/teoretických textů, styl prakticky odborných textů, styl učebních textů, styl populárně naučný a esejistický styl.** (Čechová 2003: 177) V ruské provenienci se klasifikace nepatrně liší, D. E. Rozental uvádí následující styly: **vědecko-technický, vědecko-úřední, vědecko-publicistický, naučně-vědecký a populárně-vědecký.** (Розенталь 2001: 22)

Obecně se odborný styl od ostatních funkčních stylů odlišuje řadou charakteristických rysů, které uceleně podává D. Žváček: přítomnost standardizovaných prostředků (lexikálních, morfologických, logických a syntaktických), výskyt podstatných a přídavných jmen slovesných, preference jmenného vyjadřování před slovesným, výskyt substantivních řetězců s genitivu, polovětné vazby včetně „volných“ přívlastků, logický princip ve výstavbě větších celků, čili objektivní slovosled, hojnost výčtů, enumerace,

složitá souvětí, hojná frekvence spojovacích prostředků, vysoká frekvence pasiva, možnost neosobního vyjadřování atd. (Žváček 1995: 18)

Lze říci, že český a ruský odborný styl mají mnoho společných rysů, což může být dáno jejich podobným vývojem a stejně tak i příbuzností těchto dvou slovanských jazyků. Jak v ruštině, tak i v češtině má odborný styl tutéž funkci, a sice formulovat poznatky ze sféry vědy a vzdělávání, a to jak pro užší, tak i pro širší spektrum recipientů. Nezávisle na žánru mají odborné texty řadu společných rysů: jednoznačné a objektivní vyjádření autora, podtržené užitím autorského plurálu, či neosobních konstrukcí a odkazováním na jiné autory. Společný rys také tvoří užití spisovného jazyka a jazykově neutrálních prostředků. I v lexikální rovině lze spatřovat jisté shody českého a ruského odborného jazyka. Jedná se hlavně o značné využití terminologie a abstraktních lexikálních prostředků. Odlišnosti vidíme ve skutečnosti, že ruština inklinuje k větší kondenzovanosti projevu na rozdíl od češtiny a dále je patrný rozdíl ve slovosledu.

1.2 Odborný překlad

V úvodu je nutno rozvést samotný pojem „odborný překlad“, který je podle některých badatelů velmi nepřesným pojmenováním těžko definovatelného komplexního pojmu, který se v literatuře objevuje v různých variacích. Zatímco v ruském prostředí se operuje s pojmy **технический, научный, научно-технический** nebo **специальный перевод**, u nás přišla s úvahou, jak tento pojem pojmenovat, např. E. Horová. Podle ní je pojem „odborný překlad“ zkrácenou formou názvu překladu odborných textů, kdy se pod pojmem odborný text rozumí variabilně buď text technický, nebo vědecký. Pojem odborný překlad není podle jejího názoru příliš vhodný, a to z toho důvodu, že je již zmíněná definice příliš zjednodušená a vyjadřuje nadměru široký pojem. (Horová 2010: 60) Obecně lze říci, že odborný překlad je protikladem překladu uměleckého, čili překladem veškeré literatury, která umělecká není, kdy zásadní rozdíl mezi těmito dvěma typy překladů uvedl D. Žváček: „(...) zatímco při překladu umělecké literatury se jazyk podřizuje jistému uměleckému záměru a je vlastně východiskem i cílem překladatelovy práce, mají při překladu odborné literatury jazykové prostředky pouze komunikativní funkci, důraz je kladen na obsah informace.“ (Žváček 1995: 14) Zmíněný autor však následně konstatuje, že teorii uměleckého překladu nelze jednoznačně oddělovat od teorie překladu odborného.

Otázkám odborného překladu se v českém a slovenském prostředí po druhé světové válce věnovala a doposud věnuje celá řada autorů. Sice se o problémech odborného textu nediskutuje tak často a v takové míře jako o otázkách uměleckého překladu, ať už na stránkách odborné literatury nebo na konferencích či seminářích, ve skutečnosti je však podle E. Mončekové po překladu odborných textů na trhu mnohem větší poptávka, než po překladech textů uměleckých. Podle dostupných údajů jde většinou o překlady textů z oblasti legislativní a administrativní, jako jsou zákony, smlouvy, dohody, osobní dokumenty, formuláře, texty z oblasti soudního překladu atd. (Mončeková 1999: 220)

Jedním z prvních poválečných děl o odborném překladu v Československu je práce kolektivu autorů s názvem *Knih o překládání*, ve které se teoretikové věnovali hlavně překladům z ruštiny. Vznikla také první vysokoškolská skripta, zabývající se technikou překladu. Toto období je spjato se jmény jako C. Bosák, M. Mucala a profesori B. Ilek a J. Levý. Soustavněji se odbornému překladu v československém prostoru začala věnovat pozornost od r. 1972, kdy proběhla první celostátní konference týkající se překladu odborného textu. Z této události byl v r. 1977 vydán sborník s názvem *Překlad odborného textu*, jenž se explicitně věnoval odbornému překladu. Na dané práci se podíleli např. F. Miko, J. V. Bečka nebo A. Popovič. V 80. letech vznikl sborník v řadě *Slavica Pragensia* v *Acta Universitatis Carolinae*, kde je možné najít příspěvky K. Beneše, J. Dupského nebo J. Píši, a dále pak sborník *Překlad včera a dnes*, na němž se podíleli E. Horová, M. Hrdlička nebo J. Vilikovský. I přesto, že se dnes přistupuje k mnohým pracím napsaným v době totality s odstupem, jsou zmíněné sborníky dodnes citovány a doporučovány.

Po r. 1989 se situace změnila, vědecké konference zabývající se alespoň částečně odborným překladem se konají pravidelně. V r. 1990 vychází sborník *AUC Philologica 4, Translatologia Pragensia IV*, na němž se podíleli J. Dubský, V. Straková, M. Hrdlička a jiní. Během 90. let se konají konference v Praze, Nitře, Bratislavě a Bánské Bystrici, z nichž pravidelně vychází sborníky. Důležitým počinem v oblasti odborného překladu je vydání skript D. Žváčka *Úvod do teorie překladu a Kapitoly z teorie překladu I (Odborný překlad)*, které jsou věnovány především studentům rusistiky. Za zmínku rovněž stojí díla D. Knittlové *Teorie překladu a Teorie a praxe překladu*. Nutno také zmínit, že v r. 1993 vznikl Ústav translatologie. V poslední dekádě 20. století došlo k vydání *Translatologického slovníku* M. Hrdličky. Konečně v r. 2003

vyšla *Antologie odborného překladu*, sestavena E. Gromovou a M. Hrdličkou, která činí výběr článků z předchozích, již zmíněných sborníků. Nakonec je důležité uvést, že se odbornému překladu v českém prostředí nejvíce věnuje Jednota tlumočnicků a překladatelů (JTP), jejíž kořeny sahají do r. 1990, a která vydává čtvrtletník ToP (Tlumočení a překlad). Z uvedeného výčtu prací z oblasti odborného překladu je patrné, že je u nás teorie odborného překladu rozpracována na dobré úrovni. Publikační činnost v tomto oboru však stále není dostačující.

Další problém, který je v souvislosti s touto tematikou často projednáván, se týká otázky, zda můžeme odborný překlad považovat za snazší než překlad umělecké literatury a naopak. Podle O. Mana mají odborný a umělecký překlad mnoho společných rysů. Zastává však spíše názor, že odborný překlad je složitější než umělecký. (Man 2010: 128) Naopak Z. Skoumalová podotýká: „Odborný ev. vědecký překlad a technický překlad bývá někdy co do náročnosti stavěn níže než překlad umělecké literatury. Moderní všeobecná teorie překladu však odborný překlad nikdy nepodceňovala, naopak plně respektuje jak jeho specifickou problematiku, tak jeho teorii, již považuje za jeden ze svých rovnocenných zdrojů.“ (Skoumalová 1994: 25) Ještě jiný pohled na tuto problematiku přináší V. Ptáčnicková, podle jejíhož názoru je syntax odborného jazyka jen zdánlivě jednoduchá a odborný překlad často neprávem podceňován. (Ptáčnicková 2005: 330) Tatáž autorka dále odmítá laický názor, že odborný překlad je pouhou substitucí odborných termínů. Zdůrazňuje, že důležitým prvkem odborného překladu je jak ekvivalence v oblasti stylistické, tak i v lexikální. Souhrnně se lze shodnout na názoru, že nelze určit, který z dvou druhů překladů je komplikovanější; na jejich obtížnost má vliv několik faktorů. Na první pohled se může překlad uměleckého textu jevit jako mnohem komplikovanější než překlad textu odborného. Krásná literatura je zahlcena expresivními výrazy, figurami a tropy, které by měl strohý a jednoznačný odborný styl až na výjimky v již zmíněných vědeckých argumentacích nebo polemikách postrádat.

U překladu odborného textu je možné najít celou řadu překážek, které práci překladatele komplikují. Pokud se týká postupu odborného překladu, na prvním místě by mělo stát překladatelovo pochopení zdrojového textu, na druhém výstavba surového textu v cílovém jazyce a konečně samotný překlad. Někteří teoretici zdůrazňují nutnost překladatelovy znalosti toho kterého oboru, z něhož výchozí text pochází. Odborná kompetence je také spojena s odbornou a odborně jazykovou kompetencí. V neposlední

řadě je rovněž nutná znalost metod používaných při odborném překladu. Problematika překladatele-odborníka a překladatele-laika je otázkou, o níž se pojednává na mnohých konferencích, jelikož hlavním úkolem odborného překladu je vystihnout významovou vrstvu textu. Překlad vytvořený překladatelem-laikem může být kvalitní i přes to, že daná osoba není kompetentní v oboru, z něhož zdrojový text pochází. Odborná připravenost je sice nutná, je možné říci, že bez elementární orientace v oboru není překlad uspokojivý, v některých případech však může postačit rámcová orientace v oboru, doplněna odbornou konzultací s profesionálem. Z dlouhodobého hlediska je však efektivnější a rychlejší překlad vytvořený osobou, jež komplexně určitý obor ovládá a která disponuje jistou erudicí, což shrnuje B. Grygová: „Každý překlad je nevyhnutelně odrazem životních postojů překladatele i jeho kulturního rozhledu. Jen zdánlivě je tato skutečnost redukována na minimum ve vědeckých, odborných, právnických a administrativních textech.“ (Grygová 2010: 204) Konečně podle D. Žváčka spočívá nejpatrnější rozdíl mezi těmito dvěma typy překladatelů v tom, že překladatel-specialista vidí téma komplexně jako text, tudíž do něj může potenciálně více zasahovat, s cílem logického ujasnění přenášené informace. (Žváček 1995: 20) Může však překladatel do obsahu překládaného textu zasahovat? K odbornému překladu patří překlad různých dokumentů, v nichž je nutná nejen obsahová, ale i formální přesnost. „Kvalitní odborný nebo vědecký text má nadto i svůj rozměr estetický, i když poněkud odlišného rázu než v textech uměleckých: patří sem např. vyvážená kompozice všech zúčastněných složek, (...). Dobrý překladatel by měl umět všechny tyto hodnoty originálu odhalit a předat čtenáři. V jiných případech musí naopak umět napravovat drobné kompozičně stylistické prohřešky autora, aby se vyhnul snížené srozumitelnosti (...).“ (Kufnerová 1994: 26) Také V. Ptáčnicková uvádí, že „při analýze výchozího textu se někdy dokonce stává, že v něm překladatel objeví chyby (sémantické, logické atd.). Při dobré znalosti tematiky se může proto někdy překlad stát kritikou původního textu.“ (Ptáčnicková 2005: 332) S těmito názory je však nutno polemizovat, jelikož se zde naskytá otázka, jak již bylo zmíněno, do jaké míry a zda vůbec má překladatel právo zasahovat do textu výchozího jazyka, zvláště pokud se jedná o text odborný, neboť může dojít k situaci, kdy dojde k posunu věcného významu textu. Z toho důvodu by bylo žádoucí tyto úpravy dříve konzultovat s autorem výchozího textu.

U otázky požadavků na odborný překlad je na prvním místě spisovnost, jazyková správnost překladu terminologie a zachování stylu výchozího textu. V neposlední řadě jsou taktéž vysoké nároky kladeny na slovosled, který zde hraje velmi významnou roli a jenž může způsobit podstatné významové změny. Toto se týká odborných textů všeho druhu, avšak je zásadní v oblasti právní, o čem bude pojednáno v následující kapitole.

Dále je zásadní otázka ekvivalence v odborném překladu, kdy dochází k různým transformacím. Z hlediska formální struktury jazyka, jde o gramatické transformace, pokud jde o lexikálně-sémantické struktury, jde o lexikální transformace. V překladu z ruštiny do češtiny je nutno vzít v potaz transformace ruských kondenzovaných útvarů útvary méně kondenzovanými, např. nahrazováním přechodníkových konstrukcí větami vedlejšími, záměnou slovních druhů, změnou slovosledu atd., o kterých bude pojednáno v další části práce. Tyto postupy je nutno znát, aby nedocházelo k interferenci a jiným překladatelským negativním vlivům na podobu textu v CJ.

Základním požadavkem odborného stylu je tedy maximální účelnost a přiměřenost výrazu vzhledem k funkci odborného textu, tedy střídmost výrazu. V žádném případě se však nejedná o autorovu (potažmo tedy i překladatelovu) neschopnost či o stylizační neobratnost, nýbrž o vysoce účelnou a žádoucí stereotypnost.

Závěrem lze říci, že u překladu odborného textu je nutno vycházet z charakteristiky výchozího textu, tedy je třeba respektovat jak lexikální, tak i gramatickou stránku textu. Při překladu odborného textu by se překladatel měl zaměřovat především na obsah sdělovaného, nikoliv na formu.

2 Ruské a české trestní právo

Teoretikové klasifikují právní systémy různě, celkově lze hovořit téměř o dvou stech různých právních řádech dnešního světa, avšak pouze dva z nich jsou základní a stěžejní – právo kontinentální a právo angloamerické. Podle V. Knappa je možné nalézt kořeny práva kontinentálního v právu římském, respektive jeho znovuoobjevením na italských středověkých univerzitách a adaptací justiniánského práva, odkud se následně začalo šířit prakticky do celého světa. Skoro ve stejné době se nezávisle začalo vyvíjet anglické common law. (Knapp 1996: 103) Okrajově je možno doplnit, že někteří autoři vymezují ještě systém socialistických práv, dnes prakticky zaniklý, a větev práv náboženských.

Obecně však lze shrnout, že hovoříme o okruhu práva kontinentálního a okruhu práva angloamerického. Druhé ze jmenovaných ponecháme stranou, jelikož jak české, tak ruské právo má své kořeny v právu římském.

Podle V. Knappa bychom mohli české právo datovat do doby 13. století, kdy vznikaly Zemské desky a k začátku 14. stol., kdy u nás docházelo k recepci římského práva. (Knapp 1996: 118) Postupně však bylo české právo dílem nadvlády Habsburků na ústupu, až bylo konečně v 19. století zcela přehlušeno rakouskou právní tradicí. Ta byla také přejata i po vzniku samostatného Československého státu, čímž se Československo stalo součástí rodiny kontinentálního práva, konkrétně rakouského okruhu. Po vzniku tzv. protektorátu Čechy a Morava sice nacisté zaváděli jisté prvky práva německého, avšak na našem území nedošlo k žádným výrazným změnám v právním myšlení. Od r. 1950 je možné sledovat výraznou „sovětizaci“ československého práva a jeho postupné ovlivňování socialistickým typem práva. Po revoluci v 1989 a po vzniku České republiky dochází k některým změnám v právu nově vzniklého státu, o čem bude pojednáno níže.

Ruské právo se ve srovnání s vývojem v jiných hlavních evropských zemích začalo formovat později. Podle D. Pelikána lze říci, že ve středověku ruské právo postupně alespoň zčásti přijímalo prvky římského práva, díky svým kontaktům s Byzancí a díky přijetí křesťanství částečně absorbovalo byzantské církevní právo a konečně bylo také kontaminováno prvky obyčejového práva skandinávského a tatarského. (Pelikán 2000: 1) V důsledku nepřetržitých válek, jak obranných, tak i expanzivních, a stejně tak i těch domácích majících za cíl potlačení vnitřních mocenských konkurentů, se na pomezí středověku a raného novověku z ruského státu stala jakási obdoba organizace státu jako vojenského organismu. Tato skutečnost přispěla k intenzivní centralizaci státu, potlačení jakékoliv individuality a samozřejmě i možnosti přejímání vyspělejších právních vlivů. Od 19. století můžeme pozorovat jistou liberalizaci státu a na začátku 20. století i zavedení formy konstitucionalismu, což vyústilo, jak je již dnes s odstupem času známo, v neúspěšný pokus demokratického zřízení, které vedlo k nastolení totalitního režimu. Po bolševickém převratu v roce 1917 získalo ruské, respektive sovětské, právo specifický ráz. Sice se od 20. let v SSSR uplatňovalo psané trestní právo, je však možné konstatovat, že bylo velmi volně vykládáno, na což upozorňuje D. Pelikán: „V době Stalinovy diktatury trestněprávní normy explicitně uzákoňovaly jednání, které bylo v rozporu dokonce i se sovětskými zákony.“ (Pelikán 1994: 157) Od 50. let až do pádu

Sovětského svazu v roce 1991 je možno říci, že „zůstalo sovětské trestní právo svým obsahem jako i dříve zbraní proti jakémukoliv ohrožení režimu a všeobecně používaným nástrojem k vynucování všech možných i nemožných záměrů strany a státu.“ (Pelikán 1994: 157) Postupně poté vznikl „poměrně ucelený pozitivistický systém socialistického práva, založený na monopolu “veřejného“ jakožto nástroje státu.“ (Pelikán 2000: 3) Nelze zde nezmínit fakt, že nejlépe charakterizoval obsah sovětského práva, potažmo trestního práva a sovětské trestní praxe A. Solženicyn ve svém díle Souostroví Gulag. Nutno říci, že od 90. let do současnosti lze pozorovat intenzivní liberalizaci v oblasti trestněprocesní.

2.1 Trestní zákoník České republiky a Trestní zákoník Ruské federace

Tato kapitola je pouze krátkým srovnáním dvou právních systémů se zaměřením na porovnání trestního zákoníku Ruské federace (dále jako TZ RF) a trestního zákoníku České republiky (dále jako TZ ČR). V žádném případě si neklade za cíl detailní rozbor trestního zákona v České republice a Ruské federaci.

U TZ ČR a TZ RF je možné pozorovat řadu shod, ale i odlišností. Rozdíl lze spatřovat již v samotných názvech každého z nich. V mnohých jazycích název tohoto právního odvětví pochází od slov zločin (např. v angličtině *criminal law* od angl. *crime* - zločin) nebo trest (např. v češtině *trestní právo* od čes. *trest* nebo v polštině *prawo karne* od pol. *kara* - trest). Naproti tomu v ruském prostředí je používán termín *уголовное право*, jehož etymologii je možné definovat následujícím způsobem: „Прилагательное имеет смысловую связь с древнерусским словом «голова», которое употреблялось и в значении «убитый».“ (Семенов 2003). Kromě toho „(...) убийца назывался головник, а дело об убийстве - головным или уголовным делом. Постепенно уголовными стали называть любые преступления, не обязательно сопровождаемые убийствами.“ (Пут 2009: 281) Z výše uvedeného vyplývá, že v ruském jazyce se ekvivalent pojmu trestní právo částečně vztahuje jak k trestnému činu, tak k samotnému trestu.

Současná podoba českého trestního práva je upravena zvláště v trestním zákoníku, který je možné považovat za ucelenou úpravu trestního práva hmotného, a dále v trestním řádu, který je stěžejním zdrojem trestního práva procesního a který upravuje postup orgánů činných v trestním řízení. Hlavním pramenem hmotného trestního práva je

v ČR zmíněný trestní zákoník, který od 1. ledna 2010 nahradil předchozí trestní zákoník z roku 1961. Tento zákoník definuje trestný čin a stanovuje sankce, jaké za něj mohou být uloženy. Skládá se ze dvou částí, a sice části obecné a části zvláštní.

Naproti tomu TZ RF byl přijat Státní dumou dne 24. května 1996. Stejně jako v ČR dělíme i v RF trestní zákoník na část obecnou (общая часть) a zvláštní (особенная часть). Srovnáme-li TZ RF a TZ ČR z pohledu jejich struktury lze říci, že jsou oba kodexy podobné. Obsahově se Obecná část zabývá definicí trestněprávních pojmů, zvláštní část se věnuje vymezení konkrétních skutků, resp. jednání, které jsou označené za trestné.

Z perspektivy časové působnosti trestů je rovněž možné spatřovat jisté společné prvky obou trestních zákoníků. Jak v TZ ČR, tak i v TZ RF se pasáže týkající se časové působnosti trestů shodují, jinými slovy trest je stanoven dle trestního zákoníku, který je účinný v období, kdy došlo ke spáchání daného činu. Z hlediska územní platnosti zákoníků je možné zaznamenat nepatrný rozdíl ve faktu, že v TZ ČR je teritoriální působnost omezena pouze na území České republiky, zatímco TZ RF zachází do podrobnějších specifikací.

Významnější odlišnosti je možné pozorovat během srovnání druhů trestných činů stanovených v TZ RF a TZ ČR. TZ RF uvádí čtyři kategorie trestných činů: trestné činy nevelké závažnosti, trestné činy střední závažnosti, závažné trestné činy a zvlášť závažné trestné činy. Naproti tomu v TZ ČR nalezneme pouze dvě skupiny trestních činů: přečiny a zločiny (jistou podskupinu pak tvoří zvlášť závažné zločiny). Rozdíl je samozřejmě také ve stanovené výši trestu za konkrétní trestné činy.

Další rozdíl mezi trestními zákoníky lze najít v oddílu, týkajícím se samotných trestních sankcí. TZ ČR vymezuje dvanáct druhů trestů, v TZ RF jich nalezneme třináct. Přibližné shody lze spatřovat v následujících trestech: peněžitý trest, zákaz činnosti, ztráta čestných titulů nebo vyznamenání, ztráta vojenské hodnosti a v neposlední řadě odnětí svobody. Naproti tomu odlišnost lze pozorovat v definici trestu obecně prospěšných prací, kdy v TZ RF je tento druh trestní sankce dále specifikován na obecně prospěšné práce (обязательные работы), nápravné práce (исправительные работы) a nucené práce (принудительные работы). Toto rozlišení v TZ ČR chybí. V ruském trestním zákoníku nalezneme několik druhů trestných sankcí, které v TZ ČR chybí. Jedná

se o omezení ve vojenské službě, omezení svobody, arest, držení v disciplinárním vojenském oddílu a trest smrti. Poslední ze jmenovaných je ukládán za zvlášť závažné trestné činy, ale i přes to, že je v TZ RF nadále tento druh trestu zakotven, je nutno podotknout, že za posledních více než dvacet let nebyl na území Ruské federace oficiálně uložen ani jednou. Naproti tomu i v českém trestním zákoníku se vyskytují druhy trestů, které v TZ RF chybí. Jedná se o domácí vězení, propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty, zákaz pobytu, zákaz vstupu na kulturní a jiné společenské akce a vyhoštění. Některé z těchto „chybějících“ druhů trestů však nejsou zcela vyňaty ze systému ruského práva, potažmo práva českého, nýbrž jsou do něj zakomponovány jiným způsobem. Jelikož však daná otázka není předmětem této práce, ponecháme její rozbor stranou.

Také věková hranice trestní odpovědnosti je v obou trestních zákonících stanovena rozdílně. Podle TZ ČR je trestně odpovědná osoba, která v době spáchání činu dovršila patnáctého roku svého věku. Naopak podle TZ RF je věková hranice trestní odpovědnosti posunuta na věk šestnácti let. S touto problematikou je spojena také další otázka a současně i odlišnost, kdy je trestní odpovědnost mladistvých v TZ RF stanovena a definována v rámci jedné hlavy trestního zákoníku, naopak v českém trestním právu je vytvořen samostatný zákon č. 218/2003 Sb., krátce nazýván jako zákon o soudnictví ve věcech mládeže.

Zvláštní části trestních zákoníků obou zemí si jsou velmi podobné. Sice se TZ ČR skládá z třinácti hlav a TZ RF z devatenácti, po důkladnějším prozkoumání si lze povšimnout, že se obsahově v mnohém shodují i přes to, že je jejich struktura částečně odlišná. Jelikož byl pro potřeby této práce použit zdrojový text, který pochází z oddílu IX. zvláštní části TZ RF, nabízí se na tomto místě krátká charakteristika tohoto oddílu. Oddíl IX. s názvem Trestné činy proti veřejné bezpečnosti a veřejnému pořádku se dělí do pěti hlav, z nichž byly vybrány dvě, a sice Hlava 24. Trestné činy proti veřejné bezpečnosti a Hlava 25. Trestné činy proti zdraví obyvatelstva a veřejné mravnosti, ze kterých pocházejí vybrané paragrafy, které zatím nebyly do češtiny přeloženy. Celkem bylo od posledního překladu TZ RF z r. 2003 zavedeno 29 paragrafů. Je obtížné určit český ekvivalent pro tento oddíl, respektive pro tyto dvě hlavy, jelikož analogické paragrafy v TZ ČR jsou obsaženy v různých hlavách TZ ČR. Z hlediska stylistického se jedná o text odborný, který je psán právním jazykem. Formálně je text rozdělen do tučně

zvýrazněných paragrafů, které jsou dále členěny do jednotlivých odstavců a následně do dílčích bodů.

3 Právní jazyk

3.1 Definice právního jazyka

Primární funkci v oblasti práva má jazyk. Definici právního jazyka formuloval např. Michal Tomášek, profesor Právnické fakulty UK a badatel, jenž zásadním způsobem přispěl k teorii a praxi překladu právního jazyka: „Právní jazyk je z funkčního hlediska prostředkem komunikace v rámci práva jako normativního systému. Ze systémového hlediska je součástí každého spisovného jazyka. Z obsahového hlediska je jazyk znakový systém, kde za jednotlivé znaky pokládáme jednotlivá slova (právní termíny), slovní spojení (ustálené obraty - jazykové šablony) nebo celé věty.“ (Tomášek 2003: 25) Jinou definici uvádí např. V. Knapp: „Právní jazyk (...) je odborným jazykem, jímž jsou zachyceny a přenášeny právní texty.“ (Tomášek 2003: 25)

Je nutno podotknout, že v literatuře se setkáme s dvojitým pojmenováním jazyka právních textů: **právní jazyk** a **právnícký jazyk**. Tyto dva pojmy na základě slovotvorné analýzy odlišuje M. Tomášek následovně: „Právní jazyk se váže k právu jako k označované skutečnosti, zatímco k právníkům se váže jako k jeho hlavním, ale nikoliv výlučným uživatelům“ (Tomášek 2003: 24) Jinými slovy pojem právní jazyk je odvozen od slova právo, zatímco etymologii pojmu právnícký jazyk je možné hledat u slova právník. Právní jazyk je odborný spisovný jazyk, který se od běžného jazyka liší řadou prvků, primárně lexikem a stylistickou strukturou. Na druhou stranu právnícký jazyk se výrazně liší od právního jazyka. Může mít i nespisovnou formu profesionálního jazyka soudců a právníků, navíc je zde možné zařadit právní slang studentů právnické fakulty apod. Jelikož se tato práce zaměřuje na překlad normativního aktu - zákona, bude dále pojednáno pouze o právním jazyce.

3.2 Vymezení právního stylu

V souvislosti s právním jazykem lze také hovořit o vymezení právního stylu. V českém prostředí se na tuto problematiku nahlíží několikerým způsobem. Podle D. Knittlové se styl právních textů velmi blíží stylu vědeckému, a to tím, že „není určen pro širokou veřejnost a je velmi vzdálen od prostředků neformální, spontánní konverzace.“

(Knittlová 2000: 129) Naopak J. Kořenský zastává názor, že: „(...) na úrovni formálně kvantitativní se jazyk právních předpisů a judikatury nejvíce blíží jazyku administrativnímu, popř. jazyku odbornému (...)“ (Kořenský 1999: 67) a dále poznamenává: „(...) slovníky textů právních předpisů vykazují znaky odborného jazyka na úrovni právních předpisů nejvyšší právní síly a částečně se blíží některým rysům administrativního stylu u předpisů nižší právní síly.“ (Kořenský 1999: 105) Podle M. Tomáška lze hovořit i o právním funkčním stylu, který zařazuje k odbornému funkčnímu stylu, jenž má dvě složky: složku všeobecného gramatického základu (spisovná slovní zásoba a gramatický systém) a odborné názvosloví (termíny, jazykové šablony). (Tomášek 2003: 28) O těchto složkách bude níže pojednáno podrobněji.

Ruští právní teoretikové, ale i lingvisté nahlíží na otázku vymezení stylu a jazyka právních dokumentů odlišným způsobem. V rámci ruské lingvistiky se v poslední době můžeme setkat s novou vědní disciplínou s názvem **juristická lingvistika** (юрлингвистика). Již v 90. letech vymezil ruský teoretik A. S. Pigolkin **legislativní styl** (законодательный стиль) jako samostatný styl spisovného jazyka. Uvedl, že tento styl je charakteristický svými specifickými kompozičními a stylistickými prostředky, svébytnou slovní zásobou jazyka, která slouží zákonodárcům k vyjádření myšlenek. (Pigolkin 1990: 14) Kromě toho se v ruském prostředí otázkou stylistické stránky právního jazyka zabývala řada dalších teoretiků, např. A. A. Ušakov, A. N. Šepelev, V. B. Isakov, R. A. Rachimov, N. I. Chabibulina a jiní. Jak uvádí M. L. Davydova všichni zmínění teoretikové se shodují na tezi, že právní jazyk má být samostatnou větví v rámci funkčních stylů (Davydova 2010: 71). Z toho důvodu se zde setkáváme i s podrobnější klasifikací právního jazyka. M. L. Davydova ve své stati „K otázce stylu právního jazyka“ (К вопросу о стиле языка права) předkládá výčet teoretiků, kteří se tomuto tématu věnovali, a předkládá krátké shrnutí jejich tezí. (Davydova 2010: 70) Problematice vymezení právního jazyka jako samostatné větve funkčních stylů se věnoval i A. N. Šepelev ve své práci „Zdůvodnění funkční samostatnosti právního jazyka“ (Обоснование функциональной самостоятельности языка права). Tento autor v rámci struktury právního jazyka definoval následující poddruhy: **jazyk zákonů** (язык закона), **jazyk právní doktríny** (язык правовой доктрины), **profesionální právnícká řeč** (профессиональная речь юристов), **jazyk procesních aktů** (язык процессуальных актов) a **jazyk smluv** (язык договоров). (Davydova 2010: 69). N. B. Davydova však

také podotýká, že se v současné ruské lingvistice najdou i jedinci, jako např. G. J. Solganik, kteří nahlíží na problematiku vymezení právního jazyka jiným způsobem. **Legislativní jazyk** (законодательный язык) řadí k administrativnímu stylu (официально-деловой стиль) jako jeden z podstylů tohoto funkčního stylu. (Davydova 2010: 71) Sama autorka se přiklání ke stanovisku, že stylistický základ právního jazyka tvoří tři funkční styly: administrativní funkční styl (официально-деловой стиль) odborný funkční styl (научный стиль) a publicistický funkční styl (публицистический стиль). První ze jmenovaných je podle autorky typický pro jazyk zákonů a jiných právních dokumentů, druhý je příznačný pro jazyk právní doktríny a k poslednímu řadí právnícký jazyk. (Davydova 2010: 72-73)

Z uvedené komparace lze vyvodit, že jak v českém, tak v ruském prostředí nalezneme badatele, kteří řadí právní styl k nadřazenějším celkům v rámci funkčních stylů. Pro ruskou provenienci je však typické, že zde již dříve vznikla tradice vymezování různých období právního stylu jako samostatné větve v rámci stylistiky.

3.3 Právní jazyk a jeho slovní zásoba

Jedním z prvků právního jazyka je slovní zásoba. Podle D. Knittlové „dnešní právnícká čeština je jednodušší než kdysi, zbavila se přílišného nánosu tradice a knižního charakteru.“ (Knittlová 2000: 129) Jazykové nároky na právní jazyk jsou však nadále velmi vysoké. M. Tomášek vymezuje osm základních požadavků, které jsou kladeny na právní jazyk: významová přesnost, jednoznačnost, stručnost, srozumitelnost, ustálenost, ústrojnost (účelná uspořádanost), úkonnost, neexpresivnost. (Tomášek 2003: 28) Jinými slovy v právním jazyce je nutná přesná formulace pojmů, jevy jako homonyma a synonyma zde nalezneme pouze výjimečně. Právní texty by také měly být srozumitelné pro každého adresáta. V neposlední řadě se v těchto textech objevují pasivní výpovědi a kondenzované výrazové prostředky.

Z lexikologického hlediska lze konstatovat, že právní jazyk používá slova všech slovních druhů kromě citoslovcí. Podle M. Tomáška je možné vymezit tři skupiny výrazů slovní zásoby právního jazyka: slova, která jsou typická pro právo, slova obecného základu, čili obecná slovní zásoba, a konečně výrazy typické pro jiná odvětví vědy. (Tomášek 2003:47)

Kromě toho M. Tomášek vymezuje tři hlavní součásti právního jazyka: právní termíny, které jsou stěžejním prvkem právní slovní zásoby, slovní spojení a jazykové šablony. (Tomášek 2003: 48)

Základní složkou lexika právního jazyka jsou **termíny**, avšak „(...) statisticky nepřesahuje objem terminologie 30% celého textu, přičemž této hranice je obvykle dosaženo v textech zákonů zejména proto, že je zde vysoká míra opakovatelnosti příslušných termínů (...).“ (Chromová 2014: 46) Definici právních termínů M. Tomášek formuluje následujícím způsobem: „Právní termíny jsou pojmenováním právní skutečnosti a jejich význam je možné přesně definovat.“ (Tomášek 2003: 49) Tentýž autor uvádí, že pod pojmenováním právní skutečnosti se uznává jak jednoslovná pojmenování (např. *кодекс* → *zákoník*, *наказание* → *trest*), tak pojmenování víceslovná (např. *преступление* → *trestný čin*, *ограничение свободы* → *omezení svobody*)

Druhá složka slovní zásoby - **slovní spojení** jsou „(...) víceslovné výrazy neterminologické povahy, kterými se nepojmenovává právní skutečnost, nýbrž tato právní skutečnost se jimi pouze popisuje.“ (Tomášek 2003: 51) Většinou se jedná o spojení podstatného jména se slovesem, (např. *освобождается от уголовной ответственности* → *trestní odpovědnost zaniká*, *совершить преступление* → *spáchat trestný čin*). Ke slovním spojení M. Tomášek nepřirazuje konstrukce přídavného jména ve spojení s podstatným jménem. Tato víceslovná pojmenování považuje za termíny, v rámci nichž mají přídavná jména funkci upřesňovat význam termínu. (např. *незаконный оборот* → *neoprávněné nakládání*, *Федеральный закон* → *federální zákon*). (Tomášek 2003: 52)

Třetí a poslední složkou lexika právního jazyka jsou **jazykové šablony**. Jazyková šablona je „(...) ustálený, standardní právní obrat (spojení slov, ale i celá věta), daný v právní oblasti konvencí, který vstupuje do právního projevu jako ústrojný a konstrukčně hotový.“ (Tomášek 2003: 53) Skládají se ze spojení prvků odborného lexika, termínů, slovních spojení a slov patřících k běžné slovní zásobě. Jazykové šablony M. Tomášek dělí podle strukturálního hlediska na: **lexikální šablony**, čili spojení slov, které jsou částí věty (např. *наказывается штрафом в размере... → se trestá peněžitým trestem ve výši...*), **větné šablony**, neboli standardizované větné jednotky (např. *Те же деяния, совершенные... → Tytéž činy, které byly spáchány...*) a **konstrukční šablony** – větné formace, který mají jistou konstrukci, ve které je jádro

šablony stabilní a zbylé části jsou variabilní (např. *Деяние, предусмотренное частью ... настоящей статьи, повлекшее по неосторожности ...* → *Čin, uvedený v ... části tohoto paragrafu, který z nedbalosti způsobil ...*) Dle funkčního hlediska M. Tomášek rozděluje jazykové šablony na **uvozovací šablony** - uvádějí určité právní projevy nebo jejich části, **závěrečné šablony** - nachází se v závěru některých právních projevů, a **vnitřní šablony** - plní funkci spojovací nebo návaznosti jednoho odstavce na druhý. (Tomášek 2003: 54)

3.4 Syntaktické hledisko právního jazyka a vnitřní členění právního textu

Ze syntaktického hlediska jsou právní texty vysoce standardizované, jejich obsah a vnitřní členění je předepsáno právní normou. Důležitým požadavkem pro syntaktické hledisko právního jazyka je však samotná srozumitelnost předkládaného textu. Adresátem právních norem může být i laik v oblasti práva, tudíž musí být text logicky uspořádán, čemuž napomáhá svébytné grafické uspořádání textu. J. Kořenský uvádí, že „právní texty jsou na rozdíl od jiných typů textů vysoce strukturovány (zejména na úrovni právních předpisů“ (Kořenský 1999: 109) Tentýž autor podotýká, že má každý právní předpis následující strukturu: „oficiální číslo, datum vydání, typ (zákon, vyhláška), autor, název, preambule, formální nadpisy (oddíl, hlava apod.), obsahové nadpisy (nadace), podpisy, přílohy, paragrafy či články, odstavce, písmena, body, úseky (označené znakem „ – “). (Kořenský 1999: 110)

Kromě toho je pro právní texty charakteristické časté opakování některých slovních spojení nebo i celých vět, tzv. jazykových šablon, o kterých již bylo pojednáno výše. Dalším typickým jevem jsou pasivní konstrukce vět, kdy je zcela zastřen vztah autora k adresátovi.

Ze syntaktického pohledu lze říci, že věty v textech právního typu nejsou příliš komplikované, jak podotýká J. Kořenský: „Pro normativní věty právních předpisů je typická tzv. výčtová struktura typu seznam nebo jednoduché věty či nepříliš složité utvářené věty složené (...). Zdá se, že se složitostí gramatické struktury normativních vět je obvykle spojena nižší právní síla předpisu nebo nízká úroveň tvorby práva.“ (Kořenský 1999: 107)

Podrobněji se budeme syntaktickému hledisku právního jazyka věnovat v následující kapitole, týkající se překladu právních textů.

3.5 Právní překlad

Tato kapitola má za úkol pouze nastínit obecné tendence v rámci právního překladu. Podrobněji bude o této problematice pojednáno v další části práce. Jak již bylo naznačeno v předchozí kapitole, právní jazyk je většinou českých badatelů řazen k odbornému jazyku, tudíž je i překlad právního jazyka možné považovat jako součást odborného překladu. I přes to, že se s překladem právních norem setkáváme již ve starověkém Římském impériu, kdy překladatelé, resp. tlumočníci, příznačně nazýváni interpretes, zprostředkovávali komunikaci s právním obsahem mezi jejich nadřízenými a Řeky, teorie překladu jako samostatná větev vědy se konstitovala až během 20. století. (Chromová 2014: 12)

Jak uvádí M. Tomášek, je velmi obtížné přizpůsobit zákony jedné země zákonům druhé země, jelikož neexistují dva státy, které by se řídily totožnými právními normami. Právě v tomto faktu autor spatřuje nejmarkantnější odlišnost mezi překladem právních textů a odborným překladem. Kromě toho názvosloví právních jevů podléhá rychlejším změnám, než je tomu u pojmů pocházejících z jiných vědních oborů. Z toho důvodu M. Tomášek upozorňuje na fakt, že překladatel právních textů „by měl být obeznámen s právním systémem a právním řádem jazyka výchozího (VJ) i cílového (CJ). (Tomášek 1991: 113)

Důležitou otázkou je účel překladu právních textů, v našem případě zákonů jednoho státu do jazyka jiného státu. Využití těchto překladů lze spatřovat např. v právní komparatistice. Praktickým cílem právní komparatistiky je především přinášet vědecké poznatky užitečné pro zdokonalení tvorby práva (zákonodárství) ve vlastní zemi. (Knapp 1996: 49) Bylo již zdůrazněno, že právo je vždy, tzn. nejen právo psané ale i právo nepsané, vyjádřeno jazykem spisovným či spisovnými jazyky té které země. (...) Přitom z toho hlediska nečiní rozdíl, zda je vyjádřeno oficiálním textem zákona, soudním precedentem, soudem formulovaným pravidlem obyčejového práva či právní, popř. náboženskou knihou. (Knapp 1996: 44) V našem případě, čili případě ruského a českého práva je situace zjednodušená faktem, že se v obou právních systémech používá první ze zmíněných forem. Také je zde možné sledovat tentýž historický jev: právo téhož státu bylo v jistém historickém období vyjádřeno různými jazyky: bylo tomu tak jak v bývalém Sovětském svazu, tak i v Československu, stejně, jak je tomu dnes např. ve Švýcarsku, Belgii, nebo kanadské provincii Quebec. (Knapp 1996: 44)

M. Tomášek upozorňuje na dva pojmy, které je v rámci tohoto tématu nutné vysvětlit, a sice vnitrojazykový a mezijazykový právní překlad. Tentýž právní vědec vyvinul teorii, v níž dělí právní jazyk do dvou sémantických stupňů: roviny právního projevu prvního sémantického stupně a právní projevy druhého sémantického stupně, tzv. právního metajazyka. Od těchto dvou rovin poté odvozoval dvě kategorie překladu právního jazyka: **intrasémiotický** (vnitrojazykový) čili překlad mezi dvěma sémantickými stupni uvnitř jednoho jazyka, jinými slovy výklad, interpretace práva, kdy interpretací rozumíme překlad z právního jazyka do právního metajazyka. Druhou kategorií je překlad **intersémiotický** (mezijazykový), čili překlad mezi dvěma různými jazyky, neboli překlad právního textu z jednoho znakového systému do druhého (Tomášek 2003: 39-41). Aby byl překlad právního textu správný, je neodmyslitelné, aby byly uplatněny obě tyto roviny. M. Tomášek dále uvádí: „předpokladem intersémiotického (mezijazykového) překladu je jazyková připravenost a předpokladem intrasémiotického (vnitrojazykového) překladu je připravenost odborná (tzv. doplňková jazyková kompetence). (Tomášek 2003: 42) Také M. Chromová podotýká, „že sémantická interpretace (...) může překladateli pomoci najít přibližný význam konkrétní lexikální jednotky ve výchozím textu a naznačit cestu k nalezení odpovídajícího právnělingvistického ekvivalentu v cílovém jazyce. (...) čistě sémantická interpretace (...) není dostačující a je nutné využít některé pragmatické postupy, zejména dovozování významu z (právního) kontextu výchozího právního systému a posuzování jeho ekvivalentů v kontextu cílového právního systému, přičemž zásadní roli hraje pojmová analýza překladatelsky obtížných termínů ve výchozím textu a pojmová analýza jejich potenciálních (věcných, funkčních) ekvivalentů v cílovém právním systému a cílovém jazyce. (Chromová 2014: 43) Kromě toho M. Chromová uvádí, že intersémiotický překlad je v podstatě první a stěžejní fází procesu překladu právního jazyka, kdy se překladatel snaží porozumět jak formě výchozího sdělení, tak jeho obsahu a funkci. (Chromová 2014: 18)

Tímto je možné navázat na problematiku překladatele – laika a překladatele – profesionála, resp. překladatele – právníka, v užším smyslu disponujícího právním vzděláním, v širokém smyslu majícího odbornou kompetenci v oblasti práva. O dané problematice již bylo pojednáno v rámci podkapitoly o odborném překladu. M. Tomášek na rozdíl od některých jazykovědců (např. G. Mounina) tvrdí, že i jazykověda má jistou úlohu při právní vědě. Má zkušenosti s tím, že se překladatel může mnohému naučit

v oblasti „právní lingvistiky, jejímž cílem je systematické studium vývoje a stavu právního jazyka“. (Tomášek 2003: 13) Tento autor často opakuje nutnost dokonalé znalosti jak výchozího, tak cílového práva a k tomu podtrhává nutnost znalosti výchozího a cílového právního jazyka. Ke stejnému názoru se přiklání i M. Mucala. (1953: 215) Jinými slovy: „V procesu překladu právních projevů je tedy úkolem překladatele převést text z VJ do CJ tak, aby obsah právní informace zůstal neporušen a převedený text odpovídal jazykovému úzu i normě CPJ.“ (Tomášek 1991: 113)

M. Tomášek také určuje obecné zásady dle teorie odborného překladu na překlad právního jazyka, které jsou následující: 1. nepřekládat, ale najít odpovídající řešení na úrovni CPJ; 2. vytvořit nový termín pouze tehdy, kdy není odpovídající termín v CJ nebo v případě, kdy dosavadní termín není obsahově totožný; 3. při překládání víceslovných termínů a slovních spojení je třeba dbát na lexikálněsémantické odlišnosti. (Tomášek 2003: 97)

Uvedenými pravidly jsme se snažili řídit během překladu námi zvoleného výchozího textu.

4 Překlad vybraných paragrafů Trestního zákoníku Ruské federace

TZ RF ODDÍL IX. TRESTNÉ ČINY PROTI VEŘEJNÉ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉMU POŘÁDKU

TZ RF § 205.2. Veřejné výzvy k teroristické činnosti, veřejné ospravedlňování terorismu nebo propagace terorismu

(ve znění federálního zákona z 29.12.2017 č. 445-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

(zaveden federálním zákonem z 27.07.2006 č. 153-FZ)

1. Veřejné výzvy k teroristické činnosti, veřejné ospravedlňování terorismu nebo propagace terorismu -

(ve znění federálního zákona z 29.12.2017 č. 445-FZ)

(viz text v předchozím znění)

se trestá uložením peněžitého trestu ve výši od sta tisíc do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do tří let nebo odnětím svobody na dobu od dvou do pěti let.

(ve znění Federálního zákona z 09.12.2010 č. 352-FZ, z 07.12.2011 č. 420-FZ, z 06.07.2016 č. 357-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

2. Tytéž činy, spáchané s použitím masmédií nebo elektronických či informačně-telekomunikačních sítí, včetně sítě „internet“, -

se trestá uložením peněžitého trestu ve výši od tří set tisíc do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od tří do pěti let nebo odnětím svobody na dobu od pěti do sedmi let a ztrátou určitého postavení nebo funkcí nebo zákazem výkonu určité činnosti na dobu do pěti let.

(odstavec 2 ve znění federálního zákona z 06.07.2016 č. 375-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

Poznámka. Byla zrušena od 20. července 2016 roku. - Federální zákon z 06.07.2016 č. 375-FZ.

(viz text v předchozí úpravě)

Poznámky: 1. Veřejným ospravedlňováním terorismu se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí veřejné prohlášení o tom, že ideologie a praxe terorismu je správná a je ji nutno podporovat a řídit se jejím příkladem.

1.1. Propagací terorismu se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí šíření materiálů a (nebo) informací, zaměřených na formování ideologie terorismu, přesvědčení o její atraktivitě nebo formování myšlenky o přípustnosti realizace teroristické činnosti.

(b. 1.1 zaveden federálním zákonem z 29.12.2017 č. 445-FZ)

2. Teroristickou činností se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí spáchání alespoň jednoho z trestných činů, uvedených v § 205, 206, 208, 211, 220, 221, 277, 278, 279, 360, 361 tohoto Zákoníku.

(poznámky zavedené federálním zákonem z 06.07.2016 č. 302-FZ)

TZ RF § 205.3. Účast ve školení za účelem realizace teroristické činnosti

(zaveden Federálním zákonem z 2.11.2013 č. 302-FZ)

Účast ve školení, kterého se školený vědomě účastní za účelem realizace teroristické činnosti nebo spáchání jednoho z trestných činů uvedených v § 205.1, 206, 208, 211, 277, 278, 279, 360 a 361 tohoto Zákoníku, včetně získání vědomostí, praktických dovedností a návyků během výuky po fyzické i psychologické stránce, způsobů spáchání uvedených trestných činů, pravidel manipulace se zbraní, výbušnými zařízeními, výbušnými, jedovatými a také jinými látkami a předměty, které představují nebezpečí pro okolí,-

(ve znění Federálního zákona z 06.07.2016 č. 375-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

se trestá odnětím svobody na dobu od patnácti do dvaceti let s omezením svobody na dobu od jednoho roku do dvou let nebo odnětím svobody na doživotí.

(ve znění Federálního zákona z 05.05.2014 č. 130-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

Poznámka. Osobě, která spáchá trestný čin, který je uveden v tomto paragrafu, zaniká trestní odpovědnost, pokud pachatel oznámí orgánům moci o školení, kterého se školený vědomě zúčastnil za účelem realizace teroristické činnosti nebo spáchání jednoho z trestných činů uvedených v paragrafech 205.1, 206, 208, 211, 277, 278, 279, 360 a 361 tohoto Zákoníku, a která přispěla k odhalení spáchaného trestného činu nebo k odhalení jiných osob, které se zúčastnily takového školení, které uskutečňovaly, organizovaly nebo financovaly takové školení, a také míst, kde se konalo a pokud jednání této osoby nenaplňuje skutkovou podstatu jiného trestného činu.

(ve znění Federálního zákona z 06.07.2016 č. 375 –FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

TZ RF § 205.4. Organizace teroristického společenství a účast v něm

(zaveden Federálním zákonem z 2.11.2013 č. 302-FZ)

1. Vytvoření teroristického společenství, to znamená ustálené skupiny osob, které se spojily po předchozí dohodě za účelem realizace teroristické činnosti nebo pro přípravu či spáchání jednoho nebo několika trestných činů, které jsou uvedeny v § 205.1, 205.2, 206, 208, 211, 220, 221, 277, 278, 279, 360 a 361 tohoto Zákoníku, nebo jiných trestných činů za účelem propagace, ospravedlňování a podpory terorismu, a stejně tak i

vedení takového teroristického společenství, jeho částí nebo strukturami, které jsou součástí tohoto společenství.

(ve znění Federálního zákona z 06.07.2016 č. 375-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

se trestá odnětím svobody na dobu od patnácti do dvaceti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do pěti let, s omezením svobody na dobu od jednoho roku do dvou let nebo odnětím svobody na doživotí.

(ve znění Federálního zákona z 05.05.2014 č. 130-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

2. Účast v teroristickém společenství -

se trestá odnětím svobody na dobu od pěti do deseti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do tří let.

Poznámky. 1. Osobě, která dobrovolně zanechá účasti v teroristickém společenství, a oznámí jeho existenci, zaniká trestní odpovědnost, pokud její jednání nevykazuje skutkovou podstatu jiného trestného činu. Dobrovolným zanecháním účasti v teroristickém společenství nemůže být považováno jeho přerušení ve chvíli nebo po zadržení osoby, nebo ve chvíli nebo po zahájení vyšetřovacího řízení proti zaviněnému nebo jiného procesního opatření, kterého si je daná osoba vědoma.

2. Podporou terorismu se ve smyslu tohoto paragrafu v bodě „p“ prvního odstavce paragrafu 63 a poznámce k paragrafu 205.2 tohoto Zákoníku rozumí poskytnutí služeb, hmotné, finanční nebo jakékoliv jiné pomoci, která přispívá k realizaci teroristické činnosti.

(ve znění Federálního zákona z 05.05.2014 č. 130-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

TZ RF § 205.5 Organizace činnosti teroristické organizace a účast v činnosti takové organizace

(zaveden Federálním zákonem z 02.11.2013 č. 302-FZ)

1. Organizace činnosti organizace, která je v souladu s legislativou Ruské federace uznána za teroristickou, -

se trestá odnětím svobody na dobu od patnácti do dvaceti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do pěti let, s odnětím svobody na dobu od jednoho roku do dvou let nebo odnětím svobody na doživotí.

(ve znění Federálního zákona z 05.05.2014 č. 130-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

2. Účast v činnosti organizace, která je v souladu s legislativou Ruské federace uznána za teroristickou, -

se trestá odnětím svobody na dobu od deseti do dvaceti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do tří let.

(ve znění Federálního zákona z 06.07.2016 č. 375-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

Poznámka. Osobě, která poprvé spáchá trestný čin, stanovený tímto paragrafem, a která dobrovolně ponechá účasti v činnosti organizace, která je v souladu s legislativou Ruské federace uznána za teroristickou, zaniká trestní odpovědnost, pokud její jednání nenaplňuje skutkovou podstatu jiného trestného činu. Dobrovolným zanecháním účasti v činnosti organizace nemůže být považováno jeho přerušeno ve chvíli nebo po zadržení osoby, nebo ve chvíli nebo po zahájení vyšetřovacího řízení proti zaviněnému nebo jiného procesního opatření, kterého si je daná osoba vědoma.

(ve znění Federálního zákona z 06.07.2016 č. 375-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

TZ RF § 205.6 Neoznámení trestného činu

(zaveden Federálním zákonem z 06.07.2016 č. 375-FZ)

Neoznámení orgánům moci, kterým je dána pravomoc vyšetřovat oznámení trestných činů, o osobě (osobách), která na základě věrohodných známých svědectví připravuje, páchá nebo spáchala alespoň jeden z trestných činů, uvedených v paragrafech 205, 205.1., 205.2, 205.3., 205.4, 205.5, 206, 208, 211, 220, 221, 277, 278, 279, 360 a 361 tohoto Zákoníku, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do sta tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do šesti měsíců, nebo nucenými pracemi na dobu do jednoho roku, nebo odnětím svobody na tutéž dobu.

Poznámka. Osoba nepodléhá trestní odpovědnosti za neoznámení o přípravě nebo spáchání trestného činu jejím manželem (manželkou) nebo blízkým příbuzným.

TZ RF § 212.1 Opakované porušení stanoveného organizačního pořádku nebo uspořádání schůze, mítinku, demonstrace, pochodu nebo piketování

(zaveden Federálním zákonem z 21.07.2014 č. 258-FZ)

Porušení stanoveného organizačního pořádku nebo uspořádání schůze, mítinku, demonstrace, pochodu, nebo piketování, pokud je tato činnost spáchána opakovaně, -

se trestá peněžitým trestem ve výši od šesti set tisíc do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od dvou do tří let, nebo obecně prospěšnými pracemi na dobu do čtyř set osmdesáti hodin, nebo nápravnými pracemi na dobu od jednoho roku do dvou let, nebo obecně prospěšnými pracemi na dobu do pěti let, nebo odnětím svobody na tutéž dobu.

Poznámka. Porušením stanoveného organizačního pořádku nebo uspořádání schůze, mítinku, demonstrace, pochodu nebo piketování, spáchaným opakovaně se rozumí porušení stanoveného organizačního pořádku nebo uspořádání schůze, mítinku, demonstrace, pochodu nebo piketování, pokud byla tato osoba dříve potrestána za spáchání přestupků, stanovených paragrafem 20.2 Zákoníku Ruské federace o přestupcích, více než dvakrát během sto osmdesáti dnů.

TZ RF § 215.3 Znehodnocení ropovodů, potrubí ropných produktů a plynovodů

(zaveden Federálním zákonem z 30.12.2006 č. 283-FZ)

1. Zničení, poškození nebo jiné znehodnocení pro těžbu ropovodů, potrubí ropných produktů, plynovodů, a také s nimi technologicky spojených objektů, konstrukcí, komunikačních zařízení, automatiky, signalizace, které způsobily nebo by mohly způsobit narušení jejich normální činnosti a byly spáchány ze zjištěných nebo výtržnických motivů, -

se trestá peněžitým trestem ve výši od čtyř set tisíc do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za období od sedmi měsíců do jednoho roku, nebo nucenými pracemi na dobu do čtyř set osmdesáti hodin, nebo nápravnými pracemi na dobu do dvou let, nebo nucenými pracemi na dobu do pěti let, nebo odnětím svobody na tutéž dobu.

(ve znění Federálního zákona z 07.12.2011 č. 420-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

2. Tytéž činy, které byly spáchány:

a) skupinou osob po předchozí dohodě;

b) ve vztahu k magistrálnímu potrubí, -

se trestá nucenými pracemi na dobu do pěti let nebo odnětím svobody na dobu do šesti let.

(ve znění Federálního zákona z 07.12.2011 č. 420-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

3. Činy uvedené v odstavci prvním nebo druhém tohoto paragrafu, které z nedbalosti způsobily smrt člověka nebo jiné závažné následky, -

se trestá nucenými pracemi na dobu pěti let nebo odnětím svobody na dobu do osmi let.

(ve znění Federálního zákona z 07.12.2011 č. 420-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

TZ RF § 215.4 Neoprávněné proniknutí do chráněného objektu

(zaveden Federálním zákonem z 30.12.2015 č. 441-FZ)

1. Neoprávněné proniknutí do podzemního objektu nebo objektu nacházejícího se pod vodou, který je chráněn v souladu s legislativou Ruské federace o úřední nebo státní ochraně, spácháno opakovaně, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do osmnácti měsíců, nebo omezením svobody na dobu do dvou let, nebo odnětím svobody na tutéž dobu.

2. Tytéž činy:

a) spáchané skupinou osob po předchozí dohodě nebo organizovanou skupinou;

b) spojené s úmyslným vytvořením hrozby rozšíření informací, které obsahují státní tajemství, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do sedmi set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do dvou let nebo odnětím svobody na dobu do čtyř let.

Poznámka. Proniknutí do objektů uvedených v tomto paragrafu se považuje za neoprávněné, pokud je spácháno v rozporu s postupem stanoveným právními předpisy Ruské federace, a je spácháno opakovaně, - pokud bylo spácháno osobou, která podléhá správnímu trestu za analogický čin v době, kdy byla osoba považována za osobu podléhající správnímu trestu.

TZ RF § 217.1 Porušení požadavků na zachování bezpečnosti a protiteroristické ochrany objektů palivového a energetického komplexu

(zaveden Federálním zákonem z 21.07.2011 č. 257-FZ)

1. Porušení požadavků na zachování bezpečnosti a protiteroristické ochrany objektů palivového a energetického komplexu, pokud tento čin z nedbalosti způsobil těžkou újmu na zdraví nebo způsobilo velkou škodu, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do osmi set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do šesti měsíců, nebo omezením svobody na dobu do tří let, nebo odnětím svobody na tutéž dobu, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákazem výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

2. Tentýž čin, který z nedbalosti způsobil smrt osoby, -

se trestá odnětím svobody na dobu do pěti let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

3. Čin uvedený v prvním odstavci tohoto paragrafu, který z nedbalosti způsobil smrt dvou nebo více osob, -

se trestá odnětím svobody na dobu do sedmi let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

Poznámka. Velkou škodou se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí škoda, která činí více než jeden milion rublů.

TZ RF § 217.2 Vědomě nepravdivý závěr vědeckého posudku průmyslové bezpečnosti

(zaveden Federálním zákonem z 02.07.2013 č. 186-FZ)

1. Vědomé poskytnutí odborníkem v oblasti průmyslové bezpečnosti záměrně nepravdivého závěru posudku průmyslové bezpečnosti, pokud tento čin mohl způsobit smrt člověka nebo způsobilo značnou škodu, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do dvou set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do šesti měsíců, k němuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

2. Tentýž čin, který z nedbalosti způsobil těžkou újmu na zdraví nebo smrt, -

se trestá odnětím svobody na dobu do pěti let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

3. Čin uvedený v prvním odstavci tohoto paragrafu, který z nedbalosti způsobil smrt dvěma a více osobám, -

se trestá odnětím svobody na dobu do sedmi let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

TZ RF § 222.1 Neoprávněné získání, předání, uvádění do oběhu, skladování, přeprava nebo držení výbušnin a výbušných zařízení

(zavedeno Federálním zákonem z 24.11.2014 č. 370-FZ)

1. Neoprávněné získání, předání, uvádění do oběhu, skladování, přeprava nebo držení výbušnin a výbušných zařízení -

se trestá odnětím svobody na dobu do pěti let s peněžitým trestem ve výši do sta tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do šesti měsíců.

2. Tytéž činy, které byly spáchány skupinou osob po předchozí dohodě, -

se trestá odnětím svobody na dobu do osmi let s peněžitým trestem ve výši sta tisíc do dvou set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od jednoho roku do osmnácti měsíců.

3. Činy uvedené v prvním nebo druhém odstavci tohoto paragrafu, které byly spáchány organizovanou skupinou, -

se trestá odnětím svobody na dobu od pěti do dvanácti let s peněžitým trestem ve výši od dvou set tisíc do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od jednoho roku do tří let.

Poznámka. Osobě, která dobrovolně odevzdá předměty, uvedené v tomto paragrafu zaniká trestní odpovědnost na základě tohoto paragrafu.

TZ RF § 223.1 Neoprávněná výroba výbušnin, neoprávněná výroba, úprava nebo oprava výbušných zařízení

(zavedeno Federálním zákonem z 24.11.2014 č. 370-FZ)

1. Neoprávněná výroba výbušnin, jakož i neoprávněná výroba, úprava, nebo oprava výbušných zařízení -

se trestá odnětím svobody na dobu od tří do šesti let s peněžitým trestem ve výši od sta tisíc do dvou set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od jednoho roku do dvou let.

2. Tytéž činy spáchané skupinou osob po předchozí dohodě, -

se trestá odnětím svobody na dobu od pěti do osmi let s peněžitým trestem ve výši od dvou set tisíc do tří set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od jednoho roku do tří let.

3. Činy uvedené v odstavci prvním nebo druhém tohoto paragrafu, které byly spáchány organizovanou skupinou, -

se trestá odnětím svobody na dobu od osmi do dvanácti let s peněžitým trestem ve výši od tří set tisíc do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od dvou do tří let

Poznámka. Osobě, která dobrovolně odevzdá předměty, uvedené v tomto paragrafu zaniká trestní odpovědnost stanovená tímto paragrafem.

TZ RF § 226.1 Pašování silně působících, jedovatých, toxických, výbušných, radioaktivních látek, radioaktivních zdrojů, jaderných materiálů, střelných zbraní nebo jejich hlavních částí, výbušnin, munice, zbraní hromadného ničení, jejich nosičů, jiných zbraní, jiného vojenského vybavení, jakož i materiálů a zařízení, které mohou být použity k vytvoření zbraní hromadného ničení, jejich nosičů, jiných zbraní, jiné vojenské techniky, jakož i strategicky důležitého zboží a zdrojů nebo kulturních statků či zvláště hodnotných divokých zvířat a vodních biologických zdrojů.

(ve znění Federálního zákona z 02.07.2013 č. 150-FZ)

(viz text předchozí úpravě)

(zaveden Federálním zákonem z 07.12.2011 č.420-FZ)

1. Protiprávní přeprava přes celní hranici Celní unie v rámci EurAsES (EurAsijského ekonomického společenství) nebo Státní hranici Ruské federace se státy – členy Celní unie v rámci EurAsES (EurAsijského ekonomického společenství) silně působících, jedovatých, toxických, výbušných, radioaktivních látek, radioaktivních zdrojů, jaderných materiálů, střelných zbraní nebo jejich hlavních částí, (hlavně, závěru, bubínku, rámu, pouzdra závěru), výbušných zařízení, munice, zbraní hromadného ničení, jejich nosičů, jiných zbraní, jiného vojenského vybavení, jakož i materiálů a zařízení, které mohou být použity k vytvoření zbraní hromadného ničení, jejich nosičů, jiných zbraní, jiného vojenského vybavení, jakož i strategicky důležitého zboží a zdrojů nebo kulturních statků velkého rozsahu či zvláště hodnotných divokých zvířat a vodních biologických zdrojů, které patří k druhům, uvedeným v Červené knize ohrožených druhů Ruské federace a (nebo) chráněným mezinárodními smlouvami Ruské federace, jejich částí a derivátů -

(ve znění Federálního zákona z 02.07.2013 č. 150-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

se trestá odnětím svobody na dobu od tří do sedmi let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného

výdělku odsouzené osoby na dobu do pěti let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do jednoho roku.

2. Čin uvedený v prvním odstavci tohoto paragrafu, který byl spáchán:

a) osobou, která k danému činu zneužila svého služebního postavení;

b) s použitím násilí vůči osobě vykonávající celní nebo hraniční kontrolu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od pěti do deseti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do pěti let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu jednoho a půl roku.

3. Činy uvedené v odstavci prvním nebo druhém tohoto paragrafu, spáchané organizovanou skupinou, -

se trestá odnětím svobody na dobu od sedmi do dvanácti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do pěti let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do dvou let.

Poznámky. 1. Seznam strategicky důležitých statků a zdrojů pro účely tohoto paragrafu schvaluje vláda Ruské federace.

2. Velkým rozsahem strategicky důležitých statků a zdrojů se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí jejich hodnota přesahující jeden milion rublů.

(bod 2 ve znění Federálního zákona z 23.07.2013 č. 245-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

3. Seznam zvláště cenných divokých zvířat a vodních biologických zdrojů, patřícím k druhům, uvedeným v Červené knize ohrožených druhů Ruské federace a (nebo) chráněným mezinárodními smlouvami Ruské federace, pro účely tohoto paragrafu a paragrafu 258.1 tohoto Zákoníku schvaluje vláda Ruské federace.

(b. 3 zaveden Federálním zákonem z 02.07.2013 č. 150-FZ)

4. Velkým rozsahem kulturních statků se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí jejich hodnota přesahující sto tisíc rublů.

(b. 4 zaveden Federálním zákonem z 23.07.2013 č. 245-FZ)

TZ RF § 228.1 Nezákonná výroba, uvádění do oběhu nebo přeprava narkotik nebo psychotropních látek nebo jejich analogů, jakož i nezákonné uvádění do oběhu

nebo přeprava rostlin, obsahujících narkotika nebo psychotropní látky, nebo jejich části, obsahující narkotika nebo psychotropní látky

(ve znění Federálního zákona z 01.03.2012 č. 18-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

1. Nezákonná výroba, uvádění do oběhu nebo přeprava narkotik nebo psychotropních látek, nebo jejich analogů, jakož i nezákonné uvádění do oběhu nebo přeprava rostlin, obsahujících narkotika nebo psychotropní látky, nebo jejich části, obsahující narkotika nebo psychotropní látky, -

se trestá odnětím svobody na dobu od čtyř do osmi let, k čemuž může být uložen trest omezení svobody do jednoho roku.

2. Uvádění do oběhu narkotik, psychotropních látek nebo jejich analogů, které bylo spácháno:

a) ve vazbě, v nápravné instituci, ve správní budově, v budově pro administrativní účely, vzdělávací instituci, ve sportovním zařízení, v železniční, letecké, mořské, vnitrozemní vodní dopravě nebo v metru, na vojenském území, ve veřejné dopravě nebo v prostorách sloužících k zábavě nebo k volnočasovým aktivitám;

(ve znění Federálních zákonů z 02.07.2013 č.185. FZ, z 31.12.2017 č. 494-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

b) s využitím sdělovacích prostředků nebo elektronických či informačně-telekomunikačních sítí (včetně sítě „internet“), -

se trestá odnětím svobody na dobu od pěti do dvanácti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do tří let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do jednoho roku.

3. Činy uvedené v odstavci prvním nebo druhém tohoto paragrafu spáchané:

a) skupinou osob po předchozí dohodě;

b) ve značném rozsahu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od osmi do patnácti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do tří let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do dvou let.

4. Činy uvedené v odstavci prvním, druhém nebo třetím tohoto paragrafu spáchané:

- a) organizovanou skupinou;
- b) osobou, která zneužila svého služebního postavení;
- c) osobou, která dovršila věku osmnácti let ve vztahu k nezletilé osobě;
- d) velkého rozsahu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od desíti do dvaceti let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do dvaceti let, k němuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do pěti let.

5. Činy uvedené v odstavci prvním, druhém, třetím nebo čtvrtém tohoto paragrafu, spáchané ve zvlášť velkém rozsahu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od patnácti do dvaceti let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do dvaceti let, k němuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do pěti let nebo trest odnětí svobody na doživotí.

TZ RF § 228.2 Porušení pravidel obchodování s narkotiky nebo psychotropními látkami

(zaveden Federálním zákonem z 08.12.2003 č. 162-FZ)

1. Porušení pravidel produkce, výroby, zpracování, skladování, účtování, dodávky, realizace, prodeje, distribuce, přepravy, zasilání, získávání, používání, dovozu, vývozu nebo zničení narkotik nebo psychotropních látek nebo jejich prekurzorů, nástrojů nebo vybavení, které se používá pro výrobu narkotik nebo psychotropních látek, které se nacházejí pod speciální kontrolou vedoucí k jejich ztrátě, porušování pravidel kultivování rostlin, obsahujících narkotika nebo psychotropní látky nebo jejich prekurzorů, pro jejich využití pro vědecké a vzdělávací účely a expertní činnosti, a také porušení pravidel skladování, účtování, realizace, prodeje, přepravy, získávání, používání, dovozu, vývozu nebo zničení rostlin, které obsahují narkotika nebo psychotropní látky nebo jejich prekurzory, a jejich částí, které obsahují narkotika nebo psychotropní látky nebo jejich

prekurzory, které způsobily ztrátu takových rostlin nebo jejich částí, pokud byla tato činnost spáchána osobou, která je povinná dodržovat tyto pravidla, -

(ve znění Federálních zákonů z 19.05.2010 č. 87-FZ, z 01.03.2012 č. 18-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

se trestá peněžitým trestem ve výši do sto dvaceti tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do jednoho roku nebo obecně prospěšnými pracemi na dobu do tří set šedesáti hodin, k nimž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

(ve znění Federálních zákonů z 06.05.2010 č. 81-FZ, z 07.12.2011 č. 420-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

2. Tentýž čin spáchaný ze zjištěných motivů, nebo který z nedbalosti způsobil újmu na zdraví nebo jiné závažné následky.

se trestá peněžitým trestem ve výši od sta tisíc do tří set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu od jednoho roku do dvou let, nebo obecně prospěšnými pracemi na dobu do čtyř set osmdesáti hodin, nebo omezením svobody na dobu do tří let, nebo odnětím svobody na tutéž dobu se ztrátou určitého postavení nebo funkcí na dobu do tří let.

(ve znění Federálních zákonů z 06.05.2010 č. 81-FZ, z 07.12.2011 č. 42-FZ, z 01.03.2012 č. 18-FZ)

(viz text předchozí úpravě)

TZ RF § 228.3 Nezákonné získání, skladování nebo přeprava prekurzorů narkotik nebo psychotropních látek, a také nezákonné získání, skladování nebo přeprava rostlin, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, nebo jejich částí, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek

(zaveden Federálním zákonem z 01.03.2012 č.18-FZ)

1. Nezákonné získání, skladování nebo přeprava prekurzorů narkotik nebo psychotropních látek, a také nezákonné získání, skladování nebo přeprava rostlin, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, nebo jejich částí, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, velkého rozsahu -

se trestá peněžitým trestem ve výši od dvou set tisíc do tří set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do devíti měsíců nebo obecně prospěšnými pracemi na dobu do sto osmdesáti hodin, nebo nápravnými pracemi na dobu do jednoho roku, nebo omezením svobody na dobu do jednoho roku.

2. Tytéž činy spáchané ve zvlášť velkém rozsahu, -

se trestá peněžitým trestem ve výši od tří set tisíc do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu od devíti měsíců do jednoho roku, nebo obecně prospěšnými pracemi na dobu od sto osmdesáti do dvou set čtyřiceti hodin, nebo nápravnými pracemi na dobu do dvou let, nebo odnětím svobody na tutéž dobu.

Poznámky. 1. Osobě, která spáchá trestný čin, uvedený v tomto paragrafu, a která dobrovolně vydá prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, rostliny obsahující prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, nebo jejich části, obsahující prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, a která se aktivně podílí na odhalení nebo zamezení trestných činů, spojených s nezákonným obchodem s prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, a také nezákonným získáním, skladováním, převozem takových rostlin nebo jejich částí, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, usvědčení osob, které je spáchaly, nalezení majetku, který byl získán trestným způsobem, zaniká trestní odpovědnost za daný trestný čin. Dobrovolným vydáním prekurzorů narkotik nebo psychotropních látek, rostlin, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, nebo jejich částí, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, se nemůže považovat jejich stažení z oběhu během zadržení osoby, a také během zahájení vyšetřovacího řízení po jejich odhalení a zabavení.

2. Velký a zvlášť velký rozsah prekurzorů narkotik nebo psychotropních látek, velký a zvlášť velký rozsah rostlin, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, nebo jejich částí, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek pro účely tohoto paragrafu, a také paragrafu 228.4 a 229.1 tohoto Zákoníku schvaluje Vláda Ruské federace.

3. Platnost tohoto paragrafu, a také paragrafu 228.4 a 229.1 tohoto Zákoníku se rozšiřuje na obchodování s prekurzory zahrnuté do seznamu I a tabulky I seznamu IV Přehledu narkotik, psychotropních látek a jejich prekurzorů, které v Ruské federaci podléhají kontrole, a který je schválen vládou Ruské federace.

TZ RF § 228.4 Nezákonná výroba, uvádění do oběhu, nebo přeprava prekurzorů narkotik nebo psychotropních látek, a také nezákonné uvádění do oběhu nebo přeprava rostlin, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek nebo jejich částí, které obsahují prekurzory narkotik nebo psychotropních látek.

(zaveden Federálním zákonem z 01.03.2012 č. 18-FZ)

1. Nezákonná výroba, uvádění do oběhu, nebo přeprava prekurzorů narkotik nebo psychotropních látek, a také nezákonné uvádění do oběhu nebo přeprava rostlin, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, nebo jejich částí, obsahujících prekurzory narkotik nebo psychotropních látek, velkého rozsahu -

se trestá omezením svobody na dobu do čtyř let nebo odnětím svobody na dobu do pěti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši od dvou set tisíc do tří set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do devíti měsíců.

2. Tytéž činy, které byly spáchány:

a) skupinou osob po předchozí dohodě nebo organizovanou skupinou;

b) osobou, která k danému činu zneužila svého služebního postavení;

c) ve zvlášť velkém rozsahu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od čtyř do osmi let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši od tří set tisíc do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu od devíti měsíců do jednoho roku, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do dvou let.

TZ RF § 229.1. Pašování narkotik, psychotropních látek, jejich prekurzorů nebo jejich analogů, rostlin obsahujících omamné látky, psychotropní látky nebo jejich prekurzory, nebo jejich částí, které obsahují narkotika, psychotropní látky nebo jejich prekurzory, nástrojů nebo vybavení, které se nacházejí pod zvláštní kontrolou a které se používají pro výrobu narkotik nebo psychotropních látek.

(zaveden Federálním zákonem z 07.12.2011 č. 420-FZ)

1. Protiprávní přeprava přes celní hranici Celní unie v rámci EurAsES nebo přes Státní hranici Ruské federace se státy – členy Celní unie v rámci EurAsES (EurAsijského

ekonomického společenství) narkotik, psychotropních látek, jejich prekurzorů nebo analogů, rostlin obsahujících narkotika, psychotropní látky nebo jejich prekurzory, nebo jejich částí, které obsahují narkotika, psychotropní látky nebo jejich prekurzory, nástrojů nebo vybavení, které podléhají zvláštní kontrole, a které se používají pro výrobu narkotik nebo psychotropních látek, -

se trestá odnětím svobody na dobu od tří do sedmi let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši od jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do pěti let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do jednoho roku.

2. Tentýž čin spáchaný:

a) skupinou osob po předchozí dohodě;

b) osobou, která k danému činu zneužila svého služebního postavení;

c) v souvislosti s narkotiky, psychotropními látkami nebo jejich analogy, rostlinami, obsahujícími narkotika, psychotropní látky, nebo jejich částmi obsahujícími narkotika, psychotropní látky nebo jejich prekurzory značného rozsahu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od pěti do deseti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do pěti let, k čemuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do jednoho a půl roku.

3. Činy uvedené v odstavci prvním nebo druhém tohoto paragrafu, spáchané v souvislosti s narkotiky, psychotropními látkami, jejich prekurzory nebo analogy, rostlinami, obsahujícími narkotika, psychotropní látky nebo jejich prekurzory, nebo jejich částmi, obsahujícími narkotika, psychotropní látky nebo jejich prekurzory velkého rozsahu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od deseti do dvaceti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do pěti let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do dvou let.

4. Činy uvedené v prvním, druhém nebo třetím odstavci tohoto paragrafu, spáchané:

a) organizovanou skupinou;

b) v souvislosti s narkotiky, psychotropními látkami, jejich prekurzory nebo analogy, rostlinami obsahujícími narkotika, psychotropní látky nebo jejich prekurzory,

nebo jejich částmi obsahujícími narkotika, psychotropní látky nebo jejich prekurzory zvláště velkého rozsahu;

c) s použitím násilí vůči osobě vykonávající celní nebo hraniční kontrolu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od patnácti do dvaceti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do pěti let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do dvou let, nebo odnětím svobody na doživotí.

(ve znění Federálního zákona z 01.03.2012 č. 18-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

Poznámky. Zrušeny. – Federální zákon z 01.03.2012 č. 18-FZ.

(viz text v předchozí úpravě)

TZ RF § 230.1 Navádění sportovce k užívání látek a (nebo) metod, které jsou ve sportu zakázány

(zaveden Federálním zákonem z 22.11.2016 č. 392-FZ)

1. Navádění sportovce trenérem, odborníkem sportovního lékařství nebo jiným odborníkem v oblasti tělovýchovy a sportu k užívání látek a (nebo) metod, které jsou ve sportu zakázány, s výjimkou případů uvedených v paragrafu 230 tohoto Zákoníku, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do tří set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do šesti měsíců, k němuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí, nebo zákazem výkonu určité činnosti na dobu do tří let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do jednoho roku, k němuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

2. Tentýž čin spáchaný:

a) skupinou osob po předchozí dohodě;

b) ve vztahu k nezletilému sportovci nebo dvěma a více sportovcům;

c) s použitím vydírání, násilí nebo hrozby jeho použití, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu do jednoho roku, k němuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do čtyř let, k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do dvou let s možností

ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do čtyř let, nebo trest odnětí svobody na dobu do jednoho roku k němuž může být připojen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do čtyř let.

3. Činy uvedené v prvním a druhém odstavci tohoto paragrafu, které z nedbalosti způsobily smrt sportovce nebo jiné závažné následky, -

se trestá omezením svobody na dobu do tří let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do pěti let, nebo nucenými pracemi na dobu do tří let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do pěti let, nebo odnětím svobody na dobu do tří let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do pěti let.

Poznámky. 1. Naváděním sportovce k užívání látek a (nebo) metod, které jsou ve sportu zakázány, se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí veškeré úmyslné činy, které přispívají k užívání zakázaných látek a (nebo) metod sportovcem, včetně činů, které byly spáchány cestou podvodu, přesvědčování, rad, pokynů, návrhů, poskytování informací nebo zakázaných látek, prostředků používání zakázaných metod, odstranění překážek k používání zakázaných látek a (nebo) metod.

2. Výčet látek a (nebo) metod zakázaných pro používání ve sportu pro účely tohoto paragrafu a paragrafu 230.2 tohoto Zákoníku schvaluje Vláda Ruské federace.

TZ RF § 230.2. Použití ve vztahu k sportovci látek a (nebo) metod, které jsou ve sportu zakázány

(zaveden Federálním zákonem z 22.11.2016 č. 392-FZ)

1. Použití ve vztahu k sportovci nezávisle na jeho souhlasu trenérem, odborníkem ve sportovním lékařství nebo jiným odborníkem v oblasti tělovýchovy a sportu látek a (nebo) metod, které jsou ve sportu zakázány, s výjimkou případu, kdy v souladu s legislativou Ruské federace o tělovýchově a sportu používání zakázaných látek a (nebo) metod není porušením antidopingového pravidla, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výtěžku odsouzené osoby za dobu do dvou let, k němuž může být připojen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do čtyř

let, nebo omezením svobody na dobu do dvou let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do čtyř let nebo odnětím svobody na dobu do jednoho roku k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do čtyř let.

2. Tentýž čin, který z nedbalosti způsobil smrt nebo jiné závažné následky, - se trestá omezením svobody na dobu do tří let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do pěti let, nebo nucenými pracemi na dobu do tří let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do pěti let, nebo odnětím svobody na dobu do tří let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do pěti let.

Poznámka. Účinnost tohoto paragrafu se nevztahuje na případy uvedené v paragrafech 228 – 228.4 a 234 tohoto Zákoníku.

TZ RF § 234.1 Neoprávněné nakládání s novými potenciálně nebezpečnými psychoaktivními látkami

(zaveden Federálním zákonem z 03.02.2015 č. 7-FZ)

1. Neoprávněná výroba, vyhotovení, zpracování, skladování, přeprava, zasílání, získání, dovoz na území Ruské federace, vývoz z území Ruské federace s cílem uvádění do oběhu, jakož i neoprávněné uvádění do oběhu nových potenciálně nebezpečných psychoaktivních látek, s nimiž je v Ruské federaci nakládání zakázáno, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do třiceti tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výtěžku odsouzené osoby za dobu do dvou měsíců nebo omezením svobody na dobu do dvou let.

2. Tytéž činy, které byly spáchány skupinou osob po předchozí dohodě, nebo které z nedbalosti způsobil těžkou újmu na zdraví, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do dvou set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výtěžku odsouzené osoby za dobu do jednoho roku, nebo obecně prospěšnými pracemi na dobu do čtyř set osmdesáti hodin, nebo nucenými pracemi na dobu do pěti let, nebo odnětím svobody na dobu do šesti let.

3. Činy uvedené v prvním nebo druhém odstavci tohoto paragrafu, které byly spáchány organizovanou skupinou, nebo které z nedbalosti způsobily smrt člověka, - se trestá nucenými pracemi na dobu do pěti let nebo odnětím svobody na dobu do osmi let.

TZ RF § 235.1 Neoprávněná výroba léčiv a zdravotnických prostředků

(zaveden Federálním zákonem z 31.12.2014 č. 532-FZ)

1. Výroba léčiv nebo zdravotnických prostředků bez zvláštního povolení (licence), pokud je takové povolení (taková licence) povinné, -

se trestá odnětím svobody na dobu od tří do pěti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši od pěti set tisíc do dvou milionů rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od šesti měsíců do dvou let.

2. Tentýž čin spáchaný:

a) organizovanou skupinou;

b) ve velkém rozsahu, -

se trestá odnětím svobody na dobu od pěti do osmi let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši od jednoho milionu do tří milionů rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od jednoho roku do tří let.

Poznámka. Velkým rozsahem se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí hodnota léčiv nebo zdravotnických prostředků přesahující sto tisíc rublů.

TZ RF §238.1 Uvádění do oběhu padělaných, nekvalitních a nezaregistrovaných léčiv, zdravotnických potřeb a uvádění do oběhu padělaných biologicky aktivních přísad

(zaveden Federálním zákonem z 31.12.2014 č. 532-FZ)

1. Výroba, uvádění do oběhu nebo dovoz na území Ruské federace padělaných léčiv nebo zdravotnických potřeb, nebo uvádění do oběhu nebo dovoz na území Ruské federace nekvalitních léčiv nebo zdravotnických potřeb, nebo protiprávní výroba, uvádění do oběhu nebo dovoz na území Ruské federace za účelem uvádění do oběhu nezaregistrovaných léčiv nebo zdravotnických potřeb, nebo výroba, uvádění do oběhu

nebo dovoz na území Ruské federace padělaných biologicky aktivních přísad obsahujících farmaceutické látky, které nebyly nahlášeny při státní registraci, velkého rozsahu, -

se trestá nucenými pracemi na dobu od tří do pěti let, k nimž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let nebo odnětím svobody na dobu od tří do pěti let, k němuž může být uložen peněžitý trest ve výši od pěti set tisíc do dvou milionů rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od šesti měsíců do dvou let, nebo trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do tří let.

2. Tytéž činy:

a) spáchané skupinou osob po předchozí dohodě nebo organizovanou skupinou;

b) které z nedbalosti způsobily těžkou újmu na zdraví nebo smrt člověka, -

se trestá odnětím svobody na dobu od pěti do osmi let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši jednoho milionu do tří milionů rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od jednoho roku do tří let nebo trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do pěti let.

3. Činy uvedené v prvním nebo druhém odstavci tohoto paragrafu, které z nedbalosti způsobily smrt dvou a více osob, -

se trestá odnětím svobody na dobu od osmi do dvanácti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši od dvou milionů do pěti milionů rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělku odsouzené osoby za dobu od dvou do pěti let nebo trestem ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do deseti let.

Poznámky. 1. Tento paragraf se nevztahuje na případy protiprávního uvádění do oběhu a dovozu narkotik, psychotropních látek, jejich prekurzorů, silně působících nebo jedovatých látek na území Ruské federace, jakož i protiprávní výrobu narkotik, psychotropních látek nebo jejich prekurzorů.

3. Velkým rozsahem se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí hodnota léčiv, zdravotnických potřeb nebo biologicky aktivních přísad, která přesahuje sto tisíc rublů.

TZ RF § 240.1 Přijetí sexuálních služeb od nezletilé osoby

(zaveden Federálním zákonem z 28.12.2013 č. 380-FZ)

Přijetí sexuálních služeb od nezletilé osoby ve věku od šestnácti do osmnácti let osobou, která dovršila věku osmnácti let, -

se trestá obecně prospěšnými pracemi na dobu do dvou set čtyřiceti hodin, nebo omezením svobody na dobu do dvou let, nebo nucenými pracemi na dobu do čtyř let, nebo odnětím svobody na tutéž dobu.

Poznámka. Sexuálními službami se v tomto paragrafu rozumí pohlavní styk, homosexuální pohlavní styk nebo jiné jednání sexuálního charakteru, které bylo spácháno pod podmínkou peněžní nebo jakékoliv jiné odměny nezletilé osobě nebo třetí osobě nebo pod příslibem odměny nezletilé osobě nebo třetí osobě.

TZ RF 242.1 Vyhotovení a obchodování s materiály nebo předměty s pornografickými záběry nezletilých

(ve znění Federálního zákona z 29.02.2012 č. 14-FZ)

(viz text v předchozí úpravě)

1. Vyhotovení, získání, skladování a (nebo) přeprava přes Státní hranici Ruské federace za účelem šíření, veřejné demonstrace či reklamy nebo šíření, veřejná demonstrace či reklama materiálů nebo předmětů s pornografickými záběry nezletilých -

se trestá odnětím svobody na dobu od dvou do osmi let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do patnácti let.

2. Činy uvedené v prvním odstavci tohoto paragrafu spáchané:

a) ve vztahu k osobě, která nedovršila věku čtrnácti let;

b) skupinou osob po předchozí dohodě nebo organizovanou skupinou;

c) s příjmem velkého rozsahu;

d) s použitím masmédií, v to počítaje informačně-telekomunikační sítě (včetně sítě „internet“, -

se trestá odnětím svobody na dobu od tří do deseti let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do patnácti let nebo trestem omezení svobody na dobu do dvou let.

Poznámky. 1. Materiály a předměty s pornografickými záběry nezletilých se v tomto paragrafu a paragrafu 242.2 tohoto Zákoníku rozumí materiály a předměty obsahující jakékoli záběry nebo popis se sexuálními účely:

celkově nebo částečně obnažených pohlavních orgánů nezletilé osoby;

nezletilé osoby provádějící nebo imitující pohlavní styk nebo jiné jednání sexuálního charakteru;

pohlavního styku nebo jiného jednání sexuálního charakteru, které je prováděno ve vztahu k nezletilé osobě nebo s její účastí;

plnoleté osoby zobrazující nezletilou osobu provádějící nebo imitujícího pohlavní styk nebo jiná jednání sexuálního charakteru.

2. Materiály a předměty s pornografickými záběry nezletilých nejsou materiály a předměty, které obsahují zobrazení nebo popis pohlavních orgánů nezletilé osoby, pokud mají historickou, uměleckou nebo kulturní hodnotu nebo jsou určeny pro využití za vědeckými nebo lékařskými účely nebo ve vzdělávací činnosti v postupu stanoveném federálním zákonem.

(poznámky zavedeny Federálním zákonem z 23.06.2016 č. 199-FZ)

TZ RF § 242.2 Zneužití nezletilé osoby k účelům vyhotovení pornografických materiálů nebo předmětů

(zaveden Federálním zákonem z 29.02.2012 č. 14-FZ)

1. Fotografování, filmování nebo nahrávání na video nezletilé osoby za účelem vyhotovení a (nebo) šíření pornografických materiálů nebo předmětů nebo zapojení nezletilé osoby jako účinkující ve vizuálním představení pornografického charakteru spáchané osobou, která dovršila věku osmnácti let, -

se trestá odnětím svobody na dobu od tří do deseti let, k čemuž může být uložen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do patnácti let.

2. Tytéž činy spáchané:

a) ve vztahu k dvěma nebo více osobám;

b) skupinou osob po předchozí dohodě nebo organizovanou skupinou;

c) ve vztahu k osobě, která nedovršila věku čtrnácti let;

d) s použitím informačně-telekomunikačních sítí (včetně sítě „internet“), -
se trestá odnětím svobody na dobu od osmi do patnácti let, k čemuž může být připojen trest ztráty určitého postavení nebo funkcí nebo zákaz výkonu určité činnosti na dobu do dvaceti let, a trest omezení svobody na dobu do dvou let.

TZ RF § 243.1 Porušení požadavků na zachování nebo využívání objektů kulturního dědictví (historických a kulturních památek) národů Ruské federace, zahrnutých do jednotného státního registru objektů kulturního dědictví (historických a kulturních památek) národů Ruské federace nebo objevených objektů kulturního dědictví

(zaveden Federálním zákonem z 23.07.2013)

Porušení požadavků na zachování nebo využívání objektů kulturního dědictví (historických a kulturních památek) národů Ruské federace, zahrnutých do jednotného státního registru objektů kulturního dědictví (historických a kulturních památek) národů Ruské federace, nebo objevených objektů kulturního dědictví, které z nedbalosti způsobilo jejich zničení nebo poškození velkého rozsahu, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do dvou let, nebo obecně prospěšnými pracemi na dobu do tří set šedesáti hodin, nebo nucenými pracemi na dobu do dvou let nebo odnětím svobody na tutéž dobu.

Poznámka. Poškozením objektů kulturního dědictví (historických a kulturních památek) národů Ruské federace, zahrnutých do jednotného státního registru objektů kulturního dědictví (historických a kulturních památek) národů Ruské federace, objevených objektů kulturního dědictví velkého rozsahu se v tomto paragrafu rozumí způsobení škody, na jejíž odstranění jsou vynaloženy náklady na opravné práce, jejichž hodnota přesahuje pět set tisíc rublů, a ve vztahu k objektům archeologického dědictví – hodnota opatření nutných v souladu s legislativou Ruské federace pro chránění objektů archeologického dědictví přesahující pět set tisíc rublů.

TZ RF § 243.2. Neoprávněné vyhledávání a (nebo) vzetí archeologických předmětů z míst jejich výskytu

(zaveden federálním zákonem z 23.07.2013 č. 245-FZ)

1. Vyhledávání a (nebo) vzetí archeologických předmětů z míst jejich výskytu na povrchu země, v zemi nebo pod vodou prováděné bez povolení (otevřeného dopisu pro provádění archeologických vykopávek), které způsobilo poškození nebo zničení kulturní vrstvy, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výtěžku odsouzené osoby za dobu do osmnácti měsíců, nebo nápravnými pracemi na dobu do jednoho roku, nebo odnětím svobody na dobu do dvou let.

2. Tytéž činy spáchané v rámci prostoru objektu kulturního dědictví zahrnutého do jednotného státního registru objektů kulturního dědictví (historických a kulturních památek) národů Ruské federace nebo objeveného objektu kulturního dědictví, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do sedmi set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výtěžku odsouzené osoby za dobu do dvou let nebo odnětím svobody na dobu do čtyř let.

3. Tytéž činy spáchané:

a) s použitím speciálních technických prostředků vyhledávání a (nebo) zemních strojů;

b) osobou, která k danému činu zneužila svého postavení;

c) skupinou osob po předchozí dohodě nebo organizovanou skupinou, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do jednoho milionu rublů nebo ve výši mzdy či jiného výtěžku odsouzené osoby za dobu do pěti let, nebo ztrátou určitého postavení nebo funkcí nebo zákazem výkonu určité činnosti na dobu do pěti let, nebo nucenými pracemi na dobu do pěti let, nebo odnětím svobody na dobu do šesti let.

Poznámky. 1. Kulturní vrstvou se pro účely tohoto paragrafu rozumí vrstva v zemi nebo pod vodou obsahující stopy existence člověka, jejichž čas vzniku přesahuje sto let, která zahrnuje archeologické předměty.

2. Speciálními technickými prostředky vyhledávání se v tomto paragrafu rozumí detektory kovů, radary, magnetické přístroje a jiné technické prostředky, umožňující určit přítomnost archeologických předmětů v místě jejich výskytu.

TZ RF § 243.3 Vyhýbání se vykonavatelem zemních, stavebních, melioračních, hospodářských nebo jiných prací nebo archeologických terénních prací prováděných na základě povolení (otevřeného dopisu pro provádění archeologických vykopávek) povinnému předání státu předmětů majících zvláštní kulturní cenu nebo kulturních cenností objevených během provádění daných prací velkého rozsahu

(zaveden Federálním zákonem z 23.07.2013 č. 245-FZ)

1. Vyhýbání se vykonavatelem zemních, stavebních, melioračních, hospodářských, nebo jiných prací nebo archeologických terénních prací prováděných na základě povolení (otevřeného dopisu pro provádění archeologických vykopávek) povinnému předání státu v souladu s legislativou Ruské federace předmětů majících zvláštní kulturní cenu nebo kulturních cenností objevených během takových prací velkého rozsahu -

se trestá peněžitým trestem ve výši do pěti set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do dvou let, nebo ztrátou určitého postavení nebo funkcí, nebo zákazem výkonu určité činnosti na dobu do pěti let, nebo odnětím svobody na dobu do tří let.

2. Tytéž činy spáchané:

a) osobou, která k jejich spáchání zneužila svého postavení;

b) skupinou osob po předchozí dohodě nebo organizovanou skupinou, -

se trestá peněžitým trestem ve výši do osmi set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do tří let, nebo ztrátou určitého postavení nebo funkcí, nebo zákazem výkonu určité činnosti na dobu do pěti let, nebo odnětím svobody na dobu do šesti let, k čemuž může být uložen peněžitý trest ve výši do dvou set tisíc rublů nebo ve výši mzdy či jiného výdělků odsouzené osoby za dobu do šesti měsíců, a k němuž může být uložen trest omezení svobody na dobu do jednoho a půl roku.

Poznámka. Velkým rozsahem kulturních cenností se v tomto paragrafu rozumí jejich hodnota, přesahující sto tisíc rublů.

5 Komentář k překladu

V komentáři k překladu výchozího textu se budeme řídit rozdělením překladatelských transformací podle Z. Vychodilové z její práce „Введение в теорию перевода для русистов“. Podle této autorky je možné na základě analýzy a modifikace tří ruských a západoevropských teoretiků (V. N. Komissarova, L. S. Barchudarova a J. I. Reckera) vygenerovat níže uvedenou klasifikaci, která se skládá ze dvou základních skupin překladatelských postupů, a sice **formálních transformací** a **sémantických (lexikálně-gramatických) transformací**. (Vychodilová 2013: 35)

5.1 Formální transformace

5.1.1 Kalkování

Kalkování je způsob překladu lexikální jednotky originálu cestou záměny jejích částí – morfémů nebo slov jejich lexikálními ekvivalenty v CJ. (Vychodilová 2013: 37)

Kalkování jsme použili u překladu pojmu „ограничение свободы“. Jak již bylo uvedeno v kapitole týkající se komparace ruského a českého trestního zákoníku, ekvivalent této sankce v české legislativě nenalezneme. „*Ограничение свободы*“ dle Komentáře k TZ RF zahrnuje různá omezení, např. odsouzený nemůže v určitou dobu odejít z domova, nesmí navštěvovat určitá místa, účastnit se různých masových akcí, nesmí změnit místo bydliště, navíc se musí několikrát měsíčně hlásit na příslušném místě atd. (Rarog 2016: 125-126) Mohli bychom tedy konstatovat, že daný trest se částečně překrývá s následujícími tresty stanovenými TZ ČR: domácí vězení a zákaz vstupu na kulturní a jiné společenské akce. Z důvodu častého výskytu daného slovního spojení ve výchozím textu (VT) jsme se uchýlili ke kalkování, kdy ve výsledku vznikl pojem „*omezení svobody*“. Jedna z vět, kde se daný pojem nachází, byla přeložena takto: Прохождение лицом обучения (...) наказывается лишением свободы на срок от пятнадцати до двадцати лет с ограничением свободы на срок от одного года до двух лет или пожизненным лишением свободы. → Účast ve školení (...) se trestá odnětím svobody na dobu od patnácti do dvaceti let s omezením svobody na dobu od jednoho roku do dvou let nebo odnětím svobody na doživotí. (I, 3)

Také problematika „*обecně prospěšných prací*“ již byla výše zmíněna. V komentáři k TZ RF nalezneme vysvětlení, že „*обязательные работы*“ jsou obecně prospěšné

práce, které odsouzená osoba bezplatně vykonává ve svém volném čase. (Rarog 2016: 116) Z toho důvodu bychom mohli konstatovat, že daný termín je ekvivalentem pro „*obecně prospěšné práce*“ ve smyslu TZ ČR, kde je tato sankce definována následujícím způsobem: „Trest obecně prospěšných prací spočívá v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům (...)“. (1) Naproti tomu „*исправительные работы*“ jsou práce, které odsouzená osoba vykonává bezplatně na svém pracovišti. S tímto druhem trestu jsme se v TZ ČR neseťkali, tudíž jsme termín přeložili jako kalk „*nápravné práce*“. Ekvivalent pro poslední ze jmenovaných termínů „*принудительные работы*“ jsme také v české provenienci nenašli. Jedná se o práci, která je odsouzené osobě přiřazena příslušnými orgány. Výdělek z této práce připadá státu. (Rarog 2016: 127) Pro tento termín jsme zvolili kalk „*nucené práce*“. V překladu následující věty jsme se setkali se všemi popsány druhy trestů: Нарушение установленного порядка организации либо проведения собрания (...) наказуется (...) обязательными работами на срок (...) либо исправительными работами на срок (...) либо принудительными работами на срок (...). → Porušení stanoveného organizačního pořádku nebo uspořádání schůze (...) se trestá (...) obecně prospěšnými pracemi na dobu (...) nebo nápravnými pracemi na dobu (...) nebo nucenými pracemi na dobu (...) (I, 6)

5.1.2 Záměna gramatické kategorie

Tato transformace se v překladu týká hlavně změny čísla, času, a slovesného vidu. (Vychodilová 2013: 37)

Gramatickou kategorií bylo nutné zaměnit během překladu následující věty: Не может признаваться добровольным прекращение участия в террористическом сообществе в момент или после задержания лица либо в момент или после начала производства в отношении его и заведомо для него *следственных либо иных процессуальных действий*. → Dobrovolným zanecháním účasti v teroristickém společenství nemůže být považováno jeho přerušování ve chvíli nebo po zadržení osoby, nebo ve chvíli nebo po zahájení *vyšetřovacího řízení* proti zaviněnému *nebo jiného procesního opatření*, kterého si je daná osoba vědoma. (I, 4) V daném případě došlo k záměně gramatické kategorie času.

5.1.3 Záměna slovního druhu

Jedná se o velmi rozšířený druh překladatelské transformace, kdy během překladu lexikální jednotky z VJ do CJ dochází k záměně slovního druhu. Tuto a následující transformaci M. Tomášek nazývá transpozicí, zde transpozicí slovnědruhovou (Tomášek 2003: 110)

K záměně slovního druhu došlo během překladu této věty: Нарушение установленного порядка *организации* либо проведения собрания (...). → Porušení stanoveného *organizačního* pořádku nebo uspořádání schůze (...). (I, 6) Podstatné jméno „*организация*“ zde bylo nahrazeno přídavným jménem „*organizační*“, případně je zde možné sledovat změnu z přívlastku neshodného na shodný, čímž je možné navázat na následující transformaci.

5.1.4 Záměna větných členů

Jedná se o slova nebo slovní spojení, která se v CJ používají v jiných syntaktických funkcích než ve VJ. Jinými slovy dochází k přestavbě syntaktické struktury věty. V překladu z ruštiny do češtiny se nejčastěji setkáváme s transformací z neshodného přívlastku na shodný nebo tzv. subjektivně - objektivními záměnami. (Vychodilová 2013: 38). Podobně jak bylo naznačeno v předchozím bodě, tuto transformaci M. Tomášek nazývá transpozicí větněčlenskou. (Tomášek 2003: 110)

S danou transformací jsme se setkali v překladu věty: *Лицо, совершившее преступление, предусмотренное настоящей статьёй, освобождается от уголовной ответственности, (...)* → Osobě, která spáchá trestný čin, který je uveden v tomto paragrafu, *zaniká trestní odpovědnost, (...)*. (I, 3)

K podobné záměně došlo ve větě: *Перечень стратегически важных товаров и ресурсов для целей настоящей статьи утверждается Правительством Российской Федерации.* → Seznam strategicky důležitých statků a zdrojů pro účely tohoto paragrafu *schvaluje vláda* Ruské federace. (I, 13)

V další větě došlo k záměně příslovečného určení místa na předmět: *Несообщение в органы власти, уполномоченные рассматривать сообщения о преступлении, о лице (лицах) (...)*. → Neoznámení *orgánům* moci, kterým je dána pravomoc vyšetřovat oznámení trestných činů, o osobě (osobách) (...). (I, 5)

V následující větě bylo možné sledovat záměnu shodného přívlastku na neshodný: (...) наказывається лишением свободы на срок от пятнадцати до двадцати лет с ограничением свободы на срок от одного года до двух лет или *пожизненным лишением свободы*. → (...) se trestá odnětím svobody na dobu od patnácti do dvaceti let s omezením svobody na dobu od jednoho roku do dvou let nebo *odnětím svobody na doživotí*. (I, 3)

5.1.5 Univerbizace

Tato transformace je jinde též nazývána transpozicí zhušťující. (Tomášek 2003: 110) Během univerbizace dochází k záměně dvou či víceslovního spojení jednoslovným pojmenováním takovým způsobem, aby byla zachována stylistická stránka dané výpovědi. (Vychodilová 2013: 39)

S touto překladatelskou transformací jsme se setkali ve větě: Публичные призывы к осуществлению террористической деятельности (...) наказываются штрафом (...) либо в размере *заработной платы* или иного дохода осужденного (...). → Veřejné výzvy k teroristické činnosti (...) se trestá uložením peněžitého trestu ve výši (...) nebo ve výši *mzdy* či jiného výdělku odsouzené osoby (...). (I, 1) Multiverbizační pojmenování „*заработная плата*“ jsme nahradili českým termínem „*mzda*“.

Jiným příkladem univerbizace byl následující případ: Сбыт наркотических средств (...) совершенный в *следственном изоляторе*, (...) в общественном транспорте либо помещениях, используемых для развлечений или досуга; → Uvádění do oběhu narkotik, psychotropních látek (...) které bylo spácháno ve *vazbě*, (...) ve veřejné dopravě nebo v prostorách sloužících k zábavě nebo k volnočasovým aktivitám; (I, 14) Na tomto místě jsme nahradili slovní spojení „*следственный изолятор*“ českým ekvivalentem „*vazba*“. Ve výše uvedené větě je možné věnovat pozornost ještě jednou jevu. Pro slovní spojení „*помещение, используемое для развлечений или досуга*“ jsme zvolili místo archaicky znějícího slovního spojení „*просторы к рекреации*“ spíše slovní spojení přeložené cestou multiverbizace: „*просторы sloužící k zábavě nebo volnočasovým aktivitám*“.

Další příklad jsme našli ve větě: Незаконные производство, сбыт или пересылка *наркотических средств*, психотропных веществ или их аналогов (...). (I, 13) Zde jsme ruské multiverbizační pojmenování „*наркотическое средство*“ přeložili cestou

univerbizace termínem „*narkotikum*“. Překlad věty zněl takto: Nezákonná výroba, uvádění do oběhu nebo přeprava *narkotik* nebo psychotropních látek nebo jejich analogů (...) Podle našeho názoru by bylo možné daný termín přeložit i synonymním pojmem „*droga*“.

Překladatelské transformace univerbizace jsme použili také ve větě: (...) если это лицо ранее привлекалось к административной ответственности за совершение *административных правонарушений*, предусмотренных статьей 20.2 Кодекса Российской Федерации об административных правонарушениях, более двух раз в течение ста восьмидесяти дней. (I, 6) Věta byla přeložena následujícím způsobem: (...) pokud byla tato osoba dříve potrestána za spáchání *пřеступků*, stanovených параграфом 20.2 Закона Рускe федерации о преступчeх, вeсe нежe двакрат бeжeм сто осмдесати днeй. Slovní spojení „*административное правонарушение*“ jsme nahradili českým ekvivalentem „*пřestupek*“. Obdobně jsme postupovali i u překladu víceslovného pojmenování „*Кодекс Российской Федерации об административных правонарушениях*“, kdy jsme pro překlad názvu dané sbírky zákonů použili slovní spojení „*Законик Рускe федерации о преступчeх*“. Tímto jsme prakticky dosadili analogický termín, který v českém prostředí existoval jako „*Закон о преступчeх*“.¹

K univerbizaci došlo také během překladu následujících vět, které ponecháme bez komentáře:

Приведение в негодность нефтепроводов (...) → *Znehodnocení ropovodů* (...) (I, 7)

Незаконное изготовление взрывчатых веществ (...) → Neoprávněná výroba *výbušnin* (...) (I, 11)

Примечания. *Утратили силу.* → Poznámky. *Zrušeny.* (I, 21)

Незаконное производство лекарственных средств (...) → Neoprávněná výroba *léčiv* (...) (I, 24)

Деяния (...) совершенные с *извлечением дохода* в крупном размере → *Činy* (...) spáchané s *пříjmem* velkého rozsahu (I, 27)

¹ Zrušen k 1.07.2017, dnes 250/2016 Sb. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

5.1.6 Multiverbizace

Tato transformace je jinde též nazývána transpozicí zředující. (Tomášek 2003: 110) Jedná se o opačný jev, než který byl popsán v předchozím bodu. Během multiverbizace dochází k překladu jednoslovného pojmu ve VJ na dvou nebo víceslovný pojem v CJ.

Multiverbizace byla během překladu zdrojového textu použita několikrát, např. velmi často se objevující termín „*штраф*“ jsme přeložili jako „*peněžitý trest*“. Nabízelo se zde i jednoslovné pojmenování „*pokuta*“, avšak tento termín je používán jako název správního trestu. Ve výsledku vypadal překlad jedné z vět takto: Те же деяния (...) наказываются *штрафом* в размере (...). → Tytéž činy (...) se trestá uložením *peněžitého trestu* ve výši (...). (I, 24)

Podobně tomu bylo u termínu „*преступление*“, který se do češtiny překládá cestou multiverbizace jako „*trestný čin*“. Jako příklad uvádíme překlad jedné z mnoha vět, kde se daný termín objevil: Лицо, впервые совершившее *преступление*, предусмотренное настоящей статьёй, (...) освобождается от уголовной ответственности (...). → Osobě, která poprvé spáchá *trestný čin*, stanovený tímto paragrafem, (...) zaniká trestní odpovědnost (...). (I, 5)

Právní termín „*сбыт*“ jsme do češtiny přeložili rovněž pomocí multiverbizace jako „*uvádění do oběhu*“. Nabízelo se i jednoslovný termín „*prodej*“, avšak ten jsme v textu použili jako ekvivalent slova „*продажа*“. Jednou z vět, kde se tento termín objevuje, je následující: Незаконные приобретение, передача, *сбыт*, хранение, перевозка или ношение взрывчатых веществ или взрывных устройств наказываются лишением свободы (...). → Neoprávněné získání, předání, *uvádění do oběhu*, skladování, přeprava nebo držení výbušnin a výbušných zařízení se trestá odnětím svobody (...). (I, 10)

Totéž platí u překladu pojmu „*состав преступления*“ který byl přeložen víceslovným pojmenováním „*skutková podstata trestného činu*“. Překlad jedné z vět, kde se daný pojem objevuje, zní takto: (...) если в его действиях не содержится иного *состава преступления*. → (...) pokud jednání této osoby nenaplnuje *skutkovou podstatu jiného trestného činu*. (I, 3)

K překladatelské transformaci multiverbizace bychom chtěli zařadit i otázku generové neutrálnosti právního jazyka. Ve zdrojovém textu jsme se mnohokrát setkali s případy, kde byl použit pouze mužský rod i přes to, že se účinnost daného právního předpisu

vztahovala jak na muže, tak na ženy. Jednalo se o dva pojmy: „*осужденный*“ a „*несовершеннолетний*“. Jelikož jak český, tak ruský jazyk nabízí prostředky, jak vyjádřit mužský i ženský rod, rozhodli jsme se pro překlad pomocí multiverbizace daných dvou pojmů následujícím způsobem: *odsouzená osoba* a *nezletilá osoba*. Jako příklad uvádíme překlad věty, kde se objevil druhý ze jmenovaných pojmů: Фото-, кино- или видеосъемка *несовершеннолетнего* в целях изготовления и (или) распространения порнографических материалов или предметов (...). → Fotografování, filmování nebo nahrávání na video *nezletilé osoby* za účelem vyhotovení a (nebo) šíření pornografických materiálů nebo předmětů (...). (I, 28) Zmíněný postup jsme v této práci zvolili i přes to, že se v českém právním jazyce stejně jako v ruském právním jazyce používá spíše generické maskulinum.

5.1.7 Změna slovosledu

Při překladu z jednoho jazyka do druhého je často nutné změnit slovosled. U této transformace je důležité pamatovat hlavně u příbuzných jazyků, aby nedocházelo k interferenci. V češtině se obvykle nová informace objevuje na samém konci věty, kdežto v ruštině se réma může objevit i na předposledním místě. (Vychodilová 2013: 39-40) Tato transformace byla během překladu používána velmi často.

K záměně slovosledu došlo během překladu např. této věty: Действие настоящей статьи не распространяется на случаи незаконных сбыта и ввоза *на территорию Российской Федерации* наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров, сильнодействующих или ядовитых веществ, а также незаконного производства наркотических средств, психотропных веществ или их прекурсоров. → Tento paragraf se nevztahuje na případy protiprávního uvádění do oběhu a dovozu narkotik, psychotropních látek, jejich prekurzorů silně působících nebo jedovatých látek *na území Ruské federace*, jakož i protiprávní výrobu narkotik, psychotropních látek nebo jejich prekurzorů. (I, 26)

Dalším příkladem této transformace je překlad věty: Для целей настоящей статьи под культурным слоем понимается слой в земле или под водой, содержащий следы существования человека, (...) включающий археологические предметы (...). → Kulturní vrstvou se *pro účely tohoto paragrafu* rozumí vrstva v zemi nebo pod vodou

obsahující stopy existence člověka, jejichž čas vzniku přesahuje sto let, (...). (I, 31) I na tomto místě byl pro dosažení větší přirozenosti textu změněn slovosled.

S obdobným případem jsme se setkali např. v této větě: *В настоящей статье под публичным оправданием терроризма понимается публичное заявление о признании идеологии и практики терроризма правильными, (...).* → Veřejným ospravedlňováním terorismu se *ve smyslu tohoto paragrafu* rozumí veřejné prohlášení o tom, že ideologie a praxe terorismu je správná a je jí nutno podporovat a řídit se jejím příkladem (...). (I, 2)

5.1.8 Obmykání

Určitou podkategorií nebo druhem slovosledné transformace je i tzv. obmykání, kdy je ve větě mezi označujícím a označovaným vloženo příslovečné určení. Tento jev se v rusko-českém překladu objevuje často a prakticky vždy je nutná změna pořádku slov.

S obmykáním jsme se setkali např. ve větě: *Прохождение лицом обучения, заведомо для обучающегося проводимого в целях осуществления террористической деятельности либо совершения одного из преступлений, предусмотренных статьями (...).* → Účast ve školení, kterého se školený vědomě účastní za účelem realizace teroristické činnosti nebo spáchání jednoho z trestných činů uvedených v (...). (I, 2)

Tento druh slovosledné transformace byl použit i v překladu věty: *Создание террористического сообщества, то есть устойчивой группы лиц, заранее объединившихся в целях осуществления террористической деятельности (...).* → Vytvoření teroristického společenství, to znamená ustálené skupiny osob, *které se spojily po předchozí dohodě* za účelem realizace teroristické činnosti (...). (I, 3)

5.1.9 Komprese

Podstata komprese neboli kondenzace během překladu výpovědi z VJ do CJ spočívá ve výkladu informace kompaktnějším způsobem, než tomu bylo ve VJ. (Vychodilová 2013: 40)

S touto transformací jsme se setkávali jen sporadicky, např. v jedné z jazykových šablon, která se však v textu velmi často opakovala: (...) *наказываются лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной*

деятельностью на срок (...). → (...) se trestá ztrátou určitého postavení nebo funkcí nebo zákazem určité činnosti na dobu (...). (I, 1) N. Šišková redukuje pojem „*лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью*“ na pouhý „*заказ чинности*“. (Šišková 2006: 117) V překladu jsme však zvolili zmíněné slovní spojení.

5.1.10 Dekomprese

Operačním jevem než předchodí ze jmenovaných transformací je dekomprese, jindy též dekonduzace nebo rozvolnění výrazu. Většinou se jedná o syntaktickou dekonduzací, kdy jsou ruské polovětné konstrukce v češtině nahrazovány vedlejšími větami.

S touto překladatelskou transformací jsme se setkali v mnoha případech, např. u překladu této věty: *Лицо, совершившее преступление, предусмотренное настоящей статьей (...)* → *Osobě, která spáchá trestný čin, který je uveden v tomto paragrafu (...)*. (I, 3)

Dalším příkladem může být úryvek z následující věty: (...) *если оно (...) способствовало раскрытию совершенного преступления или выявлению других лиц, прошедших такое обучение, (...) а также мест его проведения (...)*. → (...) *a která přispěla k odhalení spáchaného trestného činu nebo k odhalení jiných osob, které se zúčastnily takového školení (...)* a také *míst, kde se konalo (...)*. (I, 3)

Dekomprese rovněž proběhla v překladu věty: *Несообщение в органы власти, уполномоченные рассматривать сообщения о преступлении, о лице (лицах) (...)*. → *Neoznámení orgánům moci, kterým je dána pravomoc vyšetřovat oznámení trestných činů, o osobě (osobách) (...)*. (I, 5) V této větě jsme sice nahradili ruskou polovětnou konstrukci vedlejší větou, avšak na tomto místě se nabízí i dvojí synonymický překlad téhož slovního spojení. Překlad by mohl variabilně znít i takto: (...) *Neoznámení orgánům moci, které jsou pověřeny/oprávněny vyšetřovat oznámení trestných činů, o osobě (osobách) (...)*.

Dekompresi jsme použili i v následujících větách: *Лицо, добровольно прекратившее участие в террористическом сообществе (...)*. → *Osobě, která dobrovolně zanechá účasti v teroristickém společenství (...)*. (I, 4)

Лицо, впервые совершившее преступление (...). → Osobě, která poprvé spáchá trestný čin (...). (I, 5)

Лицо, совершившее преступление, предусмотренное настоящей статьёй, добровольно сдавшее прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, (...). → Osobě, která spáchá trestný čin, uvedený v tomto параграфе, а která добровольно выдá прекурсоры наркотик nebo психотропнých лáтек (...). (I, 17)

5.1.11 Změna gramatického statusu věty, celková přestavba struktury věty

Během této transformace dochází během překladu k záměně trpných konstrukcí na činné, jednočlenné věty se mění na dvoučlenné atd. (Vychodilová 2013: 41) Nejčastěji však jde o první ze jmenovaných, jen ojediněle se setkáme s opačným jevem.

K nahrazení trpné konstrukce ve VPJ konstrukcí činnou v CPJ došlo v této větě dvakrát: Лицо, добровольно прекратившее участие в террористическом сообществе и сообщившее о его существовании, освобождается от уголовной ответственности, если в его действиях не содержится иного состава преступления. → Osobě, která добровольně zanechá účasti v teroristickém společenství, а oznámí jeho existenci, zaniká trestní odpovědnost, pokud její jednání nenaplnjuje skutkovou podstatu jiného trestného činu. (I, 3) Druhá situace záměny trpné konstrukce na činnou nastala během překladu slovního spojení „освободиться от уголовной ответственности“. Ve VT se toto slovní spojení objevuje velmi často, v naší práci jsme jej přeložili jako „trestní odpovědnost zaniká“. Je však nutno zmínit, že toto slovní spojení lze přeložit i následujícími dvěma způsoby, kdy by výše zmíněná věta mohla v překladu znít takto: Osoba, která добровольně zanechá účasti v teroristickém společenství, а oznámí jeho existenci, se zprošťuje/je zproštěna trestní odpovědnosti, pokud její jednání nenaplnjuje skutkovou podstatu jiného trestného činu. V těchto dvou případech by byla trpná konstrukce zachována i v CPJ.

K této transformaci rovněž došlo ještě během překladu věty: Крупный и особо крупный размеры (...) утверждаются Правительством Российской Федерации. → Velký а zvláště velký rozsah (...) schvaluje Vláda Ruské federace. (I, 18)

5.2 Sémantické (lexikálně-sémantická) transformace

5.2.1 Konkretizace významu

Jedná se o transformaci, kdy překladatel zaměňuje lexikální jednotku VJ s širším nebo obecnějším významem lexikální jednotkou s užším nebo konkrétnějším významem. (Vychodilová 2013: 42) Konkretizace je velmi často používanou transformací během právního překladu.

Tato transformace nastala během překladu následující věty: Лицо, совершившее преступление, предусмотренное настоящей статьёй, освобождается от уголовной ответственности, если оно сообщило органам власти о прохождении обучения, заведомо для обучающегося проводимого в целях осуществления террористической деятельности либо совершения одного из преступлений (...). (I, 3) V dané větě je sice zjevné, že zájmeno „оно“ odkazuje na podstatné jméno „лицо“, avšak místo osobního zájmena jsme v překladu použili podstatné jméno, které má užší význam. Překlad byl následující: Osobě, která spáchá trestný čin, který je uveden v tomto paragrafu, zaniká trestní odpovědnost, pokud pachatel oznámí orgánům moci o školení, kterého se školený vědomě zúčastnil s cílem realizace teroristické činnosti nebo spáchání jednoho z trestných činů uvedených v paragrafech (...).

Podobně tomu bylo v jiném případě: Дача экспертом в области промышленной безопасности заведомо ложного заключения экспертизы промышленной безопасности, если это могло повлечь смерть человека либо повлекло причинение крупного ущерба (...). → Vědomé poskytnutí odborníkem v oblasti průmyslové bezpečnosti záměrně nepravdivého závěru posudku průmyslové bezpečnosti, pokud tento čin mohl způsobit smrt člověka nebo způsobilo značnou škodu (...). (I, 9) Ve výše zmíněné větě jsme v překladu místo zopakování zájmena přidali i podstatné jméno „čin“ z důvodu zpřehlednění textu.

Konkretizaci jsme také použili v následujícím případě: Деяние (...) совершенное должностным лицом с использованием своего служебного положения → Čin (...) který byl spáchán osobou, která k danému činu zneužila svého služebního postavení. (I, 12) V překladu dané věty došlo ke konkretizaci významu slovesa „использовать“, které jsme nahradili slovesem „zneužít“, které má užší význam.

Obdobný jev je možné pozorovat v následujícím příkladu: Под склонением спортсмена к использованию субстанций (...) в настоящей статье понимаются любые умышленные действия, способствующие использованию спортсменом запрещенной субстанции (...) *в том числе совершенные* путем обмана (...) к использованию запрещенных субстанций и (или) запрещенных методов. (I, 22) Překlad ve výsledku vypadal takto: Naváděním sportovce k užívání látek (...) se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí veškeré úmyslné činy, které přispívají k užívání sportovcem zakázané látky (...) *včetně činů*, které byly spáchány cestou podvodu, (...) k používání zakázaných látek a (nebo) metod.

5.2.2 Generalizace významu

Jedná se o metodu, kdy je použita opačná metoda, než ta, jež byla uvedena v předchozím bodu. Jde o lexikálně-sémantickou záměnu jednotky VJ s užším významem jednotkou CJ s širším významem. (Vychodilová 2013: 42)

Tato transformace byla použita pouze zřídka. Jako příklad poslouží následující věta: Под сексуальными услугами в настоящей статье понимаются половое сношение, мужеложство, лесбиянство или иные действия сексуального характера (...). → Sexuálními službami se v tomto paragrafu rozumí pohlavní styk, homosexuální pohlavní styk nebo jiné jednání sexuálního charakteru (...). (I, 27) V dané větě jsme u překladu dvou lexikálních jednotek „*мужеложство*“ a „*лесбиянство*“ zvolili transformaci cestou generalizace, jelikož se nám tato varianta zdá vhodnější a kompaktnější než jejich překlad s použitím explifikace např. *pohlavní styk mezi dvěma muži (ženami)*.

5.2.3 Diferenciace významu

Diferenciace významu se během překladu používá z důvodu odlišností v lexikosémantické struktuře VJ a CJ. (Vychodilová 2013: 42)

Tato transformace během překladu zdrojového textu nebyla příliš rozšířená. Setkali jsme se s ní v následující větě: Лицо не подлежит уголовной ответственности за несообщение о подготовке или совершении преступления его супругом или близким родственником. → Osoba nepodléhá trestní odpovědnosti za neoznámení o přípravě nebo spáchání trestného činu jejím manželem (manželkou) nebo blízkým příbuzným. (I, 6) Zde jsme se uchýlili k tomuto způsobu překladu, jelikož v češtině

neexistuje jedna lexikální jednotka, která by sémanticky vystihovala jak podstatné jméno „manžel“ i „manželka“.

5.2.4 Přidání informace, rozšíření informačního základu

Tato překladatelská transformace se charakterizuje tím, že překladatel do textu doplňuje dodatečné informace, aby byl cílový text srozumitelný pro recipienta. Jedná se např. o vysvětlení některých reálií. (Vychodilová 2013: 45)

S touto překladatelskou transformací jsme se během překladu setkali pouze ve dvou případech. První z nich byl v následující větě: Незаконное перемещение через таможенную границу Таможенного союза в рамках ЕврАзЭС (...). → Protiprávní přeprava přes celní hranici Celní unie v rámci EurAsES (*EurAsijského ekonomického společenství*) (...). (I, 12) Jelikož jsme chtěli, aby byla zkratka dané instituce srozumitelná i pro českého čtenáře, přidali jsme do závorky překlad jejího názvu v plném znění.

Obdobná situace nastala během překladu následující věty: Незаконное перемещение через таможенную границу (...) особо ценных диких животных и водных биологических ресурсов, принадлежащих к видам, занесенным в Красную книгу Российской Федерации. → Protiprávní přeprava přes celní hranici (...) zvláště hodnotných divokých zvířat a vodních biologických zdrojů, které patří k druhům, uvedeným v Červené knize ohrožených druhů Ruské federace (I, 12). V tomto případě jsme rovněž rozšířili informační základ pojmu za účelem lepšího pochopení daného slovního spojení v CJ.

5.2.5 Redukce

Opakem předchozí transformace je redukce, neboli zúžení předávaných informací. V právním překladu se s touto transformací setkáváme jen velmi sporadicky, avšak nalezneme ji v níže uvedeném překladu věty: В настоящей статье под пропагандой терроризма понимается деятельность по распространению материалов и (или) информации, направленных на формирование у лица идеологии терроризма (...). (I, 2) V překladu jsme vynechali slovo „лицо“ neboť bylo ve větě sémanticky nadbytečné a zásadním způsobem neovlivňovalo význam věty. Ve výsledku překlad vypadal takto: Propagací terorismu se ve smyslu tohoto paragrafu rozumí šíření materiálů a (nebo) informací, zaměřených na formování ideologie terorismu (...).

5.2.6 Explikace

Během explikace neboli opisného překladu se lexikální jednotku VJ zaměňuje slovním spojením, které dává komplexní vysvětlení daného pojmu v CJ. (Vychodilová 2013: 45)

S touto touto transformací jsme se během překladu setkali pouze v jednom případě: Поиск и (или) изъятие археологических предметов из мест залегания на поверхности земли, в земле или под водой, проводимые без разрешения (*открытого листа*), повлекшие повреждение или уничтожение культурного слоя.
→ Vyhledávání a (nebo) vzetí archeologických předmětů z míst jejich výskytu na povrchu země, v zemi nebo pod vodou prováděné bez *povolení k provádění archeologických výzkumů*, které způsobilo poškození nebo zničení kulturní vrstvy. (I, 30)
Slovní spojení „*открытый лист*“ jsme přeložili s pomocí opisného překladu jako „*povolení k provádění archeologických výzkumů*“, jelikož bylo toto řešení podle našeho názoru nejvhodnější. Překlad kalkem např. jako „*otevřený list*“ by pro čtenáře nebyl srozumitelný. V tomto příkladu jsme se řídili analogem pojmu v české legislativě, a sice povolením Ministerstva kultury ČR k provádění archeologických výzkumů podle zákona č. 20/1987 Sb.

Závěr

Tématem předložené magisterské práce byl komentovaný odborný překlad z oblasti trestního práva, konkrétně se jednalo o vybrané paragrafy Trestního zákoníku Ruské federace. Ještě než došlo k překladu textu, byla nutná jazyková, ale i odborná příprava. Bylo třeba seznámit se s terminologií v oblasti trestního práva jak výchozího, tak i cílového jazyka a prostudovat literaturu z této oblasti. Po vytvoření překladu jsme celek prokonzultovali s odborníkem, a to z důvodu, že autorka práce nezískala komplexní odbornou kompetenci v oblasti práva a právní vědy.

Cílem této diplomové práce bylo vytvořit adekvátní překlad zdrojového právního textu z ruského do českého jazyka, aby byla zachována jeho obsahová, stylistická a funkční rovina. Tohoto cíle jsme se pokusili dosáhnout s pomocí správně zvolených přímých a kontextových ekvivalentů a stejně tak různých druhů formálních a sémantických transformací.

V první kapitole jsme uvedli klasifikaci funkčních stylů jak v českém, tak i v ruském prostředí a zařadili odborný styl do tohoto rozdělení. V této kapitole jsme charakterizovali český a ruský odborný styl, na základě čehož lze konstatovat, že v mnohém si jsou dané styly podobné. Shody můžeme spatřovat v rovině lexikální a morfologické, odlišnosti jsme našli v rovině syntaktické, kdy ruský jazyk inklinuje k větší kondenzovanosti výpovědi a na rozdíl od češtiny se zde setkáme s častějším využitím trpných konstrukcí místo autorského plurálu, který převládá v češtině. V této kapitole jsme se opírali hlavně o poznatky českých teoretiků stylistiky, jako je M. Čechová, D. Žváček, na druhé straně pak jejich ruským protějškem jako je D. E. Rozental.

V následující podkapitole jsme se věnovali překladu odborného textu a úskalím s ním spojených. Čerpali jsme především z prací J. Horeckého, M. Hrdličky, M. Hanákové nebo Z. Skoumalové. Konstatovali jsme, že u odborného překladu je nutné respektovat jak lexikální, tak gramatickou stránku textu, avšak překladatel by se měl zaměřovat hlavně na obsah, nikoliv formu sdělovaného. Je možné konstatovat, že práce těchto teoretiků překladu spojuje jistá potřeba vyzdvižení odborného překladu, který může být v protikladu s uměleckým překladem podceňován. Důležitou otázkou, kterou jsme v dané kapitole vyzdvihli, je kontrast překladatele-laika a překladatele-odborníka

v oblasti odborného textu a dále v oblasti práva. Došli jsme k závěru, že jakousi rámcovou odbornou kompetenci v oboru, v rámci něhož se překládá, by měl mít každý překladatel. Z dlouhodobější perspektivy je však bezesporu efektivnější jak jazyková, tak i odborná připravenost autora překladu.

Následující kapitola se věnovala srovnání ruského a českého trestního práva, zejména trestních zákoníků obou zemí. Zabývali jsme se zde komparací trestněprávních jevů, se kterými jsme se mohli během překladu setkat. Daná kapitola však pouze nastiňovala shody a rozdíly mezi TZ RF a TZ ČR, nedávala si za úkol kompletní analýzu dvou právních systémů. Došli jsme k závěru, že oba právní systémy, potažmo trestní zákoníky si jsou si velmi podobné, což mohl ovlivnit i dlouholetý vliv sovětského práva na právo československé. Z hlediska struktury a obsahu jsme shledali oba zákoníky velmi podobné. Odlišnosti jsme zaznamenali především ve skutečnosti, že TZ RF podrobněji specifikuje některé právní jevy (územní platnost, definice trestných činů, trestní sankce). V neposlední řadě jsme charakterizovali i výchozí text v podobě již zmíněného výběru paragrafů z IX. Hlavy TZ RF a zaznamenali jsme, že tento úryvek v TZ ČR nemá přímý analog, jelikož obdobné paragrafy jsou v českém trestním zákoníku zakotveny v různých kapitolách, případně zcela chybí.

Ve třetí kapitole jsme z různých úhlů pohledu definovali právní jazyk a úskalí spojená s jeho překladem. Nejdříve jsme jej zařadili k odbornému jazyku a rozlišili pojmy právní a právnícký jazyk. Dále jsme se zabývali charakteristikou právního stylu jak v českém, tak v ruském prostředí. Došli jsme k závěru, že v ruském prostředí je tato větev odborného stylu rozpracována podrobněji, než v České republice, navíc někteří ruští badatelé vymezují právní styl jako samostatnou část v rámci stylistiky. V dalších podkapitolách jsme se věnovali slovní zásobě a syntaxi právního jazyka. Typické zde jsou termíny, slovní spojení a jazykové šablony. Pro ilustraci jsme k daným složkám uvedli konkrétní příklady z výchozího textu. Poslední podkapitolu s názvem „Právní překlad“ jsme věnovali charakteristice obecných tendencí, ke kterým během právního překladu dochází. Upozornili jsme na důležitost rozlišení vnitrojazykového a mezijazykového překladu, vyzdvihli jsme obecné zásady podle teorie odborného překladu M. Tomáška, kterými jsme se dále řídili během překladu zdrojového textu.

Kapitolu 4. jsme věnovali samotnému překladu vybraných paragrafů TZ RF. Jak již bylo zmíněno, paragrafy pocházely z Oddílu IX. Zvláštní části trestního zákoníku Ruské federace s názvem Trestné činy proti veřejné bezpečnosti a veřejnému pořádku, konkrétně z Hlavy 24. (Trestné činy proti veřejné bezpečnosti) a Hlavy 25. (Trestné činy proti zdraví obyvatelstva a veřejné mravnosti).

Nakonec jsme navázali kapitolou 5, ve které jsme se zabývali translatologickým rozbořem VT. V této části jsme okomentovali překladové transformace, ke kterým během překladu docházelo. Jako model jsme použili rozdělení překladových transformací podle Z. Vychodilové na formální transformace a sémantické (lexikálně-gramatické) transformace.

Z formálních transformací jsme se nejčastěji setkávali se změnami ve slovosledu. Bylo to dáno faktem, že ruský a český jazyk se liší ve strukturní výstavbě věty, kdy je pro ruštinu typické tzv. obmykání. Často jsme rovněž využívali dekomprese, neboli rozvolnění výrazu, kdy jsme ruské přechodníky a přičestí v češtině nahrazovali vedlejšími větami. Další formální transformací byla univerbizace a multiverbizace, kde můžeme konstatovat, že se v ruštině mnohem častěji než v češtině používá jednoslovných pojmenování určitých právních jevů. U multiverbizace jsme se okrajově dotkli problematiky genderové neutrálnosti právního jazyka. Jak ruština, tak čeština používá v právním jazyce generické maskulinum, avšak v překladu jsme si dovoluovali malý zásah do originálu, který podle našeho soudu zásadním způsobem nemění obsah výpovědi. Z formálních transformací jsme dále využili kalkování, ke kterému jsme se uchýlili u některých jevů, jež nemají v češtině analog. U záměny větných členů jsme nejvíce zaznamenali případ nahrazení přívlastku neshodného shodným. Poslední rozšířenou formální transformací byla záměna gramatického statusu věty, během které jsme zaznamenali pouze změny trpných konstrukcí na činné.

Ze sémantických transformací jsme nejvíce využívali konkretizaci, což připisujeme skutečnosti, že bylo nutné přiblížit některé právní jevy českému čtenáři. S opakem konkretizace – generalizací jsme se naopak setkali jen zřídka, což lze vysvětlit faktem, že v překladu právního jazyka by mělo jen v krajních případech docházet k použití lexikální jednotky s obecnějším významem, jelikož by výsledný pojem mohl podstatně změnit význam věty. Podobně tomu bylo u redukce. K poslední transformací – explikací jsme se

setkali pouze jednou a to v případě, kdy daný pojem v češtině není a bylo nutné vystihnout jeho podstatu opisem.

Překlad textu byl realizován s pomocí teoretického vymezení odborného jazyka a odborného překladu, charakteristiky právního jazyka a právního překladu a konečně srovnání ruského a českého trestního práva. Využití této práce spatřujeme v jejím užití českými právními komparatisty, jelikož práce nabízí nejen překlad úryvku z TZ RF, ale srovnání TZ RF a TZ ČR jako celku. Jiné využití by bylo rovněž možné u překladatelů v oblasti trestního práva nebo právních překladatelů obecně.

Резюме

Данная работа затрагивает тему переводческого комментария в сфере юридических переводов в области уголовного права. В качестве оригинального текста был взят отрывок из Раздела IX Особенной части Уголовного кодекса Российской Федерации. Целью настоящей работы является осуществление адекватного перевода вышеуказанного текста с русского на чешский язык.

Работа состоит из пяти глав и приложения, в котором размещен текст оригинала кодекса.

Первая глава «Научный стиль» делится на две части. В первой части «Научный стиль и его характеристика» приведена классификация функциональных стилей с чешской и русской точки зрения, а также рассмотрен вопрос о месте научного стиля в этой системе. Приведены дефиниции научного стиля, которые выделил Б. Гавранка, и дана характеристика научного стиля предложенная Д. Жвачка.

Далее научный стиль характеризуется с точки зрения морфологической, синтаксической и лексической. В морфологии в данном случае речь идет о использовании литературного языка, и в первую очередь о применении всех частей речи, за исключением междометий. Стоит отметить, что синтаксис научного языка довольно сложный. Ему свойственна громоздкость формулировок высказывания в виде длинных предложений с использованием причастных оборотов, что является наиболее характерным для русского языка. Лексика научного стиля в своей основе стереотипна, так для чешского и русского научных стилей свойственен монологический характер.

В следующей части первой главы описана краткая история чешского и русского научных стилей. Стоит обратить внимание, что история во многом схожа. После рассмотрения классификации научного стиля становятся заметны некоторые различия между русским и чешским научными стилями. Тем не менее у них есть и ряд общих черт таких, как: функция формулировать знания из области науки и образования; однозначное и объективное выражение автора, усиленное использованием множественного числа; ссылки на других авторов; безличные

конструкции; а также использование письменного языка и применение лингвистических нейтральных средств.

На лексическом уровне можно увидеть ряд ассимиляций чешского и русского языка в области научного стиля, что проявляется в первую очередь в обширном применении терминологии и абстрактных лексических средств. Отличием может служить стремление к уплотнению структуры выражения в русском научном языке, так же в отличие от чешского языка. Кроме того, существует значительная разница в порядке слов в предложении.

Вторая глава «Российское и чешское уголовное право» посвящена сопоставлению русской и чешской юриспруденции, точнее российского и чешского уголовного права. В данной части проводится сравнение этих двух систем.

В начале приведена общая информация о разных классификациях права в целом, однако основных систем всего две: право континентальное и право англосаксонское. Чешское и российское право относится к первой системе.

Далее характеризуется истории развития российского и чешского права, корни которого можно найти в праве римском. Во время средневековья чешское и российское законодательство принимают разные элементы из разных источников, таким образом, у них появляются некоторые отличия. В период существования СССР можно заметить, что чехословацкое законодательство приобретает некоторые элементы советской системы. В итоге различия невелики.

В следующей части 2.1. «Уголовный кодекс Чешской Республики и Российской Федерации» речь идет об описании двух кодексов.

С точки зрения структуры уголовного кодекса можно сказать, что чешский уголовный кодекс не так конкретно, как его российский аналог. Сходства имеются в структуре кодексов. Оба состоят из основной и особенной частей. Что касается содержания, то они также похожи. Различия присутствуют в разной этимологии названий кодексов, дело в том, что УК РФ более подробно описывает некоторые явления (территориальное действие, дефиниция преступлений, виды наказаний и т.д.).

Следующее отличие заключается в факте содержания смертной казни в УК РФ и отсутствия оной в УК ЧР. Данная часть представляет собой краткое сравнение двух правовых систем. Целью не было сделать подробный анализ уголовных кодексов.

В заключении главы приводится характеристика подлинника, вышеупомянутого отрывка из УК РФ, а именно IX Раздела. Стоит отметить, что этот отрывок в чешском законодательстве не имеет прямого аналога, поскольку аналогичные статьи вложены в УК ЧР в разные главы или полностью отсутствуют.

Следующая глава 3 «Язык права» разделена на пять частей. Часть 3.1 содержит информацию относительно дефиниции языка права, на основе работы выдающегося юриста и теоретика перевода языка права М. Томашка. Так же приводится определение двух понятий: юридический язык и язык юристов; их характеристика и отличия.

Во второй части этой главы описана характеристика стиля языка права как в чешской так и в российской сфере. В чешской среде некоторые теоретики, напр. Д. Книттлова придерживаются мнения, что язык документов из области права можно причислить к научному стилю, по мнению других, напр. Я. Корженскому, он является частью административного стиля. В российской научной среде эта отрасль научного стиля разработана более подробно, чем в Чешской Республике, причем некоторые российские ученые, напр. А. С. Пиголкин, определяют стиль права как отдельную часть стилистики. В конце этой части приведена российская классификация стиля языка права.

В разделе 3.3. говорим о языке права и его словарном запасе. Мы характеризуем общие тенденции, которые типичны для лексики языка права. Можно сказать, что кроме междометий, в языке права можно найти все части речи. Кроме того можно выделить три основные составные части лексики языка права: главной частью лексики языка права являются термины (включая термины из области права и термины из других отраслей науки), словосочетания и т. наз. языковые штампы. В конце более подробно дается информация относительно языковых штампов, так как они состоят из элементов лексики терминов, словосочетаний и слов относящихся к общему словарному запасу.

Следующий раздел содержит информацию о синтаксической точке зрения на язык права и внутреннее разделение юридического текста. С синтаксической точки зрения юридические тексты отличаются высокой стандартизованностью их содержание и внутренняя структура предписываются правовой нормой. Типично также частое повторение языковых штампов, пассивные конструкции, автор является анонимным. Важным требованием для синтаксического аспекта языка права является понятность текста, так как реципиентом правовых норм часто может быть не юрист.

В последней части этой главы говорим о переводе в области права. Этот раздел предназначен только для определения общих тенденций в переводе из этой области. Более подробно этот вопрос рассмотрен в следующей части. Поскольку язык права классифицируются чешскими и рядом российских ученых как часть научного языка, мы можем рассматривать перевод из области права как часть научного перевода. Основной разницей между юридическим переводом и научным переводом состоит в том, что переводчик первого из упомянутых видов перевода должен знать правовую систему обеих стран – страны языка оригинала и страны языка перевода.

Дальше рассматривается вопрос использования переводов в области права, например в сравнительном правоведении. Кроме того в этой части дана характеристика интрасемиотического – внутриязыкового и интерсемиотического – междуязыкового перевода на основе М. Томашка. Чтобы перевести текст из области права необходимо, чтобы оба этих уровня были применены. С этим связана проблематика переводчика-юриста и переводчика-неюриста. Мы характеризуем разницу между ними а констатируем, что для адекватного перевода нужна и языковая компетенция и знания из области права. В крайнем случае доходим к выводу, что адекватный перевод может сделать даже не юрист но после детальной консультации с профессионалом.

Наконец назначены общие принципы юридического перевода в соответствии с научным переводом. Этими правилами мы пытаемся руководить во время перевода. Речь идет о следующих правилах: не переводить, а найти подходящее решение на уровне языка перевода; создать новый термин только в том случае,

если в языке перевода не существует соответствующего термина; при переводе многословных терминов и фраз внимание следует уделять лексико-семантическим различиям.

Не отъемной частью нашей работы является глава 4, посвящена переводу исходного текста. В частности речь идет о выборе статей из особенной части Уголовного кодекса Российской Федерации, конкретно Раздела IX Преступления против общественной безопасности и общественного порядка, Главы 24. Преступления против общественной безопасности и Главе 24. Преступления против здоровья населения и общественной нравственности.

Составной частью дипломной работы является транслатологический комментарий, то есть практический анализ переводческих трансформаций, которому посвящена глава 5. В этой главе текст подвергается транслатологическому анализу. Все приемы подразделены до двух групп на основе модели З. Выходиловой: формальные преобразования и семантические (лексико-семантические) преобразования или трансформации.

Первая часть этой главы посвящена формальным преобразованиям. Мы используем всего одиннадцать видов преобразований того типа.

Первым приемом является калькирование. Это способ перевода путем замены лексической единицы их лексическими соответствиями в языке перевода, другими словами это буквальный перевод. Калькирование происходит например в случае перевода термина, который не имеет в правовой системе языка перевода своего аналога.

Следующей частью является замена грамматической категории, которая касается замены числа, времени, и т.п. В нашем переводе встречаем напр. замену числа.

Далее приводим характеристику и примеры замены частей речи. Конкретно во время перевода появляются замены имени существительного на имя прилагательное.

С вышеуказанным преобразованием тесно связана замена членов предложения когда слова в тексте на языке перевода употребляются в других синтаксических

функциях, чем на исходном языке. Речь идет главным образом о преобразовании несогласованного определения на согласованное. В переводе используется даже обратный процесс – замену согласованного определения несогласованным. Кроме того можно еще встретить замену обстоятельства на дополнение.

Наиболее часто в рамках формальных трансформаций встречается универбизация. Это перевод двусловного названия однословным. В русском языке термины из области права выражены двусловным названием намного чаще чем чешские термины.

Обратным процессом является мультивербизация, это перевод однословного наименования двусловным или многословным. Как уже указано выше с этим преобразованием встречаемся реже. В этой части мы на основе одного примера косвенно коснемся вопроса гендер в языке права. Как русский так чешский языки в области права используют общую мужскую форму для выражения мужского и женского пола. В переводе мы допускаем небольшое вмешательство в оригинал, которое принципиально не меняет содержание высказывания.

Наиболее часто используется замену порядка слов. В чешском языке новая информация обычно появляется в самом конце предложения, на русском языке может появляться на предпоследнем месте. Кроме того во время перевода из русского языка на чешский можно встретиться с замыканием, которое является видом изменения порядка слов. При замыкании между определяющим и определяемым в предложении находится обстоятельство. Это конструкция всегда подвергается изменению.

Далее характеризуется компрессия. Ее суть состоит в том, что перевод является более компактным чем оригинал. Эта трансформация происходит очень редко, но зато она появляется в языковом штампе, который часто повторяется.

Обратным процессом предыдущего является декомпрессия иногда с названием синтаксическая деконденсация. Чаще всего встречаемся с причастными или деепричастными оборотами, которые на чешский язык переводятся придаточными предложениями. Эта трансформация происходит очень часто.

Последним преобразованием в рамках формальных трансформаций является замена грамматического статуса предложения, общая перестройка структуры предложения. Тогда страдательные конструкции заменяются действительными. С этим преобразованием встречаемся во время перевода, но есть случаи, когда страдательная конструкция может быть переведена таким же образом – страдательной конструкцией.

Следующая часть посвящена семантическим (лексико-грамматическим) преобразованиям. В эту группу включены всего шесть трансформаций.

Что касается семантических (лексико-семантических) трансформаций наиболее часто используется конкретизация, когда происходит замена лексической единицы с более широким значением единицей с более конкретным значением. Это преобразование типично для перевода в области права.

Обратным процессом предыдущего является генерализация значений, когда лексическая единица с более узким значением переводится единицей с более широким значением. Этот метод используется очень редко, что можно объяснить тем, что при переводе из области права полученный в результате генерализации термин может существенно изменить смысл предложения.

Третьим видом лексико-семантических преобразований является дифференциация значений. Оно используется тогда, когда появляются несоответствия в лексико-семантическом строе исходного языка и языка перевода. В настоящем переводе из области права встречаемся с этим методом очень редко.

Следующим преобразованием является добавление информации или расширение информационной основы. Этот метод появляется в случаях когда нужно ввести в текст перевода дополнительную информацию таким образом, чтобы текст перевода был понятен для реципиента. Добавление информации появляется в настоящем тексте перевода всего два раза.

Пятым семантическим преобразованием является редукция, которую в основном можно охарактеризовать как обратный процесс предыдущего. Во время редукции происходит сужение передаваемой информации. Так же, как генерализация и редукция встречается во время перевода текстов из области права

очень редко, поскольку сужение передаваемой информации может поменять смысл целого высказывания.

Последним лексико-семантическим преобразованием является экспликация, иногда описательный перевод. Во время этого метода лексикальная единица исходного языка заменяется словосочетанием. Экспликацию мы используем всего один раз.

Дипломная работа ставит целью адекватно перевести вышеуказанную часть Уголовного кодекса Российской Федерации на чешский язык и провести транслатологический анализ в сопоставлении с чешским переводом. Применение этой работы можно рассматривать в ее использовании чешской юридической компаративистикой, поскольку в работе представляется не только перевод фрагмента российского уголовного кодекса, но также сравнение российского уголовного кодекса с его чешским аналогом в целом. Другое использование можно рассматривать у переводчиков из области уголовного права или юридических переводчиков в целом.

Seznam použité literatury

Prameny

Уголовный кодекс Российской Федерации от 13.06.1996 N 63-ФЗ (ред. от 31.12.2017) [online] Dostupné z:

http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_10699/

Úplné znění zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. [online]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40> (1)

Trestní zákoník Ruské federace. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-7338-019-6.

Literatura

CSIRIKOVÁ, M. a KONÍČKOVÁ, N. *Rusko-český právní slovník = Russko-českij juridičeskij slovar'*. Praha: Linde, 2002. 527 s. ISBN 80-7201-354-8.

CSIRIKOVÁ, M. OGANESJANOVÁ, D. a TREGUBOVÁ J. *Česko-ruský odborný slovník z oblasti ekonomické, politické a právní. 2., upr. vyd.* Praha: Linde, 2008, 369 s. ISBN 978-80-7201-749-2.

GROMOVÁ, E., HRDLIČKA M. a VILÍMEK, V. *Antologie teorie odborného překladu: výběr z prací českých a slovenských autorů. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2007, 243 s. ISBN 9788073683832.

HAVRÁNEK, B: Úkoly spisovného jazyka a jeho kultura. In: HAVRÁNEK, B., ed. a WEINGART, M., ed. *Spisovná čeština a jazyková kultura: [Pražský linguistický kroužek].* V Praze: Melantrich, 1932. 257 - [17] s. Výhledy; Sv. 14.

CHROMÁ, M. *Právní překlad v teorii a praxi: nový občanský zákoník.* Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014. 270 s. ISBN 978-80-246-2851-6.

CHROMOVÁ, M. *O právním překladu převážně vážně. Právní prostor* [online]. 2014 Dostupné z: <http://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/o-pravnim-prekladuprevazne-vazne>

KADERKA, P. *Sféra odborné komunikace* In: HOFFMANNOVÁ, J., HOMOLÁČ J., CHVALOVSKÁ E., JÍLKOVÁ L., KADERKA P., MAREŠ P. a MRÁZKOVÁ K. *Stylistika mluvené a psané češtiny.* Praha: Academia, 2016. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2566-1.

KNAPP, V. *Velké právní systémy: úvod do srovnávací právní vědy.* 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 1996. 16, 248 s. Beckovy právní učebnice. ISBN 3-406-41253-x.

- KNITTLOVÁ, D. *K teorii i praxi překladu*. 2. vyd. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci, 2000, 215 s. ISBN 80-244-0143-6.
- KNITTLOVÁ, D., GRYGOVÁ B., A ZEHNALOVÁ J. *Překlad a překládání*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978824424286
- KOLAŘÍKOVÁ D. *Vývoj odborného překladu u nás v letech 1945-2004*. In: HRALA, M. ed. *Český překlad II (1945-2004)*. Univerzita Karlova v Praze, 2005, s. 359 – 366
- KOŘENSKÝ, J. *Jazyk právní komunikace*. In: DANEŠ, F. a kol. *Český jazyk na přelomu tisíciletí*. Praha: Academia, 1997
- KOŘENSKÝ, J., CVRČEK F. a NOVÁK F. *Juristická a lingvistická analýza právních textů: (právněinformatický přístup)*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1999, 171 s. ISBN 80-200-0730-X.
- KUFNEROVÁ, Z., SKOUMALOVÁ, Z. (ed.). *Překládání a čeština*. 1. vyd. Jinočany: H & H, 1994. 260 s. ISBN 80-85787-14-8.
- MAN, O. *Otázky ekvivalence v odborném překladu*. In: GROMOVÁ, E., HRDLIČKA M. A VILÍMEK, V. *Antologie teorie odborného překladu*. (výběr z prací českých a slovenských autorů). 3., aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2010. 316 s. ISBN 978-80-7368-801-1.
- MONČEKOVÁ, E. *K problematice překladu odborného textu*. In: *Překlad a tlmočení: zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie v dňoch 24 a 25. Júna 1999 v Banskej Bystrici*. Vyd. 1. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Filologická fakulta, 1999. 244 s. ISBN 80-8055-314-9.
- MUCALA M. *Několik poznámek k překládání termínů z ruštiny*. In: MORAVEC, J., ed., MATHESIUS, B. - TRÁVNÍČEK, F. *Kniha o překládání: příspěvky k otázkám překladu z ruštiny*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Československo-sovětského institutu, 1953. 358 s. Knižnice čs.-sovět. institutu; sv. 11.
- PELIKÁN, D. *Dějiny ruského práva*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2000. 116 s. Právo a společnost. ISBN 80-7179-432-5
- PTÁČNÍKOVÁ V. *Ekvivalence v odborném překladu*. In: HRALA, M. *Český překlad II (1945-2004): sborník příspěvků z kolokvia, které se konalo v Ústavu translatologie FF UK v rámci výzkumného záměru Základy moderního světa v zrcadle literatury a filozofie (MSM 0021620824) v Praze 8. dubna 2005*. V Praze: Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, 2005. ISBN 80-7308-101-6.
- SCHROEDER, F.-Ch., PELIKÁN D. a MALÝ K. *Tři studie z novodobých dějin ruského práva*. 1. vyd. Praha: Karlova univerzita, 1994, 204 s. Prameny a nové proudy právní vědy, č. 16. ISBN 80-858-8902-1.

ŠIŠKOVÁ, N. a ŠIŠKA, J. F. *Nový rusko-český právní slovník*. Vyd. 1. Praha: Aspi, 2002. 176 s. ISBN 80-86395-26-X.

ŠIŠKOVÁ, N. *Základy ruského práva a ruské právní terminologie*. 2. rozš. a aktualiz. vyd. vysokoškolské učebnice, (V nakl. Linde Praha vyd. 1.). Praha: Linde, 2006, 243 s. ISBN 80-720-1604-0.

TOMÁŠEK, M. *K vybraným problémům překladu právního jazyka*, In: Acta Universitatis Carolinae, Philologica 4, Translatologica Pragensia IV, Praha: Karolinum, 1990

TOMÁŠEK, M. *Právo – interpretace a překlad*. In: Hrala, M., ed. Acta Universitatis Carolinae, Philologica 4-5/1991. Translatologica Pragensia IV. Praha: Karolinum, 1993. 147-154.

TOMÁŠEK, M. *Překlad v právní praxi*. 1. vyd. Praha: Linde, 1998, 136 s. ISBN 80-720-1125-1.

VYCHODILOVÁ, Z. *Vvedeníje v teoriju perioda dlja rusistov*. 1. Vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 83 s. Skripta. ISBN 978-80-244-3417-9.

ŽAŽA, S. *Ruština a čeština v porovnávacím pohledu*. 2.přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 122 s. ISBN 80-210-2058-X.

ŽVÁČEK, D. *Kapitoly z teorie překladu I: (odborný překlad)*. 1. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1995, 51 s. ISBN 80-706-7489-X.

ŽVÁČEK, D. *Úvod do teorie překladu: (pro rusisty)*. 2. vyd. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998, 51 s. ISBN 80-706-7814-3.

БОЖЕНОК С. А, ГРАЧЕВА Ю. В., ЕРМАКОВА Л. Д. и др. *Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации*. Москва: Проспект 2016 952 с. ISBN 978-5-392-18456-9.

ГОЛУБ, И. Б. *Русский язык и культура речи*. Москва: Логос, 2004, 430 с. ISBN 5940100236.

ДАВЫДОВА, М. Л. *К вопросу о стиле языка права* [online]. Dostupné z: <https://cyberleninka.ru/article/n/k-voprosu-o-stile-yazyka-prava-1-2010>

КОСТРОВА М. Б. *Дефинирование понятий и терминов, используемых в УК РФ*. Журнал российского права. 2003. - №12. - С. 80-88.

КОСТРОВА, М. Б. *Изобразительно-выразительные средства языка в уголовном законе: о допустимости использования*. Журнал российского права. 2002.-№8.- С. 63-73.

- МУНИРОВНА Х. Д. *О лингвистической природе так называемых общеупотребляемых юридических терминов*. Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота, 2016. № 1. Ч. 1. С. 187-190. ISSN 1997-2911.
- ПИГОЛКИН, А.С. *Язык закона*. Москва: Юрид. лит-ра, 1990, 200 с.
- РОЗЕНТАЛЬ, Д. Е. *Практическая стилистика русского языка*. 3. исправл. и допол. изд. Москва: Высшая школа, 1974, 351 с.
- РОЗЕНТАЛЬ, Д. Е. *Справочник по русскому языку: практическая стилистика*. Москва: Оникс 21 век, 2001, 380 с.
- РУТ, М.Э. *Этимологический словарь русского языка для школьников*. Екатеринбург: АСТ Москва, 2009 304 с. ISBN 978-5403-00715-3
- СЕМЕНОВ А.В. *Этимологический словарь русского языка. Русский язык от А до Я* [online] Издательство «ЮНБЕС» Москва, 2003 г. [cit. 15.3.2018] Dostupné z: http://evartist.narod.ru/text15/023.htm#%D0%B7_04
- ШЕПЕЛЕВ А.Н. *Язык права как самостоятельный функциональный стиль: Автореф. дисс. ... канд. юрид. наук.* – Н. Новгород, 2002.
- ШЕПЕЛЕВ, А.Н. *Обоснование функциональной самостоятельности языка права*. In: *Сборник научных трудов сотрудников Института права*, Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г.Р. Державина, 2006. – 158 с.

Přílohy

Пříloha I

УК РФ РАЗДЕЛ IX. ПРЕСТУПЛЕНИЯ ПРОТИВ ОБЩЕСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ И ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА

УК РФ Статья 205.2. Публичные призывы к осуществлению террористической деятельности, публичное оправдание терроризма или пропаганда терроризма

(в ред. Федерального закона от 29.12.2017 N 445-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

(введена Федеральным законом от 27.07.2006 N 153-ФЗ)

1. Публичные призывы к осуществлению террористической деятельности, публичное оправдание терроризма или пропаганда терроризма -

(в ред. Федерального закона от 29.12.2017 N 445-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

наказываются штрафом в размере от ста тысяч до пятисот тысяч рублей либо в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до трех лет либо лишением свободы на срок от двух до пяти лет.

(в ред. Федеральных законов от 09.12.2010 N 352-ФЗ, от 07.12.2011 N 420-ФЗ, от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

2. Те же деяния, совершенные с использованием средств массовой информации либо электронных или информационно-телекоммуникационных сетей, в том числе сети "Интернет", -

наказываются штрафом в размере от трехсот тысяч до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от трех до пяти лет либо лишением свободы на срок от пяти до семи лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет.

(часть 2 в ред. Федерального закона от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

Примечание. Утратило силу с 20 июля 2016 года. - Федеральный закон от 06.07.2016 N 375-ФЗ.

(см. текст в предыдущей редакции)

Примечания. 1. В настоящей статье под публичным оправданием терроризма понимается публичное заявление о признании идеологии и практики терроризма правильными, нуждающимися в поддержке и подражании.

1.1. В настоящей статье под пропагандой терроризма понимается деятельность по распространению материалов и (или) информации, направленных на формирование у лица идеологии терроризма, убежденности в ее привлекательности либо представления о допустимости осуществления террористической деятельности.

(п. 1.1 введен Федеральным законом от 29.12.2017 N 445-ФЗ)

2. В настоящей статье под террористической деятельностью понимается совершение хотя бы одного из преступлений, предусмотренных статьями 205 - 206, 208, 211, 220, 221, 277, 278, 279, 360, 361 настоящего Кодекса.

(примечания введены Федеральным законом от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

УК РФ Статья 205.3. Прохождение обучения в целях осуществления террористической деятельности

(введена Федеральным законом от 02.11.2013 N 302-ФЗ)

Прохождение лицом обучения, заведомо для обучающегося проводимого в целях осуществления террористической деятельности либо совершения одного из преступлений, предусмотренных статьями 205.1, 206, 208, 211, 277, 278, 279, 360 и 361 настоящего Кодекса, в том числе приобретение знаний, практических умений и навыков в ходе занятий по физической и психологической подготовке, при изучении способов совершения указанных преступлений, правил обращения с оружием, взрывными устройствами, взрывчатыми, отравляющими, а также иными веществами и предметами, представляющими опасность для окружающих, -

(в ред. Федерального закона от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

наказывается лишением свободы на срок от пятнадцати до двадцати лет с ограничением свободы на срок от одного года до двух лет или пожизненным лишением свободы.

(в ред. Федерального закона от 05.05.2014 N 130-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

Примечание. Лицо, совершившее преступление, предусмотренное настоящей статьей, освобождается от уголовной ответственности, если оно сообщило органам власти о прохождении обучения, заведомо для обучающегося проводимого в целях осуществления террористической деятельности либо совершения одного из преступлений, предусмотренных статьями 205.1, 206, 208, 211, 277, 278, 279, 360 и 361 настоящего Кодекса, способствовало раскрытию совершенного преступления или выявлению других лиц, прошедших такое обучение, осуществлявших, организовавших или финансировавших такое обучение, а также мест его проведения и если в его действиях не содержится иного состава преступления.

(в ред. Федерального закона от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

УК РФ Статья 205.4. Организация террористического сообщества и участие в нем

(введена Федеральным законом от 02.11.2013 N 302-ФЗ)

1. Создание террористического сообщества, то есть устойчивой группы лиц, заранее объединившихся в целях осуществления террористической деятельности либо для подготовки или совершения одного либо нескольких преступлений, предусмотренных статьями

205.1, 205.2, 206, 208, 211, 220, 221, 277, 278, 279, 360 и 361 настоящего Кодекса, либо иных преступлений в целях пропаганды, оправдания и поддержки терроризма, а равно руководство таким террористическим сообществом, его частью или входящими в такое сообщество структурными подразделениями -

(в ред. Федерального закона от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

наказываются лишением свободы на срок от пятнадцати до двадцати лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет либо без такового и с ограничением свободы на срок от одного года до двух лет или пожизненным лишением свободы.

(в ред. Федерального закона от 05.05.2014 N 130-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

2. Участие в террористическом сообществе -

наказывается лишением свободы на срок от пяти до десяти лет со штрафом в размере до пятисот тысяч рублей либо в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до трех лет либо без такового.

Примечания. 1. Лицо, добровольно прекратившее участие в террористическом сообществе и сообщившее о его существовании, освобождается от уголовной ответственности, если в его действиях не содержится иного состава преступления. Не может признаваться добровольным прекращение участия в террористическом сообществе в момент или после задержания лица либо в момент или после начала производства в отношении его и заведомо для него следственных либо иных процессуальных действий.

2. Под поддержкой терроризма в настоящей статье, пункте "р" части первой статьи 63 и примечании к статье 205.2 настоящего Кодекса понимается оказание услуг, материальной, финансовой или любой иной помощи, способствующих осуществлению террористической деятельности.

(в ред. Федерального закона от 05.05.2014 N 130-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

УК РФ Статья 205.5. Организация деятельности террористической организации и участие в деятельности такой организации

(введена Федеральным законом от 02.11.2013 N 302-ФЗ)

1. Организация деятельности организации, которая в соответствии с законодательством Российской Федерации признана террористической, -

наказывается лишением свободы на срок от пятнадцати до двадцати лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет либо без такового и с ограничением свободы на срок от одного года до двух лет или пожизненным лишением свободы.

(в ред. Федерального закона от 05.05.2014 N 130-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

2. Участие в деятельности организации, которая в соответствии с законодательством Российской Федерации признана террористической, -

наказывается лишением свободы на срок от десяти до двадцати лет со штрафом в размере до пятисот тысяч рублей либо в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до трех лет либо без такового.

(в ред. Федерального закона от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

Примечание. Лицо, впервые совершившее преступление, предусмотренное настоящей статьей, и добровольно прекратившее участие в деятельности организации, которая в соответствии с законодательством Российской Федерации признана террористической, освобождается от уголовной ответственности, если в его действиях не содержится иного состава преступления. Не может признаваться добровольным прекращение участия в деятельности организации, которая в соответствии с законодательством Российской Федерации признана террористической, в момент или после задержания лица либо в момент или после начала производства в отношении его и заведомо для него следственных либо иных процессуальных действий.

(в ред. Федерального закона от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

УК РФ Статья 205.6. Несообщение о преступлении

(введена Федеральным законом от 06.07.2016 N 375-ФЗ)

Несообщение в органы власти, уполномоченные рассматривать сообщения о преступлении, о лице (лицах), которое по достоверно известным сведениям готовит, совершает или совершило хотя бы одно из преступлений,

предусмотренных статьями 205, 205.1, 205.2, 205.3, 205.4, 205.5, 206, 208, 211, 220, 221, 277, 278, 279, 360 и 361 настоящего Кодекса, -

наказывается штрафом в размере до ста тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до шести месяцев, либо принудительными работами на срок до одного года, либо лишением свободы на тот же срок.

Примечание. Лицо не подлежит уголовной ответственности за несообщение о подготовке или совершении преступления его супругом или близким родственником.

УК РФ Статья 212.1. Неоднократное нарушение установленного порядка организации либо проведения собрания, митинга, демонстрации, шествия или пикетирования

(введена Федеральным законом от 21.07.2014 N 258-ФЗ)

Нарушение установленного порядка организации либо проведения собрания, митинга, демонстрации, шествия или пикетирования, если это деяние совершено неоднократно, -

наказывается штрафом в размере от шестисот тысяч до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от двух до трех лет, либо обязательными работами на срок до четырехсот восьмидесяти часов, либо исправительными работами на срок от одного года до двух лет, либо принудительными работами на срок до пяти лет, либо лишением свободы на тот же срок.

Примечание. Нарушением установленного порядка организации либо проведения собрания, митинга, демонстрации, шествия или пикетирования, совершенным лицом неоднократно, признается нарушение установленного порядка организации либо проведения собрания, митинга, демонстрации, шествия или пикетирования, если это лицо ранее привлекалось к административной ответственности за совершение административных правонарушений, предусмотренных статьей 20.2 Кодекса Российской Федерации об

административных правонарушениях, более двух раз в течение ста восьмидесяти дней.

УК РФ Статья 215.3. Приведение в негодность нефтепроводов, нефтепродуктопроводов и газопроводов

(введена Федеральным законом от 30.12.2006 N 283-ФЗ)

1. Разрушение, повреждение или приведение иным способом в негодное для эксплуатации состояние нефтепроводов, нефтепродуктопроводов, газопроводов, а также технологически связанных с ними объектов, сооружений, средств связи, автоматики, сигнализации, которые повлекли или могли повлечь нарушение их нормальной работы и были совершены из корыстных или хулиганских побуждений, -

наказываются штрафом в размере от четырехсот тысяч до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от семи месяцев до одного года, либо обязательными работами на срок до четырехсот восьмидесяти часов, либо исправительными работами на срок до двух лет, либо принудительными работами на срок до пяти лет, либо лишением свободы на тот же срок.

(в ред. Федерального закона от 07.12.2011 N 420-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

2. Те же деяния, совершенные:

а) группой лиц по предварительному сговору;

б) в отношении магистральных трубопроводов, -

наказываются принудительными работами на срок до пяти лет либо лишением свободы на срок до шести лет.

(в ред. Федерального закона от 07.12.2011 N 420-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, повлекшие по неосторожности смерть человека или иные тяжкие последствия, -

наказываются принудительными работами на срок до пяти лет либо лишением свободы на срок до восьми лет.

(в ред. Федерального закона от 07.12.2011 N 420-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

УК РФ Статья 215.4. Незаконное проникновение на охраняемый объект

(введена Федеральным законом от 30.12.2015 N 441-ФЗ)

1. Незаконное проникновение на подземный или подводный объект, охраняемый в соответствии с законодательством Российской Федерации о ведомственной или государственной охране, совершенное неоднократно, -

наказывается штрафом в размере до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до восемнадцати месяцев, либо ограничением свободы на срок до двух лет, либо лишением свободы на тот же срок.

2. То же деяние:

а) совершенное группой лиц по предварительному сговору или организованной группой;

б) сопряженное с умышленным созданием угрозы распространения сведений, составляющих государственную тайну, -

наказывается штрафом в размере до семисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до двух лет либо лишением свободы на срок до четырех лет.

Примечание. Проникновение на указанные в настоящей статье объекты признается незаконным, если оно совершено в нарушение установленного законодательством Российской Федерации порядка, а совершенным неоднократно, - если совершено лицом, подвергнутым административному наказанию за аналогичное деяние, в период, когда лицо считается подвергнутым административному наказанию.

УК РФ Статья 217.1. Нарушение требований обеспечения безопасности и антитеррористической защищенности объектов топливно-энергетического комплекса

(введена Федеральным законом от 21.07.2011 N 257-ФЗ)

1. Нарушение требований обеспечения безопасности и антитеррористической защищенности объектов топливно-энергетического комплекса, если это деяние повлекло по неосторожности причинение тяжкого вреда здоровью человека или причинение крупного ущерба, -

наказывается штрафом в размере до восьмидесяти тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до шести месяцев, либо ограничением свободы на срок до трех лет, либо лишением свободы на тот же срок с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового.

2. То же деяние, повлекшее по неосторожности смерть человека, -

наказывается лишением свободы на срок до пяти лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового.

3. Деяние, предусмотренное частью первой настоящей статьи, повлекшее по неосторожности смерть двух или более лиц, -

наказывается лишением свободы на срок до семи лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового.

Примечание. Крупным ущербом в настоящей статье признается ущерб, сумма которого превышает один миллион рублей.

УК РФ Статья 217.2. Заведомо ложное заключение экспертизы промышленной безопасности

(введена Федеральным законом от 02.07.2013 N 186-ФЗ)

1. Дача экспертом в области промышленной безопасности заведомо ложного заключения экспертизы промышленной безопасности, если это могло повлечь смерть человека либо повлекло причинение крупного ущерба, -

наказывается штрафом в размере до двухсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до шести месяцев с

лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет либо без такового.

2. То же деяние, повлекшее по неосторожности причинение тяжкого вреда здоровью или смерть человека, -

наказывается лишением свободы на срок до пяти лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового.

3. Деяние, предусмотренное частью первой настоящей статьи, повлекшее по неосторожности смерть двух и более лиц, -

наказывается лишением свободы на срок до семи лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок от одного года до трех лет или без такового.

УК РФ Статья 222.1. Незаконные приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение взрывчатых веществ или взрывных устройств

(введена Федеральным законом от 24.11.2014 N 370-ФЗ)

1. Незаконные приобретение, передача, сбыт, хранение, перевозка или ношение взрывчатых веществ или взрывных устройств -

наказываются лишением свободы на срок до пяти лет со штрафом в размере до ста тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до шести месяцев.

2. Те же деяния, совершенные группой лиц по предварительному сговору, -

наказываются лишением свободы на срок от трех до восьми лет со штрафом в размере от ста тысяч до двухсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от одного года до восемнадцати месяцев.

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, совершенные организованной группой, -

наказываются лишением свободы на срок от пяти до двенадцати лет со штрафом в размере от двухсот тысяч до пятисот тысяч рублей или в размере

заработной платы или иного дохода осужденного за период от одного года до трех лет.

Примечание. Лицо, добровольно сдавшее предметы, указанные в настоящей статье, освобождается от уголовной ответственности по данной статье.

УК РФ Статья 223.1. Незаконное изготовление взрывчатых веществ, незаконные изготовление, переделка или ремонт взрывных устройств

(введена Федеральным законом от 24.11.2014 N 370-ФЗ)

1. Незаконное изготовление взрывчатых веществ, а равно незаконные изготовление, переделка или ремонт взрывных устройств -

наказываются лишением свободы на срок от трех до шести лет со штрафом в размере от ста тысяч до двухсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от одного года до двух лет.

2. Те же деяния, совершенные группой лиц по предварительному сговору, - наказываются лишением свободы на срок от пяти до восьми лет со штрафом в размере от двухсот тысяч до трехсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от одного года до трех лет.

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, совершенные организованной группой, -

наказываются лишением свободы на срок от восьми до двенадцати лет со штрафом в размере от трехсот тысяч до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от двух до трех лет.

Примечание. Лицо, добровольно сдавшее предметы, указанные в настоящей статье, освобождается от уголовной ответственности по данной статье.

УК РФ Статья 226.1. Контрабанда сильнодействующих, ядовитых, отравляющих, взрывчатых, радиоактивных веществ, радиационных источников, ядерных материалов, огнестрельного оружия или его основных частей, взрывных устройств, боеприпасов, оружия массового поражения, средств его доставки, иного вооружения, иной военной техники, а также материалов и оборудования, которые могут быть использованы при создании

оружия массового поражения, средств его доставки, иного вооружения, иной военной техники, а равно стратегически важных товаров и ресурсов или культурных ценностей либо особо ценных диких животных и водных биологических ресурсов

(в ред. Федерального закона от 02.07.2013 N 150-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

(введена Федеральным законом от 07.12.2011 N 420-ФЗ)

1. Незаконное перемещение через таможенную границу Таможенного союза в рамках ЕврАзЭС либо Государственную границу Российской Федерации с государствами - членами Таможенного союза в рамках ЕврАзЭС сильнодействующих, ядовитых, отравляющих, взрывчатых, радиоактивных веществ, радиационных источников, ядерных материалов, огнестрельного оружия, его основных частей (ствола, затвора, барабана, рамки, ствольной коробки), взрывных устройств, боеприпасов, оружия массового поражения, средств его доставки, иного вооружения, иной военной техники, а также материалов и оборудования, которые могут быть использованы при создании оружия массового поражения, средств его доставки, иного вооружения, иной военной техники, а равно стратегически важных товаров и ресурсов или культурных ценностей в крупном размере либо особо ценных диких животных и водных биологических ресурсов, принадлежащих к видам, занесенным в Красную книгу Российской Федерации и (или) охраняемым международными договорами Российской Федерации, их частей и производных -

(в ред. Федерального закона от 02.07.2013 N 150-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

наказывается лишением свободы на срок от трех до семи лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет или без такового и с ограничением свободы на срок до одного года или без такового.

2. Деяние, предусмотренное частью первой настоящей статьи, совершенное:

а) должностным лицом с использованием своего служебного положения;

б) с применением насилия к лицу, осуществляющему таможенный или пограничный контроль, -

наказывается лишением свободы на срок от пяти до десяти лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет или без такового и с ограничением свободы на срок до полутора лет или без такового.

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, совершенные организованной группой, -

наказываются лишением свободы на срок от семи до двенадцати лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет или без такового и с ограничением свободы на срок до двух лет или без такового.

Примечания. 1. Перечень стратегически важных товаров и ресурсов для целей настоящей статьи утверждается Правительством Российской Федерации.

2. Крупным размером стратегически важных товаров и ресурсов в настоящей статье признается их стоимость, превышающая один миллион рублей.

(п. 2 в ред. Федерального закона от 23.07.2013 N 245-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

3. Перечень особо ценных диких животных и водных биологических ресурсов, принадлежащих к видам, занесенным в Красную книгу Российской Федерации и (или) охраняемым международными договорами Российской Федерации, для целей настоящей статьи и статьи 258.1 настоящего Кодекса утверждается Правительством Российской Федерации.

(п. 3 введен Федеральным законом от 02.07.2013 N 150-ФЗ)

4. Крупным размером культурных ценностей в настоящей статье признается их стоимость, превышающая сто тысяч рублей.

(п. 4 введен Федеральным законом от 23.07.2013 N 245-ФЗ)

УК РФ Статья 228.1. Незаконное производство, сбыт или пересылка наркотических средств, психотропных веществ или их аналогов, а также незаконные сбыт или пересылка растений, содержащих наркотические средства или психотропные вещества, либо их частей, содержащих наркотические средства или психотропные вещества

(в ред. Федерального закона от 01.03.2012 N 18-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

1. Незаконное производство, сбыт или пересылка наркотических средств, психотропных веществ или их аналогов, а также незаконный сбыт или пересылка растений, содержащих наркотические средства или психотропные вещества, либо их частей, содержащих наркотические средства или психотропные вещества, -

наказываются лишением свободы на срок от четырех до восьми лет с ограничением свободы на срок до одного года либо без такового.

2. Сбыт наркотических средств, психотропных веществ или их аналогов, совершенный:

а) в следственном изоляторе, исправительном учреждении, административном здании, сооружении административного назначения, образовательной организации, на объектах спорта, железнодорожного, воздушного, морского, внутреннего водного транспорта или метрополитена, на территории воинской части, в общественном транспорте либо помещениях, используемых для развлечений или досуга;

(в ред. Федеральных законов от 02.07.2013 N 185-ФЗ, от 31.12.2017 N 494-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

б) с использованием средств массовой информации либо электронных или информационно-телекоммуникационных сетей (включая сеть "Интернет"), -

наказывается лишением свободы на срок от пяти до двенадцати лет со штрафом в размере до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до трех лет либо без такового и с ограничением свободы на срок до одного года либо без такового.

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, совершенные:

а) группой лиц по предварительному сговору;

б) в значительном размере, -

наказываются лишением свободы на срок от восьми до пятнадцати лет со штрафом в размере до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или

иного дохода осужденного за период до трех лет либо без такового и с ограничением свободы на срок до двух лет либо без такового.

4. Деяния, предусмотренные частями первой, второй или третьей настоящей статьи, совершенные:

а) организованной группой;

б) лицом с использованием своего служебного положения;

в) лицом, достигшим восемнадцатилетнего возраста, в отношении несовершеннолетнего;

г) в крупном размере, -

наказываются лишением свободы на срок от десяти до двадцати лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до двадцати лет или без такового и со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет либо без такового.

5. Деяния, предусмотренные частями первой, второй, третьей или четвертой настоящей статьи, совершенные в особо крупном размере, -

наказываются лишением свободы на срок от пятнадцати до двадцати лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до двадцати лет или без такового и со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет либо без такового или пожизненным лишением свободы.

УК РФ Статья 228.2. Нарушение правил оборота наркотических средств или психотропных веществ

(введена Федеральным законом от 08.12.2003 N 162-ФЗ)

1. Нарушение правил производства, изготовления, переработки, хранения, учета, отпуска, реализации, продажи, распределения, перевозки, пересылки, приобретения, использования, ввоза, вывоза либо уничтожения наркотических средств или психотропных веществ либо их прекурсоров, инструментов или оборудования, используемых для изготовления наркотических средств или

психотропных веществ, находящихся под специальным контролем, повлекшее их утрату, нарушение правил культивирования растений, содержащих наркотические средства или психотропные вещества либо их прекурсоры, для использования в научных, учебных целях и в экспертной деятельности, а также нарушение правил хранения, учета, реализации, продажи, перевозки, приобретения, использования, ввоза, вывоза либо уничтожения растений, содержащих наркотические средства или психотропные вещества либо их прекурсоры, и их частей, содержащих наркотические средства или психотропные вещества либо их прекурсоры, повлекшее утрату таких растений или их частей, -
(в ред. Федеральных законов от 19.05.2010 N 87-ФЗ, от 01.03.2012 N 18-ФЗ)
(см. текст в предыдущей редакции)

наказывается штрафом в размере до ста двадцати тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до одного года либо обязательными работами на срок до трехсот шестидесяти часов с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового.
(в ред. Федеральных законов от 06.05.2010 N 81-ФЗ, от 07.12.2011 N 420-ФЗ)
(см. текст в предыдущей редакции)

2. То же деяние, совершенное из корыстных побуждений либо повлекшее по неосторожности причинение вреда здоровью человека или иные тяжкие последствия, -

наказывается штрафом в размере от ста тысяч до трехсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от одного года до двух лет, либо обязательными работами на срок до четырехсот восьмидесяти часов, либо ограничением свободы на срок до трех лет, либо лишением свободы на тот же срок с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет.
(в ред. Федеральных законов от 06.05.2010 N 81-ФЗ, от 07.12.2011 N 420-ФЗ, от 01.03.2012 N 18-ФЗ)
(см. текст в предыдущей редакции)

УК РФ Статья 228.3. Незаконное приобретение, хранение или перевозка прекурсоров наркотических средств или психотропных веществ, а также

незаконные приобретение, хранение или перевозка растений, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, либо их частей, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ

(введена Федеральным законом от 01.03.2012 N 18-ФЗ)

1. Незаконные приобретение, хранение или перевозка прекурсоров наркотических средств или психотропных веществ, а также незаконные приобретение, хранение или перевозка растений, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, либо их частей, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, в крупном размере -

наказываются штрафом в размере от двухсот тысяч до трехсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до девяти месяцев, либо обязательными работами на срок до ста восьмидесяти часов, либо исправительными работами на срок до одного года, либо ограничением свободы на срок до одного года.

2. Те же деяния, совершенные в особо крупном размере, -

наказываются штрафом в размере от трехсот тысяч до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от девяти месяцев до одного года, либо обязательными работами на срок от ста восьмидесяти до двухсот сорока часов, либо исправительными работами на срок до двух лет, либо ограничением свободы на срок до двух лет, либо лишением свободы на тот же срок.

Примечания. 1. Лицо, совершившее преступление, предусмотренное настоящей статьей, добровольно сдавшее прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, растения, содержащие прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, либо их части, содержащие прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, и активно способствовавшее раскрытию или пресечению преступлений, связанных с незаконным оборотом прекурсоров наркотических средств или психотропных веществ, а также с незаконными приобретением, хранением, перевозкой таких растений либо их частей,

содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, изобличению лиц, их совершивших, обнаружению имущества, добытого преступным путем, освобождается от уголовной ответственности за данное преступление. Не может признаваться добровольной сдачей прекурсоров наркотических средств или психотропных веществ, растений, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, либо их частей, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, изъятие их при задержании лица, а также при производстве следственных действий по их обнаружению и изъятию.

2. Крупный и особо крупный размеры прекурсоров наркотических средств или психотропных веществ, крупный и особо крупный размеры для растений, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, либо их частей, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, для целей настоящей статьи, а также статей 228.4 и 229.1 настоящего Кодекса утверждаются Правительством Российской Федерации.

3. Действие настоящей статьи, а также статей 228.4 и 229.1 настоящего Кодекса распространяется на оборот прекурсоров, включенных в список I и таблицу I списка IV Перечня наркотических средств, психотропных веществ и их прекурсоров, подлежащих контролю в Российской Федерации, утверждаемого Правительством Российской Федерации.

УК РФ Статья 228.4. Незаконное производство, сбыт или пересылка прекурсоров наркотических средств или психотропных веществ, а также незаконное сбыт или пересылка растений, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, либо их частей, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ

(введена Федеральным законом от 01.03.2012 N 18-ФЗ)

1. Незаконное производство, сбыт или пересылка прекурсоров наркотических средств или психотропных веществ, а также незаконное сбыт или пересылка растений, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных

веществ, либо их частей, содержащих прекурсоры наркотических средств или психотропных веществ, в крупном размере -

наказываются ограничением свободы на срок до четырех лет либо лишением свободы на срок до пяти лет со штрафом в размере от двухсот тысяч до трехсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до девяти месяцев либо без такового.

2. Те же деяния, совершенные:

- а) группой лиц по предварительному сговору или организованной группой;
- б) лицом с использованием своего служебного положения;
- в) в особо крупном размере, -

наказываются лишением свободы на срок от четырех до восьми лет со штрафом в размере от трехсот тысяч до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от девяти месяцев до одного года либо без такового и с ограничением свободы на срок до двух лет либо без такового.

УК РФ Статья 229.1. Контрабанда наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров или аналогов, растений, содержащих наркотические средства, психотропные вещества или их прекурсоры, либо их частей, содержащих наркотические средства, психотропные вещества или их прекурсоры, инструментов или оборудования, находящихся под специальным контролем и используемых для изготовления наркотических средств или психотропных веществ

(введена Федеральным законом от 07.12.2011 N 420-ФЗ)

1. Незаконное перемещение через таможенную границу Таможенного союза в рамках ЕврАзЭС либо Государственную границу Российской Федерации с государствами - членами Таможенного союза в рамках ЕврАзЭС наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров или аналогов, растений, содержащих наркотические средства, психотропные вещества или их прекурсоры, либо их частей, содержащих наркотические средства, психотропные вещества или их прекурсоры, инструментов или оборудования, находящихся под специальным

контролем и используемых для изготовления наркотических средств или психотропных веществ, -

наказывается лишением свободы на срок от трех до семи лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет или без такового и с ограничением свободы на срок до одного года или без такового.

2. То же деяние, совершенное:

а) группой лиц по предварительному сговору;

б) должностным лицом с использованием своего служебного положения;

в) в отношении наркотических средств, психотропных веществ или их аналогов, растений, содержащих наркотические средства, психотропные вещества, либо их частей, содержащих наркотические средства или психотропные вещества, в значительном размере, -

наказывается лишением свободы на срок от пяти до десяти лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет или без такового и с ограничением свободы на срок до полутора лет или без такового.

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, совершенные в отношении наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров или аналогов, растений, содержащих наркотические средства, психотропные вещества или их прекурсоры, либо их частей, содержащих наркотические средства, психотропные вещества или их прекурсоры, в крупном размере, -

наказываются лишением свободы на срок от десяти до двадцати лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет или без такового и с ограничением свободы на срок до двух лет или без такового.

4. Деяния, предусмотренные частями первой, второй или третьей настоящей статьи, совершенные:

а) организованной группой;

б) в отношении наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров или аналогов, растений, содержащих наркотические средства, психотропные вещества или их прекурсоры, либо их частей, содержащих

наркотические средства, психотропные вещества или их прекурсоры, в особо крупном размере;

в) с применением насилия к лицу, осуществляющему таможенный или пограничный контроль, -

наказываются лишением свободы на срок от пятнадцати до двадцати лет со штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет либо без такового и с ограничением свободы на срок до двух лет или без такового или пожизненным лишением свободы.

(в ред. Федерального закона от 01.03.2012 N 18-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

Примечания. Утратили силу. - Федеральный закон от 01.03.2012 N 18-ФЗ.

(см. текст в предыдущей редакции)

УК РФ Статья 230.1. Склонение спортсмена к использованию субстанций и (или) методов, запрещенных для использования в спорте

(введена Федеральным законом от 22.11.2016 N 392-ФЗ)

1. Склонение спортсмена тренером, специалистом по спортивной медицине либо иным специалистом в области физической культуры и спорта к использованию субстанций и (или) методов, запрещенных для использования в спорте, за исключением случаев, предусмотренных статьей 230 настоящего Кодекса, -

наказывается штрафом в размере до трехсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до шести месяцев с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового либо ограничением свободы на срок до одного года с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового.

2. То же деяние, совершенное:

а) группой лиц по предварительному сговору;

б) в отношении заведомо несовершеннолетнего спортсмена либо двух или более спортсменов;

в) с применением шантажа, насилия или с угрозой его применения, -

наказывается штрафом в размере до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до одного года с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до четырех лет или без такового, либо ограничением свободы на срок до двух лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до четырех лет или без такового, либо лишением свободы на срок до одного года с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до четырех лет или без такового.

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, повлекшие по неосторожности смерть спортсмена или иные тяжкие последствия, -

наказываются ограничением свободы на срок до трех лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет или без такового, либо принудительными работами на срок до трех лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет или без такового, либо лишением свободы на срок до трех лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет или без такового.

Примечания. 1. Под склонением спортсмена к использованию субстанций и (или) методов, запрещенных для использования в спорте, в настоящей статье понимаются любые умышленные действия, способствующие использованию спортсменом запрещенной субстанции и (или) запрещенного метода, в том числе совершенные путем обмана, уговоров, советов, указаний, предложений, предоставления информации либо запрещенных субстанций, средств применения запрещенных методов, устранения препятствий к использованию запрещенных субстанций и (или) запрещенных методов.

2. Перечень субстанций и (или) методов, запрещенных для использования в спорте, для целей настоящей статьи и статьи 230.2 настоящего Кодекса утверждается Правительством Российской Федерации.

**УК РФ Статья 230.2. Использование в отношении спортсмена
субстанций и (или) методов, запрещенных для использования в спорте**

(введена Федеральным законом от 22.11.2016 N 392-ФЗ)

1. Использование в отношении спортсмена независимо от его согласия тренером, специалистом по спортивной медицине либо иным специалистом в области физической культуры и спорта субстанций и (или) методов, запрещенных для использования в спорте, за исключением случая, когда в соответствии с законодательством Российской Федерации о физической культуре и спорте использование запрещенных субстанций и (или) методов не является нарушением антидопингового правила, -

наказывается штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до двух лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до четырех лет или без такового, либо ограничением свободы на срок до двух лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до четырех лет или без такового, либо лишением свободы на срок до одного года с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до четырех лет или без такового.

2. То же деяние, повлекшее по неосторожности смерть спортсмена или иные тяжкие последствия, -

наказывается ограничением свободы на срок до трех лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет или без такового, либо принудительными работами на срок до трех лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет или без такового, либо лишением свободы на срок до трех лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет или без такового.

Примечание. Действие настоящей статьи не распространяется на случаи, предусмотренные статьями 228 - 228.4 и 234 настоящего Кодекса.

УК РФ Статья 234.1. Незаконный оборот новых потенциально опасных психоактивных веществ

(введена Федеральным законом от 03.02.2015 N 7-ФЗ)

1. Незаконные производство, изготовление, переработка, хранение, перевозка, пересылка, приобретение, ввоз на территорию Российской Федерации, вывоз с территории Российской Федерации в целях сбыта, а равно незаконный сбыт новых потенциально опасных психоактивных веществ, оборот которых в Российской Федерации запрещен, -

наказываются штрафом в размере до тридцати тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до двух месяцев либо ограничением свободы на срок до двух лет.

2. Те же деяния, совершенные группой лиц по предварительному сговору либо повлекшие по неосторожности причинение тяжкого вреда здоровью человека, -

наказываются штрафом в размере до двухсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до одного года, либо обязательными работами на срок до четырехсот восьмидесяти часов, либо принудительными работами на срок до пяти лет, либо лишением свободы на срок до шести лет.

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, совершенные организованной группой либо повлекшие по неосторожности смерть человека, -

наказываются принудительными работами на срок до пяти лет либо лишением свободы на срок до восьми лет.

УК РФ Статья 235.1. Незаконное производство лекарственных средств и медицинских изделий

(введена Федеральным законом от 31.12.2014 N 532-ФЗ)

1. Производство лекарственных средств или медицинских изделий без специального разрешения (лицензии), если такое разрешение (такая лицензия) обязательно (обязательна), -

наказывается лишением свободы на срок от трех до пяти лет со штрафом в размере от пятисот тысяч до двух миллионов рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от шести месяцев до двух лет или без такового.

2. Те же деяния, совершенные:

а) организованной группой;

б) в крупном размере, -

наказываются лишением свободы на срок от пяти до восьми лет со штрафом в размере от одного миллиона до трех миллионов рублей либо в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от одного года до трех лет или без такового.

Примечание. Крупным размером в настоящей статье признается стоимость лекарственных средств или медицинских изделий, превышающая сто тысяч рублей.

УК РФ Статья 238.1. Обращение фальсифицированных, недоброкачественных и незарегистрированных лекарственных средств, медицинских изделий и оборот фальсифицированных биологически активных добавок

(введена Федеральным законом от 31.12.2014 N 532-ФЗ)

1. Производство, сбыт или ввоз на территорию Российской Федерации фальсифицированных лекарственных средств или медицинских изделий, либо сбыт или ввоз на территорию Российской Федерации недоброкачественных лекарственных средств или медицинских изделий, либо незаконное производство, сбыт или ввоз на территорию Российской Федерации в целях сбыта незарегистрированных лекарственных средств или медицинских изделий, либо производство, сбыт или ввоз на территорию Российской Федерации фальсифицированных биологически активных добавок, содержащих не заявленные

при государственной регистрации фармацевтические субстанции, совершенные в крупном размере, -

наказываются принудительными работами на срок от трех до пяти лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового либо лишением свободы на срок от трех до пяти лет со штрафом в размере от пятисот тысяч до двух миллионов рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от шести месяцев до двух лет или без такового и с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до трех лет или без такового.

2. Те же деяния, если они:

а) совершены группой лиц по предварительному сговору или организованной группой;

б) повлекли по неосторожности причинение тяжкого вреда здоровью либо смерть человека, -

наказываются лишением свободы на срок от пяти до восьми лет со штрафом в размере от одного миллиона до трех миллионов рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от одного года до трех лет или без такового и с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет или без такового.

3. Деяния, предусмотренные частями первой или второй настоящей статьи, повлекшие по неосторожности смерть двух или более лиц, -

наказываются лишением свободы на срок от восьми до двенадцати лет со штрафом в размере от двух миллионов до пяти миллионов рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от двух до пяти лет или без такового и с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до десяти лет или без такового.

Примечания. 1. Действие настоящей статьи не распространяется на случаи незаконных сбыта и ввоза на территорию Российской Федерации наркотических средств, психотропных веществ, их прекурсоров, сильнодействующих или ядовитых веществ, а также незаконного производства наркотических средств, психотропных веществ или их прекурсоров.

3. Крупным размером в настоящей статье признается стоимость лекарственных средств, медицинских изделий или биологически активных добавок в сумме, превышающей сто тысяч рублей.

УК РФ Статья 240.1. Получение сексуальных услуг несовершеннолетнего

(введена Федеральным законом от 28.12.2013 N 380-ФЗ)

Получение сексуальных услуг несовершеннолетнего в возрасте от шестнадцати до восемнадцати лет лицом, достигшим восемнадцатилетнего возраста, -

наказывается обязательными работами на срок до двухсот сорока часов, либо ограничением свободы на срок до двух лет, либо принудительными работами на срок до четырех лет, либо лишением свободы на тот же срок.

Примечание. Под сексуальными услугами в настоящей статье понимаются половое сношение, мужеложство, лесбиянство или иные действия сексуального характера, условием совершения которых является денежное или любое другое вознаграждение несовершеннолетнего или третьего лица либо обещание вознаграждения несовершеннолетнему или третьему лицу.

УК РФ Статья 242.1. Изготовление и оборот материалов или предметов с порнографическими изображениями несовершеннолетних

(в ред. Федерального закона от 29.02.2012 N 14-ФЗ)

(см. текст в предыдущей редакции)

1. Изготовление, приобретение, хранение и (или) перемещение через Государственную границу Российской Федерации в целях распространения, публичной демонстрации или рекламирования либо распространение, публичная демонстрация или рекламирование материалов или предметов с порнографическими изображениями несовершеннолетних -

наказываются лишением свободы на срок от двух до восьми лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пятнадцати лет либо без такового.

2. Деяния, предусмотренные частью первой настоящей статьи, совершенные:

а) в отношении лица, не достигшего четырнадцатилетнего возраста;

б) группой лиц по предварительному сговору или организованной группой;

в) с извлечением дохода в крупном размере;

г) с использованием средств массовой информации, в том числе информационно-телекоммуникационных сетей (включая сеть "Интернет"), -

наказываются лишением свободы на срок от трех до десяти лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пятнадцати лет либо без такового и с ограничением свободы на срок до двух лет либо без такового.

Примечания. 1. Под материалами и предметами с порнографическими изображениями несовершеннолетних в настоящей статье и статье 242.2 настоящего Кодекса понимаются материалы и предметы, содержащие любое изображение или описание в сексуальных целях:

полностью или частично обнаженных половых органов несовершеннолетнего;

несовершеннолетнего, совершающего либо имитирующего половое сношение или иные действия сексуального характера;

полового сношения или иных действий сексуального характера, совершаемых в отношении несовершеннолетнего или с его участием;

совершеннолетнего лица, изображающего несовершеннолетнего, совершающего либо имитирующего половое сношение или иные действия сексуального характера.

2. Не являются материалами и предметами с порнографическими изображениями несовершеннолетних материалы и предметы, содержащие изображение или описание половых органов несовершеннолетнего, если такие материалы и предметы имеют историческую, художественную или культурную ценность либо предназначены для использования в научных или медицинских целях либо в образовательной деятельности в установленном федеральным законом порядке.

(примечания введены Федеральным законом от 23.06.2016 N 199-ФЗ)

УК РФ Статья 242.2. Использование несовершеннолетнего в целях изготовления порнографических материалов или предметов

(введена Федеральным законом от 29.02.2012 N 14-ФЗ)

1. Фото-, кино- или видеосъемка несовершеннолетнего в целях изготовления и (или) распространения порнографических материалов или предметов либо привлечение несовершеннолетнего в качестве исполнителя для участия в зрелищном мероприятии порнографического характера, совершенные лицом, достигшим восемнадцатилетнего возраста, -

наказываются лишением свободы на срок от трех до десяти лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пятнадцати лет либо без такового.

2. Те же деяния, совершенные:

а) в отношении двух или более лиц;

б) группой лиц по предварительному сговору или организованной группой;

в) в отношении лица, не достигшего четырнадцатилетнего возраста;

г) с использованием информационно-телекоммуникационных сетей (включая сеть "Интернет"), -

наказываются лишением свободы на срок от восьми до пятнадцати лет с лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до двадцати лет либо без такового и с ограничением свободы на срок до двух лет либо без такового.

УК РФ Статья 243.1. Нарушение требований сохранения или использования объектов культурного наследия (памятников истории и культуры) народов Российской Федерации, включенных в единый государственный реестр объектов культурного наследия (памятников истории и культуры) народов Российской Федерации, либо выявленных объектов культурного наследия

(введена Федеральным законом от 23.07.2013 N 245-ФЗ)

Нарушение требований сохранения или использования объектов культурного наследия (памятников истории и культуры) народов Российской Федерации, включенных в единый государственный реестр объектов культурного наследия

(памятников истории и культуры) народов Российской Федерации, либо выявленных объектов культурного наследия, повлекшее по неосторожности их уничтожение или повреждение в крупном размере, -

наказывается штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до двух лет, либо обязательными работами на срок до трехсот шестидесяти часов, либо принудительными работами на срок до двух лет, либо лишением свободы на тот же срок.

Примечание. Повреждением объектов культурного наследия (памятников истории и культуры) народов Российской Федерации, включенных в единый государственный реестр объектов культурного наследия (памятников истории и культуры) народов Российской Федерации, выявленных объектов культурного наследия в крупном размере в настоящей статье признается причинение вреда, стоимость восстановительных работ для устранения которого превышает пятьсот тысяч рублей, а в отношении объектов археологического наследия - стоимость мероприятий, необходимых в соответствии с законодательством Российской Федерации для сохранения объекта археологического наследия, превышающая пятьсот тысяч рублей.

УК РФ Статья 243.2. Незаконные поиск и (или) изъятие археологических предметов из мест залегания

(введена Федеральным законом от 23.07.2013 N 245-ФЗ)

1. Поиск и (или) изъятие археологических предметов из мест залегания на поверхности земли, в земле или под водой, проводимые без разрешения (открытого листа), повлекшие повреждение или уничтожение культурного слоя, -

наказываются штрафом в размере до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до восемнадцати месяцев, либо исправительными работами на срок до одного года, либо лишением свободы на срок до двух лет.

2. Те же деяния, совершенные в границах территории объекта культурного наследия, включенного в единый государственный реестр объектов культурного

наследия (памятников истории и культуры) народов Российской Федерации, или выявленного объекта культурного наследия, -

наказываются штрафом в размере до семисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до двух лет либо лишением свободы на срок до четырех лет.

3. Те же деяния, совершенные:

а) с использованием специальных технических средств поиска и (или) землеройных машин;

б) лицом с использованием своего служебного положения;

в) группой лиц по предварительному сговору или организованной группой, -

наказываются штрафом в размере до одного миллиона рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до пяти лет, либо лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет, либо принудительными работами на срок до пяти лет, либо лишением свободы на срок до шести лет.

Примечания. 1. Для целей настоящей статьи под культурным слоем понимается слой в земле или под водой, содержащий следы существования человека, время возникновения которых превышает сто лет, включающий археологические предметы.

2. Под специальными техническими средствами поиска в настоящей статье понимаются металлоискатели, радары, магнитные приборы и другие технические средства, позволяющие определить наличие археологических предметов в месте залегания.

УК РФ Статья 243.3. Уклонение исполнителя земляных, строительных, мелиоративных, хозяйственных или иных работ либо археологических полевых работ, осуществляемых на основании разрешения (открытого листа), от обязательной передачи государству обнаруженных при проведении таких работ предметов, имеющих особую культурную ценность, или культурных ценностей в крупном размере

(введена Федеральным законом от 23.07.2013 N 245-ФЗ)

1. Уклонение исполнителя земляных, строительных, мелиоративных, хозяйственных или иных работ либо археологических полевых работ, осуществляемых на основании разрешения (открытого листа), от обязательной передачи государству в соответствии с законодательством Российской Федерации обнаруженных при проведении таких работ предметов, имеющих особую культурную ценность, или культурных ценностей в крупном размере -

наказывается штрафом в размере до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до двух лет, либо лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет, либо лишением свободы на срок до трех лет.

2. Те же деяния, совершенные:

а) должностным лицом с использованием своего служебного положения;

б) группой лиц по предварительному сговору или организованной группой, -

наказываются штрафом в размере до восьмисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до трех лет, либо лишением права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью на срок до пяти лет, либо лишением свободы на срок до шести лет со штрафом в размере до двухсот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период до шести месяцев либо без такового и с ограничением свободы на срок до полутора лет либо без такового.

Примечание. Крупным размером культурных ценностей в настоящей статье признается их стоимость, превышающая сто тысяч рублей.

